

જૈન પ્રાચીન સાહિત્ય ઉદ્ધાર ગ્રંથાવલિ

અપ્રગટ સજ્જાત્ય સંગ્રહ
મૂલ્ય દોઢ રૂપિયા

अभारं प्रकाशना

१ पवित्र कल्पसूत्र	श. २००
२ ,, सादृ	श. १५०
३ नैसलमेरनी यित्रसमृद्धि	श. २५
४ भारतीय नैन श्रमण संस्कृतिने लेखनकला	श. ८
५ श्री कालकायार्थ कथा संग्रह	श. ५०
६ अष्टान्दिका - कल्प- सुभेधिका पत्राकारे	श. ३०
७ ,, पुस्तकाकारे	श. ३१
८ आरसासूत्र काणी शाही	श. २०
९ ,, सोनेरी शाही	श. ५१
१० श्रीस्वरिमंत्रकल्प संदोह	श. ३०
११ श्री लैरव पद्मावती कल्प	श. ३०
१२ महाप्राभाविक नव- रमण	श. ७५
१३ श्री मंत्राधिराज यितामणी	श. १०
१४ नैन स्तोत्र संदोह भाग १ दो	श. ७-८
१५ महा यमत्कारी क वीशायंत्रकल्प	श. ५
१६ व्याकाश गामिनी पादलेप विधिकल्प	श. ५
१७ मणिकल्प याने रत्न परीक्षा	श. ५
१८ श्री नैन यित्रावलि	श. ५
१९ श्रीनैनयित्रपटावलि	श. ५
२० श्री नैन यंत्रावलि	श. ५
२१ श्री घंटाकण्ठ-माणि- भद्र-कल्पसंग्रह	श. ७

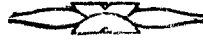
साराभाई भण्डालाल नवाण
धीयाभावणी पोण-अमहावाह

श्री भाण्डुकलाल त्रीकभलाल वारा सिरीअ भण्डुको पहलेलो.

Shree Jain Prachin Sahityoddhar Granthavli
Series No 21.

श्रीजैन प्राचीन साहित्याद्धार ग्रंथावलि पुष्प २१ मुं.

अप्रगत सज्जाय संग्रह

अनेके मुनिवर्म विरचित प्राचीन सज्जाचिनो
अपूर्व संग्रह

संपादक अने संशोधकः
आराबाई भण्डुवाल नवाण
जीया भावलुनी पोणः अभदावाड

मावति]

[प्रति ८००

म संवत २००८]

दाड इपियो

[प्र. स. १९५३

પ્રાપ્તિસ્થાન
સારાલાલ મણિલાલ નવાબ
છીપામાવણી પોળઃ અમદાવાદ.
શ્રી મેઘરાજ જૈન પુસ્તક લેન્ડાર
કીકાર્ટ્રીટ, મુ'બાઈ-૨

અંશ સ્વામિત્વના સર્વહક પ્રકાશકને સ્વાધિન છે

શ્રીનવપ્રભાત પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમાં શાહ મણિલાલ જગનલા
ધીકાંટારોડ—અમદાવાદ.

समर्पण
श्रीयुत् माणुकेलाल त्रीकमलाल वाराने

પ્રકાશકનું નિવેદન

શ્રીજૈન પ્રાચીન સાહિત્યોદ્ધાર ગ્રંથાવલિના નવમા પુષ્પ તરીકે શ્રીજૈન સન્ન્યાય સંગ્રહ નામનો એક ગ્રંથ મેં સંવત ૧૯૯૬ માં પ્રસિદ્ધ કર્યો હતો, જે આજે છેલ્લા પાંચ વર્ષથી અપ્રાપ્ય છે; અને એકવીસમા પુષ્પ તરીકે ‘અપ્રગટ સન્ન્યાય સંગ્રહ’ નામનો આ નાનો સંગ્રહ મને જનતા સમક્ષ મૂકતાં અનહદ આનંદ થઈ રહ્યો છે.

ચાલુ વર્ષના વૈશાખ માસમાં હું સહકુટુંબ પાનસર તીર્થમાં એક મહિનો રહ્યો હતો તે વખતે, ત્યાં ધિરાજમાન સ્વર્ગસ્થ પુણ્ય નામધેય આગમોદ્ધારક આચાર્યદેવ શ્રીસાગરાનંદસૂરીશ્વરજીના પદ્મશિષ્ય શ્રી માણિક્યસાગરસૂરીશ્વરજીના પૂજ્ય શિષ્ય શ્રીચારિત્ર-સાગરજી તથા પૂજ્ય શ્રીવિનયસાગરજી તથા પૂજ્ય શ્રીસાગરા-નંદસૂરીશ્વરજીના શિષ્ય વ્યાખ્યાતા પૂજ્ય શ્રીચંદ્રોદયસાગરજી તથા તેમના શિષ્ય શ્રીજિનેંદ્રસાગરજીના અવારનવાર પરિચયનો લાભ મલતો હતો, તે દરમિયાન આ ગ્રંથની પ્રેરણા આપનાર અને સન્ન્યાયોના જીવંત સંગ્રહ સમા પૂજ્ય ગુરૂદેવ શ્રીચારિત્રસાગરજીની તથા પૂજ્ય શ્રીચંદ્રોદયસાગરજીની પ્રેરણાથી આ ગ્રંથ પ્રસિદ્ધ કરવાનું મેં નક્કી કર્યું હતું. આ ગ્રંથ માટે હું આજે નિવેદન લખું છું અને ગ્રંથપ્રસિદ્ધ થાય તે પહેલાં ગઈકાલે જ પૂજ્ય ગુરૂદેવ શ્રીચારિત્રસાગરજી અમહાવાદમાં જ કાલધર્મ પામ્યા છે, તે પાશુ કર્મરાજાની વિચિત્રતા છે.

આ ગ્રંથમાંની સન્નઓમાં મુખ્યત્વે સકલચંદ્રજી ઉપાધ્યાય તથા વાચક ઉદયરત્નની અને છેલ્લે છેલ્લે આગમોદ્ધારક શ્રીસાગર-રાનંદસૂરીશ્વરજીની સન્નઓ મુખ્ય છે. આ બધી સન્નઓ મોટા ભાગે અપ્રસિદ્ધ છે; અને આ બધી સન્નઓ સ્વર્ગસ્થ શ્રીચારિ-ત્રસાગરજી તથા પૂજ્ય શ્રીચંદ્રોદયસાગરજીના શિષ્ય શ્રીજિનેદ્ર-સાગરજીએ મને આપેલી છે તેથી તેમનો આભાર માનું છું.

મારી સાહિત્યપ્રવૃત્તિના એક ઉત્તેજક અને પ્રશંસક તરીકે આ ગ્રંથ મૂળ અમદાવાદના રહીશ અને હાલ મદ્રાસમાં મેસર્સ બાપાલાલ એન્ડ કંપનીના મુખ્ય વ્યવસ્થાપક તથા ભાગી-દાર શ્રીયુત્ ભાણેકલાલ ત્રીકમલાલ વોરાને તેમની ઇચ્છા નહિ હોવા છતાં પણ એક ફરજ તરીકે મિત્રભાવે અર્પણ કરતાં મને અનહદ આનંદ થઈ રહ્યો છે.

સંવત ૨૦૦૯ આષાઠ વદિ ૫, ગુરુવાર તા. ૩૦-૭-૫૩.

નિવેદક:—

સારાભાઈ મણિલાલ નવાબ.
છીયા માવજીની પોળ, અમદાવાદ.

અનુક્રમણિકા

સંખ્યા	પ્રથમ પદ	કર્તા	પાનું
શ્રીવજ્રવામીની	સિંહમિરી શિષ્ય	સકલચંદ્રજી	૧-૨
અનુકંપાદાનની	પલણ્યતિ ભગચુર	”	૩
સુખાત્રદાનની	સકલ જતુ પાણ્યાણ્ય	”	૪-૫
લક્ષ્મીના વર્ણનની	જ્યેષ્ઠ અહુ ગુણ બરી	”	૫-૬
શ્રીકૃષ્ણને વીનતી	ગોવિંદ હમકું મારણ્ય	”	૬-૭
ચેતના નારીની	ઊકિ ધરૂટી ધણું	”	૭-૮
શ્રીહીરસૂરીધરજીની	હાંડિજી હાંડિજી રે	”	૮-૯
મેલકુમારની	વીર જિણ્યંદઈ	”	૯-૧૦
ક્ષુધાનિવારણની	હિદર નિકાયિં	”	૧૦
અભયદાનની	અહુ ગુણ્ય લક્ષણ્ય	”	૧૦-૧૧
આત્મિક	ગાંડી કાઠી કાં	”	૧૨
”	”	”	૧૨-૧૩
તુલાની	એક અતુલા તુલા	”	૧૩
આત્મિક	પુરિસા મ ભમું	”	૧૩-૧૪
સામાચારીની	સુવહિત દશવિધ	”	૧૪-૧૬
ચેતનની	પંચમહાવ્રત	”	૧૭
સાધુ મુનિરાજની	શાંત સુધારસ કુંડમાં	”	૧૭-૧૮
અચલ ચોખાની	સકલ શુભ કામિની	”	૧૯
આત્મિક	જે જસ યોલ્યા	”	૧૯-૨૦
બલભદ્ર મુનિની	રામ ભણ્યું હરિ	”	૨૦-૨૧
મમતા નિવારણની	મમતા માયા મોહીયા	”	૨૧-૨૩
બ્રહ્મચર્યની	નેમિ બિન બ્રહ્મવ્રતી	”	૨૩-૨૫
બલભદ્ર મુનિની	નેમિબિનેસર રાજ્યો	”	૨૬-૨૭
રાવણને શિખામણની	સીત હરી રાવણ્ય	વિદ્યાચંદ્રજી	૨૭-૨૮
વિષય નિવારકની	મયગલ માતો રે	—	૨૮-૨૯
સંસારના સગપણની	ચેત તો ચેતાવું	ઋષભદાસ	૨૯
મુનિવંદનાની	શ્રી મુનિરાજને	દીપવિજયજી	૩૦
કાયાની	કાયા ધરી છે	વીરવિજય	૩૦-૩૧

સજ્જાત્ય	પ્રથમ પદ	કર્તા	પાત્રું
આત્મોપદેશક	હું તો પ્રજ્ઞમું	આનંદધનજી	૩૧-૩૨
આત્માની	અનુભવિયાનાં	ઋષભદાસ	૪૨-૩૩
નવકારમંત્રની	સમર જીવ એક	કૃતિવિમલજી	૩૩-૩૪
સુદર્શન શેઠની જ ઢાળો	સંયમી ધીર સુગુરૂ	જ્ઞાનવિમલસૂરિ	૩૪-૪૦
અસજ્જાત્યની	સરસતી માતા	ઋષભવિજયજી	૪૧
„	સુષુ સોભાગી	રત્નવિજયજી	૪૨-૪૩
„	પવયજ્યુદેવી	લક્ષ્મીવિજયજી	૪૩-૪૪
પાર વ્રતની	શ્રીજિનવર વદર્ધ	માનવિજયજી	૪૪-૪૬
મરૂદેવાની	મરૂદેવી માતા રે	વિનયવિજયજી	૪૬-૫૦
રશૂલિભદ્રની	ખેલો નાજી	ભાવપ્રભસૂરિ	૫૦-૫૧
રહનેમિ	અગ્નિકુંડમાં નિજ	જ્ઞાનવિમલસૂરિ	૫૧-૫૨
મરૂદેવાની	એક દિન મરૂદેવી	„	૫૨
રશૂલિભદ્ર-કોશા સંવાદ	વેશ જોઈ સ્વામી	સુરધન્દુ	૫૩-૫૫
રશૂલિભદ્રની	ઝરમર વરસે	લાવણ્યસમય	૫૬
„	લાલ તુમે કયું	સૂક્ષ્મવિજય	૫૬
જંજુસ્વામીની	જિહો શ્રીસોહમ	મહિમાસાગર	૫૭
શીયલની	મુખકાનો મટકો	હિંદયરત્નજી	૫૭-૫૮
સકામ-અકામ મરજીની	મરજી અકામ	„	૫૮
એલક અધ્યયનની	અજને જિમ કોઈ	„	૫૮-૫૯
વૈરાગ્યની	પરપદા આગે	„	૫૯-૬૦
કપિલઋષિની	કપિલ નામે	„	૬૦
નમિ પ્રવજ્યા	સુરલોકના સુખ	„	૬૦-૬૧
અનાથી સુનિની	ભંભસારે વનમાં	„	૬૧-૬૨
વૈરાગ્યની	સુરતરૂની પરે	વિજયદેવસૂરિ	૬૨-૬૩
વિષયરાગની	મન આણી	ઋષિવિજય	૬૩-૬૪
બાહુબલિની	વીરાજી માનો	જ્ઞાનસાગર	૬૪-૬૫
દ્રૌપદીની	લજ્જા મોરી	જિનવિજયજી	૬૫-૬૬
સનતકુમારની	સનતકુમાર ઋષિ	સુધનરૂપ	૬૬
પરદેશી રાગની	શ્રીગુરૂ સેવો	મુખવિજયજી	૬૭
નાંદિષેષુ સુનિની	રહો રહો રહો	રૂપવિજયજી	૬૭-૬૮
ગોબાહ શેઠની	ચૌદસેં ધાવન	દીપવિજયજી	૬૮-૭૧

સબંધાય	પ્રથમ પદ	કર્તા	પાત્રું
મૃગાયુત્રની	ભવિ તુમે વંદે	રામવિજયજી	૭૧-૭૨
મુનિ ગુણની	સમતા સુખનાં	જિનવિજયજી	૭૨-૭૩
બાર વ્રતની	જિનવાણી ધન	તિલકવિજયજી	૭૩-૮૦
બીલડીની	સરસ્વતી સ્વામી	ઉદયરત્નજી	૮૦-૮૨
કેશી ગણધરની	શિષ્ય જિનેશ્વર	ઉદયવિજયજી	૮૨
અરણિક મુનિની	મુનિ અરણિક	લખિંધવિજયજી	૮૨-૮૩
આઠ પ્રભાવકની	આઠ પ્રભાવક	—	૮૩-૮૪
શાલિભદ્રની	બોલો બોલો રે	ઉદયરત્નજી	૮૪
સંતોષીની	શૈયા ભલી	કવિયણુ	૮૪-૮૫
અમકા સતીની	અમકા તે વાદળ	વીરવિજયજી	૮૫-૮૬
પાંજરાની	પાંજરું પોતાનું	કાંતિવિજયજી	૮૭
એકાદશીની	આજ મારે	ઉદયરત્નજી	૮૭-૮૮
વૈરાગ્યની	ઉંચાં તે મંદિર	”	૮૮-૮૯
શરીરના ગર્વની	ગર્વ ન કરશો રે	”	૮૯-૯૦
ચાર ભાવનાની	ગુણુધ્યાને	સાગરાનંદસૂરિજી	૯૧-૯૬

અપ્રગટ-સજ્જાયા-સંગ્રહ.

શ્રીસકલચંદ્રૉ વિરચિત સજ્જાયા.

શ્રીવજ્રવામીની સજ્જાયા

રામ રામગિરિ

સિંહગિરી શિષ્ય ધનગિરી સુતો, વચરસામિ ધન સોઈ રે;
કનક કન્યા કલણિ નવિ કલ્યો, ચરિત લાછિ તુજ જોઈ રે. સિંહ૦-૧
પુણ્ય ગુણબંધ નિશંકતી, તું મૃગ પરિ પલાતિ રે;
પુણ્યવંતા થકી લાછિ તું, એ તુજ મર્મ મુજ ભાતિ રે. સિંહ૦-૨
લાછિ વોથી તુજ કિમ કહું, વરી તેં સખ જાતિ રે;
ઢેઢ ધીવર વચા ખાટકી, જે સખ જીવ શખ ખાતિ રે. સિંહ૦-૩
સી લાછિ તુજ એકત્ર છત્ર ગિઈ, હણુંતિ ગલકટા ઢોર રે;
ચોર લોલીં તિમ કાંસીઆ. દિઈ નરગ લઈ ઢોર રે. સિંહ૦-૪
પાપિણી તું તિહાં મમ મિલે, જિહાં પાપ તિં થાઈ રે;
પાઠાંતર-દુઃખી તઈં જિકો થાઈ રે.
જેહ નિતૂંહી પાપઈં પડઈ, સુકૃત સુમતિ જસ જાઈ રે. સિંહ૦-૫
લછિ પાપનુબંધિ મિલી, ધણી દુર્ગતિ જાઈ રે;
જેણે તું સાપિણી ધરી ધારી, તુંકા તેહની ખાઈ રે. સિંહ૦-૬
લાછિ તાછઈં પુરુષ ચેતના, જિમ નિંદની ઘોરી રે;
દેખતા પણ કરે અંધા રે, કરઈં બહુ પરિ જોર રે. સિંહ૦-૭

તઈ ઘણે ઘરે ઘઘરણાં ક્રિયાં, અસતિ તુજ નહીં લાજ રે;
 લાછિ તૂં તેણિ મુનિવર તજી, તું તો બહુ દુઃખ કાજ રે. સિંહ૦-૮
 અધમ ઘરે નીચર્યું તું રમઈ, જેમ કુકુલની નારી રે;
 અપલ તું લાછિ જિમ વિજલી, વસઈ વઈર ઘર ખારી રે. સિંહ૦-૯
 તૃષ્ટ સમું જગ ગણઈ તુજ થકી, સુણઈ ધર્મની નવિ વાત રે;
 લાછિ તુજ ગર્વ ગાંડો ચડ્યો, કરતી પુરુષની ઘાત રે. સિંહ૦-૧૦
 તું મિલી અધિક તૃષ્ટા દિઈ, જિમ વને દવ દાઘ રે;
 પાપ કરતાં પુરુષ નવિ ડરઈ, જિમ ઘેતુનઈ વાય રે. સિંહ૦-૧૧
 તઈ ઘણાં ચોર શૂલિ ચડ્યા, પડ્યા મસ્તકે છેદ રે;
 તઈ પડાવી જગે વાટડી, કર્યાં સ્વજન ઘર ભેદ રે. સિંહ૦-૧૨
 તું મરાવઈ સુતા માતથી, મરાવઈ પિતા પૂત્ર રે;
 તઈ સહોદર સહોદર હણ્યા, હણ્યા તઈ ઘર સૂત્ર રે. સિંહ૦-૧૩
 તઈ વહાલા વઈરી ક્રિયા, ક્રિયા સુકૃત ઘન લોક રે;
 શેઠનઈ સેવકા ફેરવ્યા, ક્રિયા ઘણ ઘરે શોક રે. સિંહ૦-૧૪
 દેશ પૂર નગર ભંગાવીઆ, હણ્યાં પુણ્ય ચિત્ત ધર્મ રે;
 તઈ સતિ શીલ ખંડાવીઆ, કરાવ્યાં તઈ કુકર્મ રે. સિંહ૦-૧૫
 કરતી તુંકાર રે કારડા, ચડયઉ રાજ્ય ઘન ગર્વ રે;
 અતિ વિરૂદ્ધા વદઈ ખોલડા, તજઈ પુણ્યના પર્વ રે. સિંહ૦-૧૬
 એક પિણ તુજમાં ગુણ નહીં, તુજમાં દોષનાં કોડી રે;
 લાછિ તુજ હું ઘણું સ્યું વહું, કુમતિ કરંડકા મોડી રે. સિંહ૦-૧૭
 પૂર્વ પુણ્યાનુબંધી મિલી, જિહાં તું શુભ લાછિ રે;
 કાછિ ચોખા સુકૃત કારણે, સુજન નવિ પડે પાછિ રે. સિંહ૦-૧૮
 કનકની કોડી બહુ બહુ તજી, તયોં જંખુઅ સામિ રે;
 તિમ સકલ મુનિ શિરોમણિ તર્યા, રહઈ લાછિ તસ નામિ રે. સિંહ૦-૧૯

૨. અનુકંપાદાનની સંજ્ઞા

રાગ રામગિરિ

પભણ્ણતિ જગગુરૂ ત્રિજગ દયાલા, સુજના શીખ સુણો રે ખાલા;
 સુગતિ વસો રે બર્ધ સુખાલા, જિહાં નવિ જનમ મરણ કલિકાલા.-૧
 ભૂખર્ધ તરસર્ધ તિહાં ન કરર્ધ કાલા, જિહાં નવિ રોગ સોગ ઊકાલા;
 ન દમર્ધ શીત તાપ વરસાલા, સિદ્ધ ન દેખર્ધ દુઃખ દુકાલા.-૨
 ભવમાં ભૂખ કરર્ધ ખહું ચાલા, ભૂખે ઉદરથી ઉઠર્ધ કાલા;
 ભૂખે કર્મ કરર્ધ ચંડાલા, ભૂખે મારી નાંખે નિજ ખાલા.-૩
 ભવમાં પાપે પડંતા દુકાલા, રડવડતાં દીસર્ધ ઠકરાલા;
 કૂટર્ધ પેટ રોઈ ભૂખાલા, કેઈ દઈ નિજ પર ગલ ગાલા.-૪
 ભૂખે જિન દીસર્ધ ચિત ચાલ્યા, ભૂખર્ધ ઘર મૂકર્ધ વિણ તાલા;
 દેશ વિદેશ ભમર્ધ વિકરાલા, કેતા કુલ હોઈ વિસરાલા.-૫
 ભૂખે મન ગૂંથર્ધ જંબલા, ભૂખર્ધ જીવ ભમર્ધ મલમાલા;
 ભૂખે ગામ ભરર્ધ ઊચાલા, ભૂખર્ધ શૂરા રોઈ મૂછાલા.-૬
 કેઈ તજંતા ધર્મનર્ધ સાલા, તજર્ધ દેવનર્ધ પૂજા પખાલા;
 સમરર્ધ ગુરૂ નવિ ભૂખર્ધ તિકાલા.-૭
 ભૂખર્ધ ઢોર મરર્ધ ગરભાલા, દાન પુણ્ય વરસર્ધ વરસાલા;
 તે જગમાં સુખ હોઈ સુકાલા, દયા દાન જીવર્ધ ચિરકાલા.-૮
 કેતા ભૂખે જાતિ વટાલર્ધ, અનુકંપા પણ ચિત્તથી ટાલર્ધ;
 સગપણુ લાજ ભૂખ છંડાવર્ધ, ધર્માચાર ભૂખ ખંડાવર્ધ.-૯
 કૃપણુ ધન સુકૃત ન આવર્ધ, દંડર્ધ લૂંટર્ધ ફોકટ ખાવર્ધ;
 રંક દેખી અનુકંપા ન આવર્ધ, કૃપણુ લોકની ગાળ જ ખાવર્ધ.-૧૦
 અનુકંપાદાન ન નિષેધિઉં, જિન વચનર્ધ જસ હિયું વેધિઉં;
 તેણે મંડી જગે દાનહશાલા, ભાંખર્ધ ભૂખ ઉદરના ખાલા.-૧૧
 જે જન આવા કર્ણાલા, તે નવિ દેખર્ધ દુઃખ દુકાલા;
 જિહાં છર્ધ સુખના ખહુંત સુકાલા, તપ કરે તિહાં જયસૂરે ખાલા.-૧૨
ઋષભ ખાહુખલિ ધન જિન વીરો, ધન ઠંઠણુમુનિ સાહસ ધીરો.
 ભૂખ દમી જિનવર છમાસી, **સકલ** નમર્ધ તે શિવપુર વાસી.-૧૩

૩. સુપાત્રદાનની સજ્જાત્ય

રાગ રામગિરી

સકલ જંતુ પાણાણુ જે તાઇણો, જેણુ પાણું કચં પાણુ તાણું;
 પત્તદાણું ચ તેહં ચ જિણુસાસણું, રક્ષિખચં સંજમં સંજમાણું. સકલ૦-૧
 પત્તદાચાર વિણુ ચ્યાલઈ મુનિવરે, સીતલ લાવના વેલિ ખંડી;
 પત્તદાણુણુ સેચાંસ ભૂપાઇણો, રિસહ ખિતઈ અમૃતવેલિ મંડી.
 પાઠાંતર-તેણિ ઘરઈ ઈતિ માત રંડી. સકલ૦-૨

પત્ત અણુદત્ત ફલ જાણિ કૃતપુણ્યની, પત્ત અણુદત્ત ફલ જાણિ રંકે;
 દેખિ રંકા ભમઈ નગરમાં બહુ ગિહઈ, તસ દુહં કરતિ કવિ કેવિ અંતે.
 તેણિ તું પાત્ર દેત ચો સંશકે. સકલ૦ ૩

પ્રથમ મુનિ દાન વિણુ યોગિ ભવિ નવિ જિનઈ;
 ઈમ કહિઉ ભવિકનિ નિત જિણુંદઈ;
 કૃપણુ જે જાણુતો ઈમ જમઈ સો ગમઈ,
 ઘત્તસો પુણુ નવિ દિઈ મુણિંદઈ. સ૦-૪

નયણુ સમતા કચિણુ વદન જિમ તજઈ,
 જલ વિણુ જિમ સરોવર ન શોભઈ;
 વર વિવેકી ઉચિત દાણુ વિણુ તુમ ગુણા,
 કીર્તિ ઘરણી સુજશ તસ ન થોભઈ.
 પાઠાંતર-દાન દાતારનઈ નવિ કુ શોભઈ. સ૦-૫

શ્રમણુનઈ દાન તું ફલ નિસુણિ ભગવતી,
 નાદર્યુ દાન તસ હૃદય ઉરો;
 ભાવ જિણુવાસ વિણુ જાણિસૂ ઉપરિઈ,
 કિમ વસઈ તિહાં ધર્મ ભૂપ ગોરો.
 ખુન્ન પરિભાવ તસ હૃદય કોરો. સકલ૦-૬

મુનિ વદઈ દાન જલ જિણુ નવિ સીંચિઉં, ભાવિઉં દાન તસ ધર્મ મૂલં;
 કૃપણુ પણુ ન આદરિઉં અશુભ જઠરં ભર્યઈ,
 તેસિ ધર્મીપણું અર્કતૂલં. સકલ૦-૭

જ્ઞાન દર્શન ચરણ વિનય નય શુભ ગુણા, ધર્મ સુરવેલડી ચઢવિ ઉંચી;
દાન જલ સીચતાં સ્વર્ગ સુખ ફલઈ, સકલ શિવફલ દિઈ સમય સૂચી.
મુનિ વદન આર દાતાર કુંચી. સકલ૦-૮

૪ લક્ષ્મીના ગુણાવગુણ વર્ણનની સજ્જાય.

રાગ રામગિરી

જેણે બહુ ગુણ ભરી નૈવ કન્યા વરી, બ્રહ્મચારી વરો વચરસામી;
સદશ પૂરવધરો સંઘ શિવ સુખ કરો, લબધિ લબધિ પ્રણમીઈ શીશ નામી.
લાછિ તું આછિ પરિ પાતલી ગુણેકલી, વીજની બહિની તું ચપલ જાણી;
દોષ શત ગર્ભિણી પ્રગતિ પણે પાપિણી, સિરિ વચરસામી તું સઘરિ નાણી.
લાછિ જે કાછિ ચોખા નહીં કેટલા, અવર પાપી ઘરિ તુંહિ વસઈ;
ઈમ ઘર ઘરણી પરિ જૂજૂઆ તુમ ધણી, તુંહિ કુલની નહીં દિશા વસઈ.
અંત્યજ ધીવરા સૌતિકા વાચુરી, તેપિ તુજ ભોગવઈ પ્રકૃતિ મઈલી;
જનક જનની સુતા સુત સહોદર ઘરે, કલહનઈ કારણે તું પહિલી. ૪
ચોર તુમ કાજે ચોરી કરઈ, વાટપાડા સવે વાટ પાડઈ;
ચોરી શૂલિ ચડઈ તુમ થકી શિર પડઈ, બૂખિ સૂકંતિ દીવાન વાડઈ.
કેવિ તુમ કારણે પાપિણી ઓલવઈ, કેવિ ગલ ટુંપદિઈ મનુષ્ય મારઈ;
કેવિ વિશ્વાસઘાતાં કરી સેઠિસ્યઉ, વિવિધ આરંભ બહુ પિંડ ભારઈ.
કેવિ તુમ ભૂમિમાં કૃપણ ડાટી મરઈ, જઈ અનેકે વિસપાંદિ જાતે;
લાછિ મોહ્યા મરઈ પિંડ પાપઈ ભરઈ, ન ફિરઈ તસ તણા જીવ ઘાતે.
લાછિ પાપાનુબંધી મિલી જેહની, તે ન તું સર્પિણી હાથે કીધી;
દેવ ગુરૂ ભક્તિ વર દાન ગુણ પુણ્યની, તેસિં તિ શુદ્ધની બુદ્ધિ પાધી.
લોક તુમ કારણે મીત મૃગ શૂકરા, મહિષ મહિષી સસા અજ વધારઈ;
ઘેટુ ગજ મૂષ મોર અહિ કુકુટ હયા, પંખિયા સિંહ કચ્છપહ મારઈ.
કે ધનંધા જનાં સ્વજનનઈ ન ઓલખે, ગર્વથી તૃણ સમું જગ માંનઈ;
દુર્બલા લોકનઈ પીડતાં ચોળતાં, મુખઈ અશુભ ઓલતા રહઈ કુધ્યાનઈ.

લાછિમો પાછિમાં તુ ધણી છીમતે, કાછિમાં કાછડો ગમન કાજે;
જે સદાચાર દાતારના ઘર થકી, તે સુકૃત કાજ કરતાં ન લાજઈ. ૧૧
લાછિ તુજ બહિની પડયા મિલી જેહને, પૂર્વ લવ વિવિધ પુણ્યાનુબંધી,
તેહને વિવિધ સુખ ભોગ દેખાવતી, મોકલઈ શિવપુર લોક સંધિ. ૧૨
પાપિ ઘરે પાપ કારણ થકી વિરમજે, પુણ્યના કારણે તું કરાવે;
સકલ મુનિ વચરસામી કહઈ લાછિ તું, પુણ્ય ભંડાર પોતઈ ભરાવે.

૫. શ્રીકૃષ્ણને વીનતી રૂપ સજ્જાચ

રાગ મારણી

ગોવિંદ હમકું મારણ કારણે પાપીઆરે, તે કાં સરજ્યાં સામી પશુઆરે;
મૃગલી રે કહતિ ગોવિંદ કૃપાલને રે. ૧
વિણ અપરાધ નિરાધારાં કાં મારીઈ રે, તૂં ત્રિભુવન કિરતાર;
તું અમ્હ સરજનહાર હિંસા રે હિંસા રે, એહ કિમ દેખી શકે રે. ૨
કાંટો લાગ્યો જે પગમાં ન સહી શકઈ રે, તે હમ તું ગલામાંહિ પાલી રે;
છાલી રે કહે કિમ ઘાલઈ પાપિયા રે. ૩
ઉદર ભૂખ એક ખિણની આપણી લાજવારે,
આખો અમ્હ અવતાર મા ભાંજ રે;
મા ભાંજરે સસલાં રોતાં પાપિયા રે. ૪
હરિ ગોવિંદા રામ જપઈ સુખ કેતલાં રે, માંસ હમારા હાડ વાટઈરે;
કાટઈ જીવદયા ન વહઈ મને રે. ૫
એક ભણઈ એ વિધ હરિ સજ્યા યાગનિ રે, એહ અસંભમ વાત;
તું તો રે પુતો રે દયાલુ બ્યઉ દેવકી રે. ૬
રૂધિર માંસથી નાસઈ નર સુર ઉત્તમારે, તયો જસ સુખ મને મંસ હરિતૂં રે;
હરિ તૂં રે દયાલુ મમ વાસે રહે રે. ૭
વાઘ સિયાલા ચીતર જરખાં કાગડા રે, શૂકરા અહિ માંબર હિંસા રે;
હિંસા રે કરી ભખઈ તિમ નોત્તમા રે. ૮

દમો દેવ ગુરૂ પૂજા તપ દાનલાં રે, હિંસા વિરૂદ્ધા હોઈ કોઈ રે;
 જોઈ રે મન હિંસા ધર્મ કરી રે. ૯
 ધર્મ અહિંસા લક્ષણ વેદવિદો લણઈ રે, હિંસા ધર્મ ન હોઈ લોગા રે;
 શોગા રે શોગા હિંસાથી લહઈ રે. ૧૦
 જીભ સવાદ કારણે ઈકે ઈમ ખોલતાં રે, દીસઈ વેદ પુરાણ યાગા રે;
 યાગા રે નિરદય અજગલ મોડતા રે. ૧૧
 અજ મૃગ મહિષા માછી સસલા શૂકરા રે, પંખી તુરંગા ગોણ પ્રમુખા રે;
 મખમાં રે મારતાં હરિ વારીઈ રે. ૧૨
 તે ચિરજીવી બુદ્ધિ ન રૂપે સુખ આગલા રે, પસૂઆં કરતે પોકાર વનમાં રે;
 મનમાં રે જોહ મહણતાં છોડવઈ રે. ૧૩
 ગોવિંદા તુઝ અંધવ નેમ દયાલુઈ રે, હમ પશુ રાખણ કાજે ન વરી રે;
 કુમરી રે સકલ કહઈ રાજિમતી રે. ૧૪

૬. ચેતના નારીને શિખામણની સજ્જાય.

રાગ રામગિરી

જીઠિ ઘઉંટી ઘણું ચેતના નારી તું, નાણનાં ગાયણું કાંઈ સૂતી;
 લાજિ તુ મ ભમિ તું દેહ ઠાંકયા વિના, નાણ એઠણુ વિના કાંઈ સૂતી.
 જીઠિ તું એઠિ આણું નાણુ એઠણું, નાણુ વિણુ અનંત ભવ તું વિગૂતી.
 અંખિ માં મોહ મિથ્યાત ઊંધી પડી, જૂઠ ખોલાદિ મમતાધિ ગૂડા;
 જીવ ખોલિ મુગધિ જીઠિ તું ચેતના, મૂંકી તું સર્વ આચાર ભૂંડા. ૩
 ધરિં વિવેકિં પછે દુવડું નિજ કરિં, પહરિ ચોખું વડું લીજ સાડું;
 કલહથી તૂંમ જગાવી પાડું ઘણું, જિમ ન લાજઈ ઘણું જીવ લાડું.
 પહેર કરૂણા તું કંપાદિ વર કાંચલી, કાંચલિ ધર્મ નિયમાદિ ખોલઈ;
 દેવગુરૂ નામિ નિજવહન ચોખું કરી, પુણ્યનિં કાજિ મન ચાર ખોલઈ.
 દાન પુણ્યાદિ મન ખાર દીધાં જોણિ, જીણિ જે નારી તે નરગિ ખૂતી;
 તે જ કારણિ સદા દાન દિવઓ કરે, જીવવધ હોઈ નારિ ન પૂતી.—૬
 નાંખિ તંબોલ ડૂચ્યા પરિં લોગ તું, લોગ તઈ લોગચ્યા પાર પાખઈ;

તે ભલી નારિ જે સીખ પતિ ચિત ધરઈ,

સોઢિમાં નિજ પુણ્ય પૂત રાખઈ.-૭

વીંજિ મની સરલ ચાલા તણુઈ વીંજણુઈ, તણુ સુગુણકૂલ પાથરી સુગંધા;
પહિરિ સિણુગાર આચાર ગલિઈ હાર તું, મૂકિ તે માણસાં જે દુગંધા.
સુજન ગુણુ ગોઠિ વિણુ હારિ મમ જીવિતં, પુણ્યકરિ ધ્યાનકરિ જીવ વહાલી;
જેણિ તુઝ ઊપરિ પુણ્યહિત ચિતવ્યું, તેહનિ તૂંહિ નિજ પ્રાણુ આલી.
કાઠિ મનચર થકી કુગતિ ઈલતિ ઘણું, મોહ જંબલમાં કાંઈ ખૂતી;
રાખિ મન ખાવડં પાપિ પડતૂ ઘણું, મમ કરે તૂં સખા મુગતિ ફૂતી.
મુગધ સો જેણિ નારિ તૂંહિ નીમી ઘણું, જાગતિ નારિ તૂં મ કરિ તાડો
ધર્મનંઈ કાજિ તૂં ખેડિ મમ જોડજે, થાપિ ઉપગારિ તિજ દેહ ગાડો.
કલહ કરતી રિમ જગાવિયાડું સદા, અલક્ષ લખતી સદા પાપ વાડો;
ધર થકી ક્રોધ કાઠે વિલાડોવતો, મમ સુણે નાચ ધર તૂં પવાડો-૧૨
દેવગુરૂ ધર્મદોનં કસીદા વિના, ભરિ ઉદર તું મમ ભરે વાડો;
સકલ ગુણવંત નર નારિ સંગતિ કરી, આપણુ ઉ જીવ કરિ પુણ્ય જાડો

૭. શ્રીવિજય હીરસૂરિશ્વરજી સ્વાધ્યાય

રાગ ધન્યાશ્રી

છંડિજા છંડિજા રે કુમતિ ડાચિણી, જિન સુમતિ ઘાયણી તું પિછાણી;
હીરવિજયો ગુરૂ ગૌતમ તો સુણી, રહીસિ જો ધિગ તુઝ ગુરૂ ગુરાણી.
પગ પગમાડા કરીતિ ગ્રહા બહુ જણા, રાણિયા પ્રમુખ પણિ તઈન મૂકયા,
દેવગુરૂ ભકિત ગુણશક્તિ અનુકંમવમઈ, વિરતી અવગુણુ રમઈ મંત્ર મૂકયા.
કરણુ કારણુ વિના કાજ નવિ ઉપજઈ, કાજ વિણુ કારણુ જગે ન હોઈ;
મૃત્તિકા વિણુ ઘડો તંતુ વિણુ જિમ પટો, જનક જનની વિના સુત ન કોઈ.
ખીજ કારણુ જિમ દીસઈ ભલું, અધમ કારણુ હોઈ કાજ ન ભલું;
શ્યામ તંતૂ મિલેં શ્યામ જિમ ચીરસૂં, જીજલઈ તંતુઈ તે ચ વિમલું.
પંચ આચાર જિન ધર્મનું કારણુ, કિરીઆ કરતાં જિકો પાપ જાણુઈ;
પાપ જાણી આલોચતાં નિદતાં, કુમતિ ડાચિણી જાવે કવિ વખાણુઈ.

દેવશુર ધર્મ વંદન કરવા જતાં, પંથિ આરંભ પશ્ચિ તે ન દીસઈ;
 તેણુઈ વંદણુઈ પાપ જો ઊપજઈ, વંદણું પાપ પશ્ચિતસ ન દીસ્યઈ.
 ધર્મનું કારણ પાપ તસ મતિ હોઈ, ધર્મ પશ્ચિ પાપ તેહવુંચ જાણો;
 શ્યામ તંતુઈ જિમ વસ્ત્ર કાલું હવઉ, એહ દષ્ટાંત કુમતિ વખાણુઉ.
 હીર શુર ગોતમ તઈ કરી વ્યંતરી, ઊપસમઈ મોહ ઓટીંગ નાસઈ;
 સકલ મુનિ ઊંજતાં તું કુમતિ ડાચિણી, કુણુહિ પાસઈ મ રહજઈ વરાંસઈ.

૮. શ્રીમેઘકુમારના પૂર્વભવની સન્ન્યાય.

રાગ રામગિરી

વીર જિણુંદઈ પ્રકાસીઓ, કીધઉ જેણિ ચિત દીવ રે,
 ધન ધન ગજ તુઝ ચેતના, મેઘકુમારના જીવ રે;
 લાધૂ ભવજલ દીવ રે, તૂં ઉત્તમ જગિ જીવ રે,
 કિમ હણુઈ તૂં પશુ જીવ રે. વી૦-૧

ગજ તુઝ ચેજન મંડલિ, આવી સિંહ સીઆલ રે;
 ન ખલ્યા હવમાં રે સેહલા, ન ખલ્યા કુણુપથ ખાલ રે. વી૦-૨

સસલા સૂકર સાંઢિઆ, ન ખલ્યા ગોહને કોલ રે;
 ન ખલ્યા જરખ મૃગ ઉદિરા, ન ખલ્યા વિંછી ચનઈ નોલ રે. વી૦-૩

ચમરીગાય પોહીંસડા, ન ખલ્યા વાઘલાં રીંછ રે;
 ન ખલ્યા ગોણુને કીડલા, ન ખલ્યા પંખી અર્પીછ રે. વી૦-૪

વિણુ ગુણુ વિણુ ઉપદેસડઈ, જીવદયા સુરવેલિ રે,
 રોપી મુનિ વનિ એકલિય, સરિચ જિમ જલ તેલ રે;
 એ નવ દુઃખ તૃણુ રેલ રે, એણુઈ સમઈ ધર્મના ખેલ રે;
 ચેતન કરૂણા મ મેહિલિ રે. વી૦-૫

જેણિ પગ તોલિ રાખિઓ, સસલઉ પગ તલિ હેક રે,
 અદીચ દિવસ કરૂણા પરિ, ન ગણી પીડા નિજ વેઠ રે;

તાપ તૃષાતુર જે છઠ રે, એ સસ બનગમાંહિ સેઠ રે,
આયુ ધારણી પેટ રે, ધારણી શુભ સુત એવ રે;
હોઈ સકલ ઠેઠ રે.

વી૦-૬

૯ ક્ષુધા નિવારણ સંજ્ઞાય.

રાગ ધન્યાશ્રી

ઉદર નિકાચિ આરંભ ભવ આહારથી, જઈ શ્રમણ પાત્રે સંભાગ થાઈ;
તેહનાં પાપ આરંભ વર મેઘથી, નગર કાઠવ પરે દૂર જાવઈ.—૧
ભૂખ ભાજે મુનિ ભૂખ ભાજે તપે, સિદ્ધપરે જિમ ઈહાં સિદ્ધા થાઓ;
સકલ કહઈ જે ઈહાં આહાર મતિ ઉપજઈ,

તો તુમ્હે ભાવ પરે શ્રમણ જાઓ.—ભૂખ૦-૨

અવિરતિ લોકનિ જઈ પિંડ પાપઈ ભરઈ, પાપ ભર પિંડથી વિષય વાધઈ;
વિષયનઈ કાજે જગ પાપ સખ આદરઈ, ધર્મ વિષુ નરક તિરિમાર્ગ સાધઈ.
શ્રમણ નિર્દોષ પિંડઈ કરી પિંડનઈ, સિદ્ધ પથ સાધવા પિંડ રાખો;
પિંડથી યોગ રત્નત્રય સાધતાં, ભવિકને મુગતિનો માર્ગ ભાખો.
ધન્ય તે જિનવરા ધન્ય તે મુનિવરા, જેહિ બહુ તપ કરી ભૂખ મારી;
તે તપસ્વી તણાં નામ જપીઈ નમી, વિકટ તપ તેહના જે વિચારી.
લાખ ઈગ્યાર વર માસખમણાં કરી, એક ભવે નંદમુનિ ભૂખ મારી;
ખાર વરસી તપે વીરે જિને સા હણી, તપ વિના મુગતિ નવિજે વિચારી.
તપ કરી માર તું મુનિ ક્ષુધા રાક્ષસી, ઓસિઆલિ ચમ સર્વ ભાજઈ;
કૃપણ નિર્ભાવ ધરિ અધમ ક્ષેત્રે યથા, તુમ્હે ન જાવઉ પડઈ ભીખ કાજઈ.

૧૦. અભયદાનની સંજ્ઞાય.

રાગ મારણી

ખહુ ગુણ લક્ષણ અભયા મઈ સુણી રે,

તુમ્હે ગુણવંતી અભયા કુમરી મઈ સુણી રે.—એ રાગ.

હીર સુગુરની અભયા કન્યા મર્ધ સુણીરે, ગુરુ દિયો કન્યાદાન વરનર્ધરે;
કોડિ વરસ દિર્ધ જીવિઉં રે. બહુ૦-૧

અણુઅરિ આઠ સાહેલી તેવડ તેવડી રે, સુમતિ ગુપતિસ્થું નારી રમતીરે;
રમતી રે વીશેસર્ધ જૈન તણુર્ધ ધરિ રે. બહુ૦-૨

ભુવન અમારિ ઓઠર્ધ લાડી ચૂનડી રે, ચતના ભર સુચીર પહિરર્ધ રે;
પહિરર્ધ રે પાણુ તાણુ કસિ કંચુઓ રે. બહુ૦-૩

હિંસા સોકિ તણી હત્યારી છોકરી રે, વધૂ વરનેં વિષ નારિ બાંણી રે;
બાંણી રે જિન મુનિવર દોહીતરી રે. બહુ૦-૪

સઉકિં દ્રુખ્યા દેખો દીસર્ધ પાંગુલી રે, ટુંટા બહિરા અંધ ગઝિભરે,
ગઝિભ રે ગલિ પાશ શસ્ત્ર હણ્યા મરર્ધ રે. બહુ૦-૫

ધણુ વર પિર્ધ અંધાવા માછિણુ દાસડીરે, રાખ્યા ધીવર દાસ પાપી રે;
પાપી રે ધણિ સઘલા અંધાવિયા રે. બહુ૦-૬

પદની કોડિ ભણિ એક એ નવિ ઓલાખી રે, જિણિ કરુણાવર નારી મારીરે;
મારી રે ભવિ ભવિ તસ દેઢિ પડર્ધ રે. બહુ૦-૭

દયા કનીતો દયાલુ જો વર સાવગો રે, સોભ જસ સોભાગ રૂપેં રે;
રૂપેં રે શાંતિનાથ પરેં વિસ્તરર્ધ રે. બહુ૦૮

એ કન્યા વિવાહર્ધ સનાથા પરર્ધ રે, ગોરવ તોહિ રાતિ જાતિ રે;
જાતિ રે ગોત્રેં સો જી ચોવટર્ધ રે. બહુ૦-૯

એ વહુ વરતેં કુશલ કોડિ દિર્ધ છોરડી રે, આંધર્ધ ધરિ ધન વંશ બહુથી રે;
નહીં ધરિ રોગ વિયોગડા રે. બહુ૦-૧૦

જિણિ એ કન્યા પરણી તસ ધરિ ઈંદ્રની રે, રિંદ્ર રમર્ધ સુરધેતુ દ્રુજે રે;
દ્રુજે રે સકલ ધર્મ માતા દયા રે. બહુ૦-૧૧

જિણિ એ કન્યા પરણી તસ ધરિ ઈંદ્રની રે,
રિંદ્ર રમર્ધ ગજરાજ ગાજર્ધ રે;
ગાજર્ધ રે સકલ સુરાસુર હુંહલી રે. બહુ૦-૧૨

૧૧. આત્મિક સન્ન્યાય

- ગાંઠડી કાટી કાં જણી, બિહું પાપની નારિ રે;
 આપ સાથિ હાથે બાલડો, કહું હું તુઝ પાપ રે. ગાંઠ૦-૧
- સકલ્લ લોક સાથિ રમઈ, તુઝ નવ નવા ઠામ રે;
 ઠામ ઠામિ ઘણાં છોરડાં, તુઝ નવિ ગમઈ નામ રે. ગાંઠ૦-૨
- એક પહિલું તુઝ બેટડચો, પઈસઈ સાત સમુદ્ર રે;
 ધનિ દાના સુખિ જો વસઈ, હોઈ તો મુઝ ભાઈ રે. ગાંઠ૦-૩
- ચોર પણિ તુઝ થકઈ મુંદ્ર લજઈ, તું કરઈ દેવચું વાસ રે;
 કાલ વેલા તુઝ છોરડા, દિઈ મુઝ ગલઈ પાસ રે. ગાંઠ૦-૪
- ગાંઠિ અનંતિ મુઝ હજ્યો, મુઝ હજ્યો સખ પાપ રે;
 આપ ધણી ધણું જીવજ્યો, પણિ તુમ્હ મ હો વ્યાપ રે. ગાંઠ૦-૫
- સકલ્લ મુનિ કર ધરિ વસું, ભણું વદન વિશાલ રે;
 વેદ સિદ્ધાન્ત મો સામું, કરું કૌઘિને સાલ રે. ગાંઠ૦-૬

૧૨. આત્મિક સન્ન્યાય

- ગાંઠડી કાટી કાં જણી, ઈમ કહઈ સખ પાપ રે;
 આઠ માતા છઈ બાપઈ જણી, કરિ મોહિ સંતાપ રે. ગાંઠ૦-૧
- તુઝ હૃદયમાં બહુ આમલા, પેટ મોટઉ સૂંત રે;
 પ્રગતિ પણ તાહરી આકરી, ટલઈ તુઝ થકી ભૂત રે. ગાંઠ૦-૨
- તે જણ્યાં છે બહુ છોરડાં, હવા તસ બહુ પૂત રે;
 તે એકેકો અમ્હ બહુ નડઈ, હણઈ અમ્હ ધર સૂત રે. ગાંઠ૦-૩
- એકલો દહે અમ્હ ખોલડાં, દહ્યાં તેણિ અઠાર રે;
 તે બહુ કાલનાં વાધિયાં, કરઈ તેહનું કાટ રે. ગાંઠ૦ ૪
- તું બહુ મનુજ કરિ વરિ, વરી પરણાવી યોગ્ય રે;
 યોગ્ય પણિ નારિનઈ સાખવી, મ ફરિ તું ઉપયોગ્ય રે. ગાંઠ૦ ૫

ગાંઠિ અનંત તુલ ગલિ પડઈ, તુલ જગિ બહુ વ્યાપ રે;
સકલ જન દુરિત સંહારિણી, તુલ મોહ પરિ જાપ રે. ગાંઠ૦-૬

૧૩. તુલાની સન્ન્યાય

રામ રામગિરી

એક અતુલા તુલા જેણિ નવિ બુઝઈ, લીજઈ તાસ ફલ કેમ તેણઈ;
એ તુલા યોગિ જેણઈ વસ્તુ નવિ યોલિઈ, ટોલિઈ સચલ દુઃખ કિમ તેણઈ.
અતુલ નર તતુ તુલા વિષુ ન શિવ મૂલઈ, તોલિઈ જેણિ મણુ નાણુ ભંગ;
કેવલજ્ઞાન પણિ જેણિ સમતોલિઈ, તસ નમો ભગવતે ધનનરંગ.—૨
આનતાદિક સરગ ગતિ ન જેણું વિના, જોખિઈ સાહુ ગુણુડાંણુ નવગં;
તિતિય ગણુહર શરીરંપિ જેણઈ જોખિઈ, જોખિઈ હરિબલાણું ચ તવગં.
તિત્યકર ચક્રેઅ વિજ્ઞહર, જોખિઈ ચારણાણું ચ લદ્ધિ;
પૂવધર ગણુહરાણું ચ લદ્ધિ તિહાં, જોખિઈ સમણુ ગણુ દાણુ બુદ્ધિ.
જેણિ નર એ તુલા બહુફલા નિરમલા, હાથિથી પાપભર ભાર શેડી;
બહુ પ્રમાદાદિ સુખકાગિણી કારણિ, હારની હાથથી રચણુ કોડી.—૫
ચંડ મનહંડ દાંડી નવિ ચાંપિઈ, ભાર એસારિ જિમ ચઠઈ જાંચી;
સમ સમી ડાંડિઈ રિપુ સુજન જોખતાં, જનમ મરણાં સવે નાંખિ હુંચી.
જે મુનિ એ તુલા ધરણિ ધારિઈ, મારિઈ તેણિ નિજ ભવ ત્રિહંડી;
સકલ શુભ સુક્ર ઝીણિ તિહાં જોખતાં,
ચડતિ મુણિણો ક્ષપક્રેણિ દંડી. એક૦-૭

૧૪. આત્મિક સન્ન્યાય

રામ કેદારો ગોડી

પુરિસા મ ભમું માથા સૂનાં, છાયા યૂ ઝું કાલ ન મૂના;
કિસકા બી મત લ્યઉ સિર ખૂના, દો જગ નરગ દીએ એ ખૂના.—૧

અકલિ કરો એ સાહિબ ભૂનાં, અકલિ વિના એ જન્મ પશૂનાં;
 અકલિ વિના મન જંગલ સૂનાં, દોલત જેસી કુસુમ વરૂનાં.—૨
 જસ ધરિ લોજન અમૃત સૂનાં, જસ ધરિ ચઉસઠિ સહસ વધૂનાં;
 [જસ] પથરાતા પદલ પ્રસૂના, તે લી સરણુ ભયા પ્રભૂનાં. ૩
 જસ ધરિ ધન ભરિયા પહૂનાં, જેણિ લાયા ધરિ બહુમણુ સોનાં;
 જસ પગિ પડતા સહસ વિભૂના, તે લી સરણુ ભયા પ્રભૂના; ૪
 હરિહર વિણુસર્ધ વજ્ર તનૂના, અણુઆ જિમ ખિણુર્ધ દધ તૂનાં;
 જિમ સખ કુસુમ પડંતિ તરૂના, જિમ જન જીવિત બર્ધ સૂનાં.—૫
 જલ વિણુ સૂકર્ધ મૂલ તરૂના, તિમ સુખ વિણુસર્ધ પુણ્યવિહૂણા;
 ધર્મકાન્ઠિ જે લઈ ધરખૂણા, ખર પરિ પૂંઠિ પડઈ તસ ગૂણા.—૬
 દયાવેલિ જેણિ લગાયા લૂણા, તે બાણે બહુ રોગિ સૂણાં;
 ભાર ભયાં પશુ માન વિહૂણા, જિંટ પૂઠિં તસ ભરિઈ ગુણા. ૭
 જે નિજ હિતકારણિ મનિ સૂના, તે બાણિ વિધિ ઘડિયા રૂનાં;
 વરસિં કેઈ ભયે અતિ જૂના, તોહિ ન છંડઈ તેહ વધૂનાં. ૮
 દાન દિયા જેણિ પુણ્ય હેતુના, તેણિ પાયા સુખ સકલરિતૂનાં;
 જે મુનિ બાયા દશ રથ ચૂના, તેણિ પાલ્યા તનુ સર્વ જંતૂના. ૯
 સકલ કહઈ જિમ કોરો ચૂના, તિમ નિસ્નેહી લાખ સાધૂનાં;
 ગુણુ સમરં ભરતાદિ વિભૂના, જેણિ હણિ આઠ કર્મ રિપૂના. ૧૦

૧૫ દશવિધ સામાચારીની સજ્જાચ.

રાગ રામગિરી

સુવિહિત દશવિધ સામાચારી, ભદ્રબાહુ ગુરૂ શ્રુતે અવતારી,
 મુનિ લિયો અવધારી;
 જેણે ગણુધરે નિજ ગચ્છિ વિસ્તારી, તેણિ ગુરૂનિ સંતતિ તારી,
 ઉત્તરાદેયચન વિચારી. ૧
 ઇચ્છકારો ૧ મિથ્યાહુબ્ધુત ૨ તથાકાર કરતાં અતિસુકૃત ૩
 આવશ્યકી ૪ નિસીહીઆ ૫;

આપુરુછણુ ૬ પડિપુરુછણુ ૭ છંદ ૮ નિમંતણુ ૯ ઉપસંપદ
ચરણુ ૧૦ સમાચારી લીહ. ૨

ઉક્તાંચ-ધરુછા ૧ મિરુછા ૨ તહક્કારો ૩ આવસ્સીય ૪ નિસીહિઆ. ૫
આપુરુછણુ ૬ પડિપુરુછા ૭, છંદણુ ૮ નિમંતણુ ૯ ॥ ૩ ॥

ઉવસંપયાય કાલે ૧૦ સામાચારી લવે દસહા;

એએસિં તુ પયાણું, પતેય પરુવણું પુરુછં. ॥ ૪ ॥

જ્ઞાનાદિકની જે જે કરણી, કરઈ કરાવઈ અશક્તિ ચરણિ કારણિ ધરુછાકારો;
આપ કાજ આપઈ ધુરિ કીજઈ, બલાકારિ કુણુવતૂં ન દીજઈ,
ગલિઆહય બલકારો. ૫

રત્નાધિક ધરુછકારિ ન કીજઈ, વેચાવચ્ય તુંવતૂં ન દીજઈ,
ધરુછા લિઈ આદેસો;

આવીનઈ જે ગુરુ મુઝ કહસી, તુ મુઝ તનુ વૈચાવચ્ય વહસ્યઈ,
એ અવિનિત ઉપદેશો. ૬

ગુરુ કહઈ દિજ પરિ તું ન અરથી, કાં ન કરો તુમ્હ જે શુભ અરથી,
ગુરુ કપીની કહઈ વાતો;

સૂત્રારથ ચિંતન સુણી હાણી, વૈચાવચ્ય ગુરુ કનઈ જાણી,
દોવણિયા સુત ન્યાતો. ૭

ભાષા ધરુછકાર કરઈ બલ ટાલઈ, મુનિ તણી સુસ્થિત ભાષા સંભાલઈ;
મિરુછકાર તહકાર કરતાં, કુણુ હણઈ તસ સિદ્ધિ વરતા. ૮

સંજ્ઞમ યોગાદિ વિધિ આચરતાં, પંચાચારહ કરણિ કરતાં,
વિતથ આચરણિ પાપો;

ત્રિવિધે મિરુછાદુક્કઠ દીજઈ, ધણુ પરિ આતમશુદ્ધિ કરી જઈ,
તો નહીં તસ સંતાપો.-૯

હેયોપાદેયાદિ નિપુણનઈ, ગીતારથ સંવેગી ગુરુનઈ,
આદેશઈ તહકારો;

સૂત્રારથ વાચણુ પડિમુણુણુ, હિત ઉપદેશાદિક ગુરુ કહણુ,
તથાકાર અધિકારો.-૧૦

કારણિ અવશ્ય કાજ અશનાદિક લેવાં, બતાં કરઈ સમભાદિક
આવસ્સહી ઉચ્ચારો;

ધ્યાન મૌન સભાચય કરંતાં, હૃદય સમાધિઈ વસતિ રહંતા,
ભણઈ નિસ્સહી આચારો.-૧૧

જે જે કાજ કરઈ મુનિ શુભ તઈ, વિનય કરી પૂછઈતે ગુરૂ નઈ,
તે આપુચ્છણુ બાણો;

પહિલા ગુરૂ વાર્યો જે કરણી, પુનરપિ પૂછઈ કરઈ જે વરણી,
તે પરિપુચ્છણુ વખાણો.-૧૨

અથવા સાંજઈ કામ દિઓ ગુરૂએ, તે પ્રભાતિ પુનરપિ પૂછિ કરઈ,
તે પરિપુચ્છણુ હોઈ;

પ્રથમ અશનાદિક મિચ્છઈ, એ લ્યો કરો અનુચ્છ જઈ છઈ,
એ છંદણુ વિધિ જો એ.-૧૩

ગૃહિના ઘરથી વિહરી આણી, દેઉ તુમ્હ અશનાદિક પાણી,
નિમંતણુ વખાણી;

શ્રુત દંસણુ ચારિતનઈ કાજઈ, ગુરૂને શ્રાવકની રહઈ જે લાજઈ,
ઉપસંપદ મય બાણો.-૧૪

શ્રુત અનુયોગઈ ગુરૂસિં લેતાં, શ્રુત ઉપસંપદ થાસિં પ્રભાવનાકર યંથો;
જિનશાસન ભણુતાં તુમ્હ બાણે, દંસણુ ઉપસંપદા વખાણે,

તુમ્હ સુવિહિત નિર્ઘંથો.-૧૫
દુવિહાચરણુ ઉપસંપદ કહીઈ, વેચાવચ્ય તપ કરવા જઈઈ,

નિજ પરગચ્છિ ગુરૂ આપણુઈ;
સીદાતા તઈ નિજગચ્છિ પરગચ્છિ લિઈ, તિહાં જઈ વેચાવચ્ય તપસું સીલઈ,

ચરણુ ઉપસંપદ બાણે.-૧૬

ઇમ દશવિધિ મુનિ સામાચારી, વિજયદાન ગણુધર ગચ્છધારી,
સુવિચારી લ્યો સીસો;

સકલ મુનિસર હિત સુખકરણી, અનંત પૂરવ મુનિ ભવ તરણી,
આદરવી નિશદીસો. ૧૭

॥ ઇતિ સુવિહિત મુનિ દશવિધ સામાચારી સ્વાધ્યાય. ॥

૧૬. ચેતનને શિખામણની સજ્જાય

પંચમહાવ્રત ઉચ્ચારઈ ત્રિવિધ ત્રિવિધ જિન ભાખી;
 આણા કુદી નદી ઉતરતાં એ છીંડી કિહાં રાખી રે. કુમતિ એ છીંડી૦ ૧
 નદી તણા જીવ ઘણું પૂકારે, કાં માથઈ પગ મૂકે;
 મુગતિ મારગ રખવાલા થઈનઈ, ચેર થઈ કિમ ચૂકે રે. કુમતિ૦ ૨
 જીવહિંસાનું થાનક બાણી, જિનપ્રતિમા ઉત્થાપી;
 સંજમ કાળે નદી ઉતરતાં, કઈ ધર્મી કંઈ પાપી રે. કુમતિ૦ ૩
 ગુરૂવંદણ ઈકે આણા હેતઈ, નદી પાપ આચરતાં;
 કર્મ વિશેષઈ તે બહુ મૂચ્યા, ફલ અંતર કુણુ કરતાં રે. કુમતિ૦ ૪
 દયા દયા મુખઈ ઘણું પૂકારઈ, દયા મર્મ નવિ પાવે;
 સકલ જંતુ જિણે સરણે રાખ્યાં, નદી મીહર કિમ નાવઈ રે. કુમતિ૦ ૫

૧૭. સાધુ મુનિરાજને શિખામણ

શાંત સુધારસ કુંડમાં તું રમે મુનિવર હંસ રે;
 ગારવ ચેણુમાં મ મ રમે, મૂકિ જે શિથિલ મુનિ ધંસ રે. શાંત૦ ૧
 સ્વહિત કરી મ કરી ભવપૂરણા, મ કરી તું ધરમમાં ફૂડ રે;
 લોકરંજન ઘણું મ મ કરે, બાણુતો હોઈ નવિ મૂઠ રે. શાંત૦ ૨
 જો ચતિવર થયઉ જીવડા, પ્રથમ તું આપનઈ તારી રે;
 આપ સાથે મુનિ જો તર્યઈ, તું પછે લોકનઈ તારી રે. શાંત૦ ૩
 તુઝ ગુણવંત બાણુ કરી, લોક દીઈ આપણા પૂત રે;
 અસણુ વસણુદિકે ભરિં દિઈ, ખોટડો મ ધરિ મન સૂતરે. શાંત૦ ૪
 નાણુ હંસણુ ચરણુ ગુણુ વિના, તું કિમ હોઈ સુપાત્ર રે;
 પાત્ર બાણી તુઝ લોક દીઈ, મ ભરીશ પાપે તું ગાત્ર રે. શાંત૦ ૫
 સૂધિય સુમતિ ગુપતિ નહીં, નહીં તપ એષણા શુદ્ધિ રે;
 મુનિ ગુણવંતમાં મૂલગઉ, કિમ હોઈ લબ્ધિની સિદ્ધિ રે. શાંત૦ ૬
 વ્યાપમાંત્રો ઘણું ગુણુ વિના, ભૂરિ આડંબર ઈચ્છ રે;
 ઘર ત્યજી માન માયા પડ્યો, કિમ હોઈ સિદ્ધ ગતિ રીંછ રે. શાંત૦ ૭

ઉપશમ અંતરંગઈ નહીં, નહીં તુઝ ચારૂ નિર્વેદ રે;
 નતિ થુતિ પૂજતું અભિલષઈ, મ કરી અણુમાનીઉ ખેદ રે. શાંત૦-૮
 ઉદર ભરણાદિ ચિંતા નહીં, સજન સુત કલત્ર ઘર ભાર રે;
 રાજ ચૌરાદિ ભય તુઝ નહીં, તોહી તુઝ શિથિલ આચાર રે. શાંત૦-૯
 વિવિધ સુખ દેખિ તું લોકનાં, તુઝ કિસિ ચિંતા મુનિરાજ રે;
 તુઝ ના વર્જનાદિક પત્રઉ, ચૂકિ માં આપણું કાજ રે. શાંત૦-૧૦
 આપણું પારકું મ મ કરે, મૂંકી મમતા પરિવાર રે;
 ચિત્ત સમતા રસે સીચ્યે, મ કર બહુ બાહ્ય વિસ્તારરે. શાંત૦-૧૧
 લોક સત્કાર પૂજઈ નમઈ, મુઝ મિલઈ લોકના વૃંદ રે;
 મુઝ યશ નામ જગ વિસ્તર્યું, ઈચ્યુંઅ ત્યજી માન મુષ્ટિદરે. શાંત૦-૧૨
 પૂરવ મુનિ સરખી નહીં કિસી, આપણી લખધિ નહીં સિદ્ધિરે;
 અતિશય ગુણ કિચ્યું તુઝ નહીં, તોહી તુજ માનની બુદ્ધિરે. શાંત૦-૧૩
 પૂરવઈ મુનિ પ્રભાવક હૂઆ, તેહનઈ તું નહીં તોલે રે;
 આપ હીણું ઘણું ભાવએ, મુખ વહિઉ ઘણુંઅ મ બોલરે. શાંત૦-૧૪
 નિયતિ કરી જે જન રંજયા, વસી કર્યા બહુ જન લોક રે;
 પૂઠી દીધઈ ન તે તાહરા, ગૃહિ મુનિ નાતરં ક્ષેક રે. શાંત૦-૧૫
 ગુરૂ પ્રસાદઈ ગુણહીન નઈ, હુઈઅ ઇઈ તુઝ ગુણ રિદ્ધિ રે;
 તું ગુણ મચ્છર મત હુજ્યે, કરી નિજ જીવની શુદ્ધિ રે. શાંત૦-૧૬
 સંચમ યોગ મૂકી કરી, વસી કર્યા જે જન લોક રે;
 શિષ્ય ગુરૂલકિત પુસ્તક ભયાં, અંત દીઈ શમ વીણુ શોક રે. શાંત૦-૧૭
 પ્રશમ સમતા સુખ જલધિમાં, સુરનર સુખ એક ખિંદુ રે;
 તેણે તું સેવ શમવેલડી, મૂંકિ દીઈ અપર શમ દંદ રે. શાંત૦-૧૮
 એક ખિણુ વિશ્વનંતુ પરિ, તું વશી જીવ સમભાવી રે;
 સર્વમૈત્રિ સુધાપાનની, સકલ સુખ સનમુખ લ્યાવી રે. શાંત૦-૧૯
 આપ ગુણવંત ગુણ રંજિઉ, દીન દુઃખ દેખી દુઃખ ભૂરી રે;
 નિર્ગુણાદાસ વિરતિ રહી, સકલમુનિ સુખ ચિત્ત પૂર રે. શાંત.-૨૦

૧૮. અચલ ચોખાની સજ્જાય

સકલ શુભકામિની શુદ્ધમતિ ગામિની ચેતના સ્વામિની પવિત હોઈ;
પુરૂષ સહચારિણી સ્વપતિ હિતકારિણી તું વિના મુંઢી બહાલી ન કોઈ,
એહથી તું વિધવા ન હોઈ.—૧

ચ્યાર ચોખા ચઉઠી ચઉઠી સુમતિ અણુ સીઝબ્યા મુઝ નિલાડઈ,
શુભ મિલ્યા શાલિ નર ખેત્રના જૂજૂઆ તિહાં લગઈ પ્રાણીઓ
વસતિ માડઈ; તું ન જગઈ કિસ્થું ખૂંખ પાડઈ.—ચ્યાર૦-૨

શ્રુતતું દીવઉ કરે તિમિર કચરો હરે, લાલ કુંકુમ તિલકમાંહિ દીને,
અચલ ચોખા તણઉ પૂંજ સોહામણઉ તિલક જોતાં કુશલશ્રેણિ લેજ્યે;

અમર સુખમાં જઈ તું રમે જે. ચ્યાર૦-૩
શુષ્ણિઅખંડા અકૂટાં ત્રિજગવલ્લલા અશુભજન દુર્લ્લલા જગ વદીતા;
જતનસ્થું રાખજે મુગધ મમ નાંખજે સુગુરૂ દીધા હિતે અમરગીતા. ૪
એક અરિહંત ચોખા મનુજખેત્રમાં, ગણુધર દ્વિતીય ચોખા જ જાણો;
તૃતીય ચોખા ઉવઝાય ચોથા મુનિ, તિલકમાં શુદ્ધ ચોખા વખાણો.—૫
એહ ચોખા સુણી જેણુઈ ચિત ચોઠીઆ, ગલતિ તસ પાતકા ખીરખાંડઈ;
સકલ સુખ મંગલા રમતિ તસ મંદિરએ, નાસીઈ સર્વ લયચોર ધાડઈ. ૬

૧૯

રાગ વેરાઉલ લલિત વધરીડી.

જે જસ ખોલ્યા તે તસમાં જઈ દીસઈ સાચા નિર્મલ શુણુ ઈક અરિહા
સાચા; શુણુ છ દશસ્થા કાચા. ૧

ખાખૂ તું ખી જૂઠા હું ખી જૂઠા તોહિ મોહિ બાપા જે જગ ઉપજઈ
તે સખ વિણુસઈ જ્યું ખીણુ હરિકા ચાપા; જૂઠા પર સંતાપા. બા૦-૨
દંડજ ગોટી કંથક છોટી સાચી ઉસકી મુદ્રા, તતુ મતુ મેહુણુ વાચા સાચી;

જસ નહીં મોહ મદ નિદા. બા૦-૩
જૂઠી તેરી મેરી માઈ જૂઠી ઓરતિ પૂતા, જૂઠા સો ગુરૂ જૂઠા ચેલા;
માચા મોહ વિગૂતા જે પર ચિંતા પૂતા. બા૦-૪

ઝૂઠી દોલત ઝૂઠી ઈજ્જત ઝૂઠા તેરા મેરા, ઝૂઠે ઝઘડઈ તું અખ માયા;
કાહુકા તેરા મેરા. ખા૦-૫

જોગી જૂઠા મરઈ જે લોગા ઝૂઠ ધરી સખ જોગાં;
લોગા અંત વિયોગા સ સોગાહિ તિજ હિત ઉપયોગા. ખા૦-૬

ઓહી એક સાચા સખ દેખઈ, ઓહી એક સખ ખૂઝઈ;
અકલ વિકલ અંધા જે લોગા, ઉસ સાચાકું સૂઝઈ. ખા૦-૭

સખ હરામ ખાણા જગ ઝૂઠા, ગુનહી ખુદાકા રૂઠા;
તેહી જગ માંહે જે ખૂતી જસહી ખુદાહી રૂઠા. ખા૦-૮

સાચા પુરૂષ ન ચૂકઈ વાચા, તતુ જીવિત વચ કાચા;
સકલ કહઈ દુઃખ દઈણા દુઠા, સખ સુખ દઈણા સાચા. ખા૦-૯

૨૦ શ્રીખલખદ્ર મુનિની સન્ન્યાય

રામ રામગિરી

રામ ભણઈ હરિ ઉઠીઈ હું લાવ્યઉ તુઝ નીરરે તુઝ મુખ ઓઠણ ચીર રે;
પીતાંખર ત્યજઉ વીરરે પીજઈ શીતલ નીરરે ઊઠ ઊઠ નેમિના વીર રે.

નિંદ ત્યજે રે નિંદાલુઆ ખોલઈ માધવ વીર રે. નિંદ૦ ૧

હરિણા દેખુ રે માધવો રૂઠઉ ઓઠઉ ન ચીર રે તરસ્યઈ પીવઉ ન નીરરે;
એ મુઝ હીઅડાનું હીર રે, ઊઠ ઊઠ નેમિજિન વાંદીઈ, કોમુઝછઈ નવિતીરરે
મઈ તું કહીં નવિં દુહવ્યો તું છે જલધિ ગંભીર રે રીસન કરીએ રે રાજિઆ
ગોવિંદ કરે ધરી શીસ રે, તું મુઝ મન તરૂ કીર રે. નિં૦-૩

માધવ જખરે ઉઠયો નહીં, તવ સો નિજ અંધરે, હરિ તતુ નહીં દુરગંધ રે;
મોહ કરઈ જગ અંધ રે, રામેા સુર પ્રતિજોધીઓ,

મૂઝી ને હરિ પ્રતિઅંધ રે, ખૂઝ નહીં સખ જગ અંધરે. નિં૦-૪

આતમરામેરે તું રમે, નવ માહરી તું રે નાટકું, ઓસરીઉં સખ દેખીરે;
રામ કહઈ નિજ જીવને, એ સંસાર ઉવેખી રે. આ૦-૫

ધર્મ વિના જગ જીવનઈ, દ્વારાવતિ પરિ થાય રે,
તન ધન જોખન જીવન દેખત પેખત જાય રે;

બૂરઈ રાણાનઈ રાય રે, ક્રીણઈ કાંઈ ન થાય રે. આ૦-૬
 ગજસુકુમાલો રે ઠંઠણો, ધન્ય તે તરીઆ સંસાર રે,
 મૂકી મોહ વિકાર રે, સાંબ પ્રદુમ્નો હરિ સૂઆ,
 અઠ દશ પામ્યા તે પાર રે;
 જઈ લીધો વ્રત ભાર રે, સો મુઝ મુગતિ દાતાર રે. આ૦-૭
 હરિ તતુ હોમી રે આગમાં, રામ હૂઓ મુનિ સાર રે;
 ત્યજ સખ પાપ વ્યાપાર રે, સખ જગ જીવ આધાર રે. આ૦-૮
 માધુકરી નયરી રે પેસતાં, નગરી કૂપનઈ કંઠ રે, રૂપઈ મોહિ રે
 કામિની, પાસઉ પુત્રનઉ કંઠ રે, એ મુઝ રૂપ ઉલ્લંઠ રે. આ૦-૯
 પારણા વિણુ રે પાછઉ વલ્યઉ, ધરીઅ અભિગ્રહ સાર રે;
 વનમાંહ લેસ્યું આહાર રે, જો કોઈ દીસ્યઈ દાતાર રે. આ૦-૧૦
 તુંગિઆગિરી સિર મંડણઉ, પરિસહ સહઈ મુનિ ધીર રે;
 ભવ રજહરણુ સમીર રે, જુઝવઈ શુભ મુનિ ધીર રે. આ૦-૧૧
 સિંહ શિયાલા નઈ સૂકરાં, ગજ શશ હરિણાં નઈ મોર રે;
 અજગર સાખરાં રોઝડાં, જુઝવઈ વનચર ચોર રે. આ૦-૧૨
 ચીતર જરખાનઈ વાઘડાં, રીંછાં છાંડઈ તે માંસ રે;
 તે લિઈ સમકિત અણુસણાં, મૂકઈ પાપ અભ્યાસ રે. આ૦-૧૩
 એક દિન રથકાર મંડલી, મૃગ લ્યાવઈ મુનિરાજ રે;
 રથકાર દાન અનુમોહતાં, તરૂ પડીઓ ઈકે ભાજ રે. આ૦-૧૪
 રથકાર મુનિ મૃગ ચાંપીઆ, મરણુ થયાં તતકાલ રે;
 પંચમ સુરગતિ પામીઆ, તે ત્રિણુઈ સકલ સંભાલ રે. આ૦-૧૫

૨૧ મમતા નિવારણની સજ્જાય

રાગ મારણી

મમતા માયા મોહીયા રે, પાપ મ કરો પ્રાણી રે.
 કુટુંબ મોહ્યાં પ્રાણી રે, કુટુંબ જસીઈ જુજવાં રે;
 પાપા લ્યાસઈ તાણી રે, અયસી જિનવર વાણી રે. મમતા૦-૧

મમતા માયા મોહીયા રે, પાપાં મ કરો પ્રાણી રે.
 જિનવાણીનિ નિતુ સુણી રે, તસ ન રતિં બહુ તાણી રે;
 જે બંધની મોહ્યા મોહની રે, હુંડી નરક લખાણી રે. મમતા૦-૨
 એ હુંડી હુંડી મ લખાવો, જિમ શશીરાઈ લખાવી રે;
 તસ કુટુંબ ધન મોહીયાં રે, ધર્મધ્યાન મતિ ન આવી રે. મમતા૦-૩
 બંભણ અતિય ખચકરા રે, પાપકરા જગિ બાણી રે;
 પરશુરામ સુભૂમને રે, નરકે લીધા તાણી રે. મમતા૦-૪
 ભૂય પ્રદેશી લખાવી હુંડી, હુંડી નોં શીકરાણી રે;
 કેશી ગુરૂથી સર્ગે લખાણી, તિહાં તસ શીકરાણી રે. મમતા૦-૫
 હું મદિરા ભૂંડી ભાણી રે, મુઝથી ભૂંડો મોહો રે;
 મોહો લખમણુ મારીઓ રે, રામોજીણી વિધોહો રે. મમતા૦-૬
 તિમ કુટુંબ સંબંધ મોહથી રે, વિષ ભોજન પરિ ભૂંડો રે;
 અશુભ ગંધ સુગામણો રે, જિમ ચામડીઆ કુંડો રે. મમતા૦-૭
 સીતા મોહો રાઘવો રે, રોતઉ રાનરો આવે રે;
 હરિ લખમણુ વહિ મોહીયા રે, રામ બલા નવિ ક્ષાવઈ રે. મમતા૦-
 દેખો પુત્રી મોહીઓ રે, ભૂગુ પુરોહીત વારે રે;
 મુનિ દેખી સુત નાસયો રે, એ મુનિ બાલક મારઈ રે. મમતા૦-૯
 મોહી બાંધ્યા જીવડા રે, અગનિ માંહી અંપાવઈ રે;
 મોહની બાંધી કામિની રે, પતિ સુ કાઠાં ખાવઈ રે. મમતા૦-૧૦
 મોહનઈ તાંતણે બાંધીઆ રે, મુનિવર આદ્રકુમારો રે;
 નંદિષેણુ ગણિકા રમઈ રે, મોહ ચરિત નવિ પારો રે. મમતા૦-૧૧
 એક નયાવઈ એક હસાવઈ, એક વિયોગા રોવઈ રે;
 વિવિધ મોહનઈ રેંટ નાટિકું રે, જ્ઞાની બેઠા જોવઈ રે. મમતા૦-૧૨
 કેતા સમકિતધારીઆ રે, મોહો માર્યા દીસઈ રે;
 હરિ મોહો બલદેવતા રે, સમ સમકિત પાસઈ રે. મમતા૦-૧૩
 નવવિધના મોહ્યા મરી રે, દુર્ગતિમાં નર નારી રે;
 નંદન વન મોહો મરી રે, જિમ મેઠક જલચારી રે. મમતા૦-૧૪
 કોહ ભુજંગ મ ખીલીઉ રે, વીર ધીર ભગવંતો રે;
 માન થાંભલો બાલીયો રે, આહુબલિ બલવંતો રે. મમતા૦ ૧૫

માયાબગ બગલી દમી રે, દેખો આપાઠાભૂતિ રે;
 લોભ જ બાંભણ બાંધીઓ રે, કૃપિલ અંભણ પૂતિ રે. મમતા૦૧૬
 મોહો અનાદિકાલના રે, બગલો સિદ્ધિ વછોડ્યો રે;
 તિમ જિન મુનિપુગવી રે, સોંપણી ચિત્તથી તાડ્યો રે. મમતા૦૧૭
 ઈંદ્ર લણુઈ નમિ રાજિઆ રે, સાચો તું નિમોહી રે;
 મઈ બાંભણુઈ રૂપઈ રે, સકલ સુમતિ તુઝ જોઈ રે. મમતા૦-૧૮

૨૨. શ્રીબ્રહ્મચર્યની સજ્જાય

રાગ ધન્યાશ્રી

નેમિ જિન બ્રહ્મવતી નેમિ રાજિમતી બ્રહ્મરક્ષા લણી નેમિ રાતી;
 વિષય વિષલોગી જાતી પતિ રાખીઈ રહનેમિ પરિ બુધ વિષય જાતિ. ૧
 બ્રહ્મ રાખો સદા બ્રહ્મ લાખો સદા બ્રહ્મ મારગ વિના મુગતિ નાહિ;
 સો બ્રહ્મ મારગો જૈન ઘરી પામીઈ બ્રહ્મ મારગ લણ્યો **ઋષભ** સાંઈ,
 બ્રહ્મ મારગ લણ્યો નેમિ સાંઈ. બ્રહ્મ રાખો ૦ ૨
 ગૌતમદિક શ્રમણ બાંભણુઈ રાખીઓ સો બ્રહ્મ મારગો મુક્તિ આપઈ;
 તે અબ પ્રમુખ સવિ યાગ હિંસા ત્યજી મુગતિ ભગતિ દયા ત્રિજગ થાપઈ.
 શુચિય વિત્રો સદા બ્રહ્મચારી મુનિ ધ્યાન મઈ જસ પુરૂષ **પુંડરીકો**;
 બ્રહ્મપુત્રોપિ યો બ્રહ્મવત ઘાતકી અપવિત્ર ભાંડ સો જિમ ગુલીનઉ. બ્રહ્મ૦૪
 બાલ બ્રહ્મવતી શ્રાવકો પણિ શુચિ નારી સહિતો યથા સો જિનદાસો;
 તિમ વિજય શેઠ વિજયા વધૂ સંયુતો, બ્રહ્મચારી વિષય વિષ નીરાસો.
સુદર્શન સેઠી નિજ દાસ સંતોષીઓ, ત્રિજગ જશ ઘોષીઓ શીલધારી;
 તે નરનારી જગ બ્રહ્મચારી લણ્યા, તે પવિત્રા નમ્યા સુર વિચારી. બ્રહ્મ૦૬
 બ્રહ્મ હીનો બુધા મમ લણો અંભણો, મમ ગણુઉ દેવગુરૂ બ્રહ્મ હીનો;
 સર્વ આરંભ ધન નારી ઘરી લોગીઓ, સો ભમઈ નરગી જિમ જલાધમીનો.
 અપર શાસન તણુઉ બાલ દેવ બ્રહ્મવતી, સોપિ શુકદેવ સંસારભીતો;
 માત ગર્ભઈ રહુઉ બાપ બહુ બુઝવ્યઉ, સોપિ સંસાર લોગી ન છીતો. ૮
 બ્રહ્મચારી કુમાણુસ સહસ્રા ગયા, બ્રહ્મલોકં ચ શુકદેવ બોલઈ;
 બ્રહ્મ પથ શીલ ઉત્થાપકા જે નરા, તેહ પાપિષ્ટનઈ ન કોઈ તોલઈ. બ્રહ્મ૦૬

કલહનઉ કારકો પાપઋતુ વારકો, નારદો મુનિ સદા બ્રહ્મચારી;
 શીલ મહિમા થકી મુક્તિ પદ પામસ્યઈ, મનકેમુનિ બાલકો સ્વર્ગધારી.
 પશુઘાત યાગથી બ્રહ્મપથ ઘાતકી, સ્વર્ગ બાવઈ ન શુકદેવ યોલઈ;
 તપ અહિંસા શૌચ સત્ય સંયમ સમો, ઈંદ્રિય યાગનઈ ન કો તોલઈ.૧૧

કામ કાલબવરો જેહ તનુ મન ચઢઈ, વિવિધ પરિ તેહનઈસો વિગોવઈ;
 રાય રાણી નડઈ ત્રિવિધ તપસી પડઈ, ગંધ પરિ અબ્જુગતું સો ન બનઈ.
 સોપિ ત્રિશ્ચામિત્ર કાલબવર પીડીઓ, મત્સ્યગંધા લજી સુરભિ થાયઈ;
 નંદ તપસિપિ ચંડાલિકા મોહીઓ, તેહસ્યું આપણું શીલ કાપઈ.બ્રહ્મ૦૧૩

બ્રહ્મ હીનો યથા કુલવાલો મુનિ, કુંડીરીકો મુનિ નરગ ગામી;
 યમદગ્નિ તાપસો રૈણુકા પરણીઓ, રૈણુકા લગિનીસ્યું વિષયકામી.
 સતત અપવિત્ર નરનારી તનુ મલ ઝરઈ ઘટ કોટિ ધૌતમપિ નો પવિત્રં;
 ધ્યાન તપ બાપશું રાજઋષિ ગણુધરા કરતિ નિત્યંચ દેહં પવિત્રં. બ્ર૦૧૫

કામ ઝોટીંગ જે નરહ નારી છલ્યા તે અશુભકર્મ કરણી કરાવઈ;
 નારિ યા પૂતપતિ પ્રમુખ વરવસ્તુસ્યું બર પુરૂષો હરાવઈ મરાવઈ.બ્રહ્મ૦૧૬

દેખી તિલભદ્રની ધણુસીરી અંબીણી કપટ રાખસી થઈ તે;
 તિલભદ્ર બળી મૂઓ વિવિધ પરિ અસતીનાં ચરિત ભાષો. બ્ર૦૧૭

કામવાહી હણુઈ નારી નિજ પતિ યથા સ્મરિકંતા હણુઓ નૃપ પ્રદેશી
 વિષયવાહી જ ચુલણી સપુતો હણુઈ બ્રહ્મદત્ત રહઉ ગત વિદેશી.બ્ર૦૧૮

પંચશત પુરૂષની એક ધરણી તિણુઈ કામ કઓ અચનઅઈ સઉકી મારી;
 વીર જે પૂછીઉં સાહિ સા સા લણુઈ ઉપદેશમાલામાં શુરૂ વિચારી.
 કામ ધતુરનઉ વ્યાપ વિબુધા સુણો લબધિ ભવંતોપિ આપાઠાભૂતિ;
 શુરૂત્યજી લાજ મૂકી નટી કારણુઈ વિષય વેશ્યા નટી હુદયખૂતી. બ્રહ્મ૦૨૦

નંદિષેણોપયો ચરણ સુરગિરી થકી લબધિવંતોપિ વેશ્યા વિલૂધો;
 નારી નચનાલિકા પતિ યશોધર હણુઓ ભાવચારિત્રીઓ કંઠ ઙ્ઠ્યો.
 વિષમ વ્યામોહીઓ આદ્રકુમારો મુનિ સેઠી કુમરી વર્યો પૂત્ર રાગી;
 સુધરવાસેં રહ્યો વરસ ચઉવીસમે મોહ ત્રોડી ચરણ શીખ માગી.
 જિણે સાચોપિ નિજ સુસર જુઠો કર્યઉ ટાંગવિચ નીસરી યક્ષ વંચી;
 મૂલ પરિણુતી તસ નામ લેવારીઉ નૂપુરપંડિતા પાપ અંચી. બ્રહ્મ૦૨૩

રાતિ કાઉસગ્ગ રહઉ જિનદાસ શ્રાવકો અસતી તસ નારી ઘર પુરૂષ સૂતિ
 લોહ ખીલા તણુઉ ઠાલીઓ ઠોલીઓ તેણે તસ ચરણુ વિંધ્યો વિગૂતિ.૨૪
 પંચ ભરતારસ્ચું વિષયનઈ કારણુઈ એક વેશ્યા પંચ પુરૂષ દેખી;
 સતિઅ સુકુમાલિકા વર નિઆણું કરઈ દ્રૌપદી સા થઈ ઈમ વતઉવેખી
 ચઉદ વિદ્યા ભણ્યઉ યંત્ર મંત્ર ગુણ્યઉ કામક્રીડઈ ચગઉ ગુણુ વિણુસઈ;
 કપિલ ચમ ંભણો નીચદાસી રમ્યઉ દાસી ચાચ્યો ગયો રાય પાસઈ.૨૬
 બ્રહ્મ રાખ્યા વિણુ શુદ્ર પરિ ંભણુ લોભીઆ સર્વ આચાર લોપઈ;
 યાગ માંસ ભખઈ પાપ ઘટ પણિ લીઈ બ્રહ્મ લોપી નરકઈ આપણુપઈ.
 કામક્રીડઈ નડી રાય રાણી પડી ચોર કુંતાર સું વિષયરાતી;
 પાલવાનો હણ્યો ચોર સખ લે ગયો સા શૃગાલી હણુઈ કુટઈ છાતી.
 વિષય વિષ વ્યાપીઓ નીચકુલ નારીની આસ્ય પણ્યાંગ મૂખમાંહે લેવઈ
 વિદ્યુતમાલી વિદ્યાધરો પણિયથા ધર્મ ચાંડાલની નારી સેવઈ. બ્ર૦-૨૯
 પરનારી કામીઓ રાય નરદામીઓ રાત્યક્રી નારીસ્ચું ઉપરી માર્યો;
 વિજય રાજતણો સચિવ મતિસાગરો વડિસિ હીતો સુશીલા વિચારો.
 પાછલા ભવ તણી નારી વાઘિણી પણી શ્રાવકો વીર પય યોગ રાખ્યો;
 માસ ષટ ભોગવી મરણુ ભય યોગવી પશુ વિટંબશું કામ ભાખ્યો.બ્રહ્મ૦૩૧
 મનહિ મદમાલીઓ શ્રાવિકા ચાલીઓ શ્રમણુ નામા સુ સેવી;
 પાલકો પણિ તથા વસુમતી ચાલીઓ વાદહણુ વાલીઓ ગોત્ર દેવી.
 તાપસી મનવશી તાપસો પરવશી તાપસી કાળે નિજ પ્રાણુ છંડઈ;
 વદકલચીરી મુનિ મુગ્ધ વેશ્યા વશઈ સોમ તાપસ તણી લાજ ખંડઈ.
 માત સરખી કેનકમાલા વિદ્યાધરી પુત્ર પ્રહુરનસ્ચું ભોગ ચાચઈ;
 સતીઅ સીતા તણો રાવણો રાગીઓ દશ વદન ભગને લખમણુ રાચઈ.
 મેઘમુનિ અતિમુક્ત બાલ જે બ્રહ્મવતી મુનિ, સુકોશલ તથા
 વચરસામી; જંબુસ્વામી પ્રમુખ બ્રહ્મચારી તણી કીર્તિ સુણુતાં
 સકલ કીર્તિ પામી. બ્રહ્મ-૩૫
 ખંલીઅ સુંદરી સતીઅમૃગાવતી ચંદના તિમ વિશદયા સુણીજઈ;
 અપર નર નારીનું શીલ ચરિતં તથા સુણિઅ ભણુતાં અશુભ ભવલુણીજઈ.
 દેવ દાનવ નમ્યા જે બ્રહ્મચારીણુ ચરણુ વર ધારીણુ જગવંદીતા;
 ચંદ્રક્રોધિ શિખ્યોપમા કેવલી બ્રહ્મચારી સકલ હૃદયનીતા. બ્ર૦ ૩૭

૨૩ શ્રીબલભદ્ર મુનિની સભજાય.

નેમિ જિણેસર રાજિઓ, માધવ બાંધવ રામ રે;
 હરિ મોહ મૂકયો બૂઝવ્યો, સુરે માધવનઈ વિરામ રે. ૧
 સુર સિદ્ધારથ નામ રે, તુંગિઆગિરી સીરી ઠામરે;
 આતમરામે રે તું રમે. એ આંકણી.
 જિમ રમિઓ મુનિ રામ રે, તપ લબધિ અભિરામ રે;
 સખ જગ જંતુ વિસરામ રે, સમઈ નિત્ય તસ નામ રે. આ૦-૨
 માધવ રામ તે રમી ગયો, તે ભાવે મુનિરાયરે, પુણ્યે હરિ રિદ્ધ વાધીઓ;
 પુણ્યઈ ગઈ સખ બઈ રે, કુંભી કાઈ એમ ન થાયરે, તુમહિ જીવન બાયરે.
 તુંગિઆગિરી સિરિ એકલું, વિદાધર મુનિસર રે, ઉપશમ રંગધરી હૂઓ;
 તપસ્થા જસસી મુનિસરે, જસમુનિ પ્રતિમા જગીસરે, પ્રણમું હું નિશદીસરે.
 માધવ સખરે મૂકી ગયો, અંતે એકલું વીરરે, યાદવ કોડીં ગણુંગના;
 ન ગયો કો તસ તીર રે, દ્વારવતી ગઈ નીર રે, સખ ગયું રેણુ સમીર રે.
 રૂદ્ધિ રારઠ કોઈ મમ કરો, હોસઈ સખ વિસરાલરે, હરિ પરિ બવઉરે એકલાં
 મ પડો માયાની બલ રે, કુણની નહીં એક કાલ રે. આ૦-૬
 મુનિ વધરિગી રે રાગીઓ, ત્રિજીવન જીવ કૃપાલરે, વિચરીઈ ચિત સમતા
 ભયું, મૂકી મમતા જંબલ રે, દર્શન હરીતનો કાલ રે. આ૦-૭
 જગતિ નિરાસ નિરંજનો, શમ દમ અમયો નિરીહરે પરજન રંજન
 પરિહરઈ; લોપઈ મુનિ નિત લીહરે, વિચરઈ જિમ વને સિંહ રે.
 સમઈ સોધી તદીહ રે. આ૦-૮
 એક મુનિ રૂપઈરે મોહિલી, અવટ તટીં કોઈ નારી રે, ઘટ ભૂલી પૂત્ર
 પાસીઓ; મુનિ મન કરત વિચારો રે, વિરૂઓ કામ વિકાર રે.
 નગરેં ન યુગતિ રે ગોચરી, મુઝ રૂપ બહુ ભારી રે;
 મદન કરમ બહુ બાંધસ્થઈ, મ પડો તેણી સંસાર રે. આતમ૦-૧૦
 પારણા વિણુ રે તપસી વદ્યા, ગ્રહી અભિગ્રહ સાર રે, મુઝ વન કો
 પ્રતિલાભસ્થઈ; લેસ્યું તબહી આહાર રે, મુનિ ગુણુ પ્રાણુ આધાર રે.
 રામો રામા ન રાચીઓ, રાચ્યો રામ અરામા રે,

વનચર પરષદા દીર્ઘ દેશના; કરતો પાપ વિરામ રે,
 મુનિજન એહી જ કામ રે. આતમ૦-૧૨
 સિંહ શિયાલને વાઘલાં, મૃગલા વાનર શ્રેણિ રે,
 સૂકર કૂબર ચિતરા, મોહ્યા મોહ્યા છે તેણે રે. આતમ૦-૧૩
 ગોણુ મતંગ જ રીંછલા, સસલા સૂવર એણુ રે;
 મહિષ જરખલાને રોઝલા, નિપુણ કીયા મુનિ તેણુ રે. આતમ૦-૧૪
 આમિષ કેઈ મૂકાવિઆ, નરતિ વિરતિ કીયા તેઈ રે;
 જાતિસમરણુ પામીઆ, કેતા અણુસણુ લેઈ રે. આતમ૦-૧૫
 એક મૃગલો મુનિ રાગીઓ, અતિ સંવેગીઓ હોય રે;
 મુનિ સેવઈ નઈ કેડી ફિરઈ, શિષ્ય તણી પરે જોઈ રે. આતમ૦ ૧૬
 માસખમણુને રે પારણુ, પ્રતિલાભ્યા રથકારે રે;
 મુનિ મૃગ રથકાર જિપરે, તરૂ પડીઓ અતિ ભારે રે. આતમ૦ ૧૭
 તે ત્રણે તિહાં શુભ ધ્યાનસું, કાલ કરઈ તતકાલ રે;
 પંચમ સ્વર્ગ તે સુર થઈ, સકલ મનોરથ માલ રે. આતમ૦ ૧૮

શ્રીવિઘાયંદ્રજી વિરચિત

૨૪ રાવણુને શિખામણુની સજ્જાય

રાગમારૂણી

સીત હરી રાવણુ જવ આણી, બોલઈ મંદોદરી રાણી રે;
 અવર સતી જગ એહ સમાણી, નવદીકી નવિ જાણી. ૧

હો રાજા ! રામ ઘરણી કાં આણી રે. આંકણી.

સમકિત સાચ શીલ ગુણુખાણી, સુધા સમી જસ વાણી રે;
 સકલ સતી શીર મુકુટ કહાણી, દોહીલી એ હુહવાણી. હો રાજાંર
 દેશરથ નંદનની પટરાણી, માનઈ ઇંદ્રાણી રે;

લંકાપતિ મતિ તુ કીઉ તાણી, એહસ્યું કરી મહીમાણી. હો રાજાં૩

પર રમણી લંપટ નિરવાણી, કરતાં ન રહઈ યાણી રે;
 દુરગતિ આપઈ એહ કમાણી, જોલઈ કેવલનાણી. હો રાજા-૪
 શીલ ગુણુઈ સુરલોક ગવાણી, સમરે સુર વૈમાણી રે;
 એહ તણી ગુણુ શ્રેણિ સંધાણી, કહઉ કિમ એહ હરાણી. હો રાજા ૫
 પાપ પરંપર પીલણુ ઘાણી, રાધાવેધ વરાણી રે;
 પતિવ્રતા રંગે રંગાણી, કિમ તરીએ નાવ કાણી. હો રાજા-૬
 તું છઈ પૂરણુ પુરૂષ પ્રમાણી, હું તુચ્છ મતિ તોલાણી રે;
 પર રમણી લંપટ નિરમાણી, કીરતિ કમલા હાણી. હો રાજા-૭
 કંત કહઉ કુણુની ઉકાણી, સતી સંતાપી શાણી રે;
 અથવા જે વિધિ લેખ લખાણી, તે કુણુ ટાલઈ પ્રાણી. હો રાજા-૮
 ખુદ્ધિ અક્રોત્તર સઉ ખરચાણી, કીસી કહઉ સમજાણી રે;
 ઈમ આવઈ દુર્ગતિની ઉભાણી, તઈ કાં તેં ન પીછાણી. હો રાજા-૯
 શીલ સખલ ગુણુ અંથ ગુંથાણી, તું વર અંતર વાણી રે;
 જઉ હુંઈ એ નિજ ઠામ મહેલાણી, મીઠી સાકર વાણી. હો રાજા-૧૦
 તું છે ન્યાયી બિલીષણુ ભાઈ, જલનિધિ ખાઈ ભરાઈ રે;
 ધર્મ સખાઈયા ઠકુરાઈ, કાંહાં રહઈ અભીમાણી. હો રાજા-૧૧
 છારિ ભરાઈ જ્યોતિ ન ખાણી, સ્યું કૂંકઈ એલ્હાણી રે;
 અંગ સુકોમલ રામ વિયોગીણી, પોયણી જિમ કરમાણી રે. હો રાજા-૧૨
 આરાધઉ પરમારથ સાધઉ, એક મણા બ્રહ્માણી રે;
 વિનય કરીનઈ વેગે વઉલાવઉ, જિમ હુંઈ કુલ કલ્યાણી. હો રાજા-૧૩
 રાવાણુ કંત કહઈ સુણુ કામિની, મુજ મન એ સોહાણી રે;
 હું કિમ હારં બલ છઈ માહરં, પરદલ દેખી ડરાણી. હો રાજા-૧૪
 રાવાણુ જિતી જગત વદીતી, સાગર સેતુ અંધાણી રે;
 રામઈ ઘરિ આણી ઘણીઆણી, વિદ્યાચંદ વખાણી. હો રાજા-૧૫

૨૫. વિષય નિવારક સન્ન્યાય

મયગલ માતો રે વનમાંહિ વસે, કરતો કેલિ કલ્લોલ;
 કુત્રિમ કરિણી રે રાગે મોહિઓ, અંધ પડયો કરે રોલ. ૧

લોલીડા હંસા રે વિષય ન રાચીએ, વિષય વિકાર વિષ્ણાસ;
 વિષય વિડંબ્યા રે ભવે ભવે દુઃખ સહે, વિષય વિના સુખવાસ. લોલી૦ ૨
 દીપક દેખી રે જ્ઞાવન સારીખો, રૂપે મોહ્યા પતંગ;
 અગિનીની ઝાળા મનમાંહિ ન ચિંતવે, હોમે આપણું અંગ. લો૦ ૩
 ભમર વિલુધો રે વિકસિત કમલિની, લેવા પરિમલ ભોગ;
 કમલ મીલતે રે ભીતર ભીડીયો, ન લહે નીકસન યોગ. લોલી૦ ૪
 હરણી સરિસો હરખ્યો હરિણલો, વેધ્યો નાદે રે પ્રાણ;
 ઠાણુ વિહૂણો રે તુણુ જલ ચૂકવ્યો, હણીઓ પારધી બાણુ. લોલી૦ ૫
 જલચર જલમાં જીવન જોગવે, જૂઓ જૂઓ વિષય જંજલ;
 રસના વશ તે રે પડીઓ માછલો, આંધ્યો ધીવર જલ. લોલી૦ ૬
 પંચ વિષય સુખ જે નર જીપશે, જે વલી જીપશે રાગ;
 તે નર થોડા દિનમાંહી સહી, થાશે નિશ્ચે વીતરાગ. લોલી૦ ૭

૨૬ કવિ ઋષભદાસ વિરચિત

સંસારના ખોટા સગપણુ વિષે સજ્જાચ

ચેત તો ચેતાણું તને રે પામર પ્રાણી.—એ રાગ.
 સગું તાઈ કોણુ સાચું રે, સંસારીયામાં સગું તાઈ કોણુ સાચું રે.
 પાપનો તો નાખ્યો પાયો, ધરમમાં તું નહીં ધાયો;
 ડાહ્યો થઈને દબાયો રે, સંસારીયામાં ૦-૧
 ફૂડું ફૂડું હેત કીધું, તેને સાચું માની લીધું;
 અંતકાલે દુઃખ દીધું રે, સંસારીયામાં ૦-૨
 વિશવાસે વહાલા કીધા, પીયાલા ઝેરના પીધા;
 પ્રભુને વિસારી દીધા રે, સંસારીયામાં ૦ ૩
 મન ગમતામાં મહાલ્યો, ચોરને મારગ ચાલ્યો;
 પાપીઓનો સંગ આલ્યો રે, સંસારીયામાં ૦ ૪
 ઘરને ધંધે ઘેરી લીધો, કામિનીએ વશ કીધો;
 ઋષભદાસ કહે દગો દીધો રે, સંસારીયામાં ૦ ૫

કવિ શ્રીદીપવિજયજી વિરચિત

૨૭ મુનિવંદન સંજ્ઞાય

વીરકુંવરની વાતડી કેને કહીએ—એ રાગ.

શ્રીમુનિરાજને વંદના નિત કરીએ, હારે તપસી મુનિવર અનુસરીએ;
 હારે ભવસાગર સહેજે તરીએ, હારે જેનો ધન્ય અવતાર. શ્રીમુનિ૦૧
 નિદક પૂજક ઊપરે સમલાવે, હારે પૂજક પર રાગ ન આવે;
 હારે નિદક પર દ્રેષ ન લાવે, હારે તેહથી વીતરાગ. શ્રી મુનિ૦ ૨
 સંજ્ઞમધર ઋષિરાજજી મહાભાગી, હારે જેની સંજ્ઞમે શુભ મતિ બગી;
 હારે થયા કંચન કામિની ત્યાગી, હારે કરવા ભવ તાગ. શ્રી મુનિ૦ ૩
 તીને ચોકડી ટાળીને વ્રત ધરીઆ, હારે બાણું સંજ્ઞમ રસના દરીઆ;
 હારે અબ્જુઆળ્યા છે આપણા પરીઆ, હારે ધન્ય ધન્ય ઋષિરાજ. ૪
 ચરણ કરણની સિત્તરી દોય પાલે, હારે વલી જિનશાસન અબ્જુઆલે;
 હારે મુનિ દોષ ઝેતાલીશ ઠાલે, હારે લેતા શુદ્ધ આહાર. શ્રી મુનિ૦ ૫
 ચિત્ર સંભૂતિ ને વલી હરિકેશી, હારે અનાથી મુનિ શુભ લેશી;
 હારે ગૌતમ ગણધર વલી કેશી, હારે ઝેહુના અણગાર. શ્રી મુનિ૦ ૬
 દશ ચક્રી પ્રત્યેક બુદ્ધને જગ બાણે, હારે નમિરાજને ઈદ્ર સંમાણે;
 હારે ઉત્તરાધ્યયને તે વખાણે, હારે શ્રી દશારણભદ્ર. શ્રીમુ૦-૭
 છન્વીશ કોટી ઝાઝેરા અઠી દ્વીપે, હારે તપ સંજ્ઞમ ગુણથી દીપે;
 હારે ચાળ સોળ પચીશને ઝીપે, હારે ક્રીજે ગુણ ગ્રામ. શ્રીમુ૦-૮
 દીપવિજય કવિરાજના ગુણ ગાવો, હારે ગુણ ગાઈને ભાવના ભાવો;
 હારે ગાતાં પરમ મહોદય પાવો, હારે માનવ ભવ સાર. શ્રી મુ૦-૯

શ્રીવીરવિજયજી કૃત

૨૮ કાયાની સંજ્ઞાય

મનમોહન મેરે—એ રાગ.

કાયા ધરી છે કારમી રે, પ્રભુ દિલમાં ધરીએ,

કાંઈ અમર નહીં અવતાર રે, પ્રભું ગયો અવસર આવે નહીં રે; પ્ર૦
 આંધો પાણી પેંદી પાળ રે. પ્રભું ૧
 સાચર શ્રોતા વરતમા રે, પ્રભું માંહિ પડીઓ છે મૂઠ ગમાર રે; પ્રભું
 ખોટા મલ્યા છે ખાડ્યા રે, પ્રભું કેમ જિતારે ભવ પારરે. પ્ર૦ ૨
 કાળા ફિટી ધોળા થયા રે, પ્રભું તોએ મોહના મોજ ખાય રે; પ્ર૦
 બૂઠા પહું બાલા પહું રે, પ્રભું કેળવતાં ગુણ વિઘટાય રે. પ્રભું ૩
 કેનાં છોડ કેની કામિની રે, પ્રભું કહો કેના માયને આપરે; પ્ર૦
 અંતે જવું જીવ એકલા રે, પ્રભું સાથે આવશે પુન્યને પાપ રે. પ્રભું ૪
 ધ્યાન ધરો બળીયા તણું રે, પ્રભું કાંઈ બળીયા તે અરિહા દેવ રે; પ્રભું
 આરીસાભુવનમાં કેવલી રે, પ્રભું રૂડા ભરત ભૂપતિ તતખેવ રે. પ્રભું ૫
 દેવ પરીક્ષાએ વ્રત ધરે રે, પ્રભું ચક્રવર્તી સનતકુમાર રે; પ્રભું
 ભૂનંદન કેવળ લહે રે, પ્રભું શુભવીર જિહુંદ દયાલ રે. પ્રભું ૬

શ્રીઆનંદધનજી વિરચિત

૨૯ આત્મોપદેશક સજ્જાય

હું તો પ્રભુમું સદ્ગુરૂ રાયા રે, માતા સ્મરસતી વંદુ પાયા રે;
 હું તો ગાઉં આતમરાયા, જીવનજી બારણે મત બળે રે.
 તુમે ધર બેઠા કમાવો, ચેતનજી બારણે મત બળે રે. ૧
 તારે બાહિર દુર્ગતિ રાણી રે, કેતા શું કુમતિ કહેવાણી રે;
 તું ને ભોળવી આંધશે તાણી, જીવનજી ૨
 તારા ધરમાં છે ત્રણ રતન રે, તેનું કરવે તું તો જતન રે;
 એ અખૂટ ખબનો છે ધનન, જીવન ૩
 તારા ધરમાં બેઠા છે ધુતારા રે, તેને કાઠો ને પ્રીતમ ખ્યારા રે;
 એહથી રહોને તુમે ન્યારા, જીવનજી ૪
 સત્તાવનને કાઠો ધરમાંથી રે, ત્રેવીશને કહો બયે ઇહાંથી રે;
 પછી અનુભવ બગશે માંહેથી, જીવનજી ૫

સોળ કષાયને દીઝો શીખ રે, અઠાર પાપસ્થાનકને મગાવો ભીખ રે; પછે આઠ કરમની શી યીક, જીવનજી૦	૬
ચારને કરો ચકચૂર રે, પાંચમી શું થાઝો હજૂર રે; પછે પામો આનંદ ભરપૂર, જીવનજી૦	૭
વિવેક દીવે કરો અબુવાળો રે, મિથ્યાત્વ અંધકારને ઠાળો રે; પછે અનુભવ સાથે મ્હાલો, જીવનજી૦	૮
સુમતિ સાહેલી શું ખેલો રે, દુર્ગતિનો છેડો મેલો રે; પછે પામો મુક્તિગઢ હેલો, જીવનજી૦	૯
મમતાને કેમ ન મારો રે, જિતી બાજી કાંઈ હારો રે; કેમ પામો ભવનો પારો, જીવનજી૦	૧૦
શુદ્ધ દેવશુદ્ધ સુપસાય રે, મારો જીવ આવે કાંઈ ઠાય રે; પછે આનંદધનમય થાય, જીવનજી૦	૧૧

કવિ ઋષભદાસ કૃત

૩૦ આત્માને શિખામણની સજ્જાચ

મન મંદિર આવો રે, કહું એક વાતલડી.-એ રાગ.

અનુભવિયાંના ભવિયાં રે, જાગીને જો જો; આગળ સુખ છે કેવાં રે, જીવો તે જો જો.	૧
બાળપણે ધર્મ ન જાણ્યો રે, તે રમતાં ખોયો; જોખનમેં મદ માતો રે, વિષયમાં મોહ્યો.	૨
ધર્મની વાત ન જાણી રે, ખોટી લાગી માયા; જોવન જશે જરા આવશે રે, ત્યારે કંપશે કાયા.	૩
મોહ માયામાં માચ્યો રે, સમકિત કિમ વરશ્યે; ક્રોધ વ્યાપ્યો છે સખલો રે, મોલતો નવિ ખલશે.	૪
ધનને કાળે ધસમસતો રે, હિંડે હલકલતો; પાસે પૈસો પૂર છે રે, પુન્ય નથી કરતો.	૫

નેત્રને નાસિકા ગલશે રે, વળી વળશે વાંકા;	
ઝાલ્યું કોઈ ન માનશે રે, ત્યારે પડશે ઝાંખા.	૬
દાંત પડયા મુખ ખાલી રે, ત્યારે કેહને કહેશે;	
ધર્મની વાત ન બાણી રે, પ્રભુજીને કિમ મલશે.	૭
ઉંમર કુંગર થાશે રે, ગોળી થાશે ગંગા;	
પ્રભુજીનું નામ સંભારો રે, હોવે જિમ રંગા.	૮
શેરી પર શેરી થાશે રે, ત્યારે એસી રહેશે;	
લોભને લલુતા વધશે રે, એઠા કચ કચ કરશે.	૯
દીકરડાની વહૂઓ રે, રીસડીએ બળશે;	
એ ઘરડા ઘરમાંથી રે, કે દા'ડે ટળશે.	૧૦
પીપલ પાન ખરંતાં રે, હસતી કુંપલીઆં,	
અમ વીતી તમ વીતશે રે, ધીરો આપડીઆં.	૧૧
રાવણુ સરીખા રાજવી રે, ગયા જનમારો ખોતાં;	
પાપી હાથ ઘસંતાં રે, બાણે જનમ્યા નો'તા.	૧૨
ધન તે જિહાં તિહાં રહેશે રે, એકાકી બવો;	
લોભને લલુતા મૂકી રે, અરિહંતને ધ્યાવો.	૧૩
શિવરમણી મુખ ચાખો રે, અનુભવનો મેવો;	
ચેતવું હોય તો ચેતબે રે, સંસાર છે એવો.	૧૪
કવિ ઋષભની શીખડી રે, હૃદયમાં ધારો;	
જિતી બાજી હાથથી રે, તુમે કિમ વિસારો.	૧૫

શ્રીકીર્તિવિમલજી કૃત

૩૧ નવકાર મંત્રની સજ્જાય

આજ જિનરાજ મુજ કાજ સિધ્યાં સવે.—એ રાજ.

સમર જીવ એક નવકાર નિજ હેજ શું, અવર કાંઈ આળયંપાળ દાખે;
વર્ણુ અડસઠ નવકારના નવપદ, સંપદા આઠ અરિહંત લાખે. સમર૦-૧

આદિ અક્ષર નવકારના સ્મરણથી, સાત સાગર ટલી જાય દૂરાં;
 એક પદ ઉચ્ચરે દૂરિત દુખડાં હરે, સાગર આયુ પચાસ પૂરાં. સ૦-૨
 સર્વ પદ ઉચ્ચરતાં પાંચસેં સાગર, સહસ ચોપન નવકારવાલી;
 સ્નેહે મન સંવરી હર્ષભર હેજ ધરી, લાખ નવ જાપથી કુગતિ ટાલી. સ૦૩
 લાખ એક જાપ જન પૂન્યે પૂરા જપે, પદવી પામે અરિહંત કેરી;
 અશોકવૃક્ષ તલે ખાર પર્ષદ મલે, ગડગડે હુંહુભિ નાદ લેરી. સ૦-૪
 અષ્ટવલી અષ્ટસય અષ્ટ સહસાં વલી, અષ્ટ લાખ જપે અષ્ટ કોડી;
 કીર્તિવિમલ કહે મુક્તિ લીલા લહે, આપણાં કર્મ આઠે વિછોડી. સ૦૫

શ્રીજ્ઞાનવિમલસૂરિજી કૃત

૩૨ સુદર્શન શેઠનું છઠાળીયું

સાંભળજો તમે અદ્ભુત વાતો—એ રાગ.

સંચમી ધીર સુચુર પય વંદી, અનુભવ જ્ઞાન સદા આનંદી;
 લલના લોચન ખાણે ન વિંધ્યો, શેઠ સુદર્શન જેહ પ્રસિદ્ધો. ૧
 તેહ તણી ભાણું સન્ન્યાય, શીલવ્રત જેહથી દઠ થાય;
 મંગલ કમલા જિમ ધર આવે, ત્રિભુવન તિલક સમાન કહાવે. ૨
 ઇતિ ઉપદ્રવે જેહ અકંપા, જંખૂ ભારત માંહે પૂરી ચંપા;
 દધિવાહન નૃપ અભયા રાણી, માનું લાલિત્યાદિ ગુણે ઈદ્રાણી. ૩
 ઋષભદાસ નૃપ અભિમત શેઠ, લચ્છી કરે નિત જેહની વેઠ;
 ઘરણી નામ તસ અરિહાદાસી, જેહુની જૈનમત મતિ વાસી. ૪
 સુભગ નામ અનુચર સુકુમાલ, તેહ તણે ઘર મહિષી પાલ;
 માઘ માસે એક દિન વન જાવે, સુવિહીત મુનિ દેખી સુખ પાવે. ૫
 નિરાવરણ સહે શીત અપાર, મુખે કહે ધન્ય તેહનો અવતાર;
 વંદી વિનય થકી આણુંદ, એહવે તેજે તપ્યો દિણુંદ. ૬
 નમોઅરિહંતાણું મુખે ભાખી, તિહાં મુનિ જિમ ગગને પંખી;
 આકાશગામિની વિદ્યા એહ, સુભગે નિશ્ચય કીધો તેહ. ૭
 સૂવે જાગે જીઠે જસે, એહ જ પદ કહેતો હૃદિ હિસે;

શેઠ કહે વિદ્યા કિમ પામી, મુનિ સંબંધ કહ્યો શિર નામી. ૮
 રે મહાલાગ ! સુભગ વલી એહથી, દૂરે કર્મ ટલે ભવ ભયથી;
 એહ વિદ્યા ગુણુ પાર ન લલિએ, ધન પ્રાણી જિણે હિયડે વહિએ. ૯
 એમ કહી આખો મંત્ર શિખાવ્યો, સાધર્મિકનો સંબંધ લાવ્યો;
 એક દિન ધનવૃષ્ટિ નદી પૂરે, ઘરે નવિ આવ્યો થયું અસૂરે.—૧૦
 મહિષી સવિ પહેલાં ઘરે આવી, સુભગે મનમાં વિદ્યા લાવી;
 નદી ઉપડી પર તટે જાવે, લોહ કીલકે હિયડે વિધાવે.—૧૧
 તોહે પણ તસ ધ્યાન ન ચૂકે, ચિત્ત સમાધિ તેહ ભવ મૂકે;
 શેઠ તણે ઉપકારે લરિએ, અરિહા સ્ત્રી ગર્ભે અવતરીયો.—૧૨

૩૩ ઢાળખીજી

તુજ મુજરીઝની રીઝ અટપટ એહ ખરીરી.—એ રાગ.

અનુક્રમે ગર્ભ પ્રભાવ, શ્રીજિનખિખ જીહારં,
 સંઘલક્ષિત કરં ખાસ. શાસન શોભા વધારં;
 ઉત્તમ દોહલા તેહ, પૂરે જન્મ થયોરી,
 નામ સુદર્શન દીધ, ઘર ઘર હર્ષ લયોરી. ૧
 સકલ કળા આવાસ, યૌવન વય પ્રસર્યોરી,
 નામ મનોરમા નારી, પરણી હેને વર્યોરી;
 એહી જ નયર મોઝાર, કપિલા પુરોહિત છેરી,
 રાજમાન્ય ધનવંત, કપિલા ઘરણી અછેરી. ૨
 શેઠ સુદર્શન સાથ, કપિલા તે પ્રેમ વહેરી,
 અહનિશ સેવે પાય, કપિલા તામ કહેરી;
 ષટકર્મોદિ આચાર, મૂકીએ દૂર ઘણુંરી,
 એહવું શું છે સ્વામી, દાખો તેહ સુણુંરી. ૩
 કપિલા કહે સુણુ નાર, શેઠ સુદર્શન છેરી,
 જસ ગુણુ સંખ્યા ન પાર, કહેવા કવણુ હવેરી;

- રૂપે મદન રવિ તેજ, જલધિ ગંભીર પણેરી,
સૌમ્ય ઇન્દ્ર સુરવૃક્ષ, અધિક તસ દાન ગુણેરી. ૪
- કિં બહુના ગુણરાશિ, વાસિત દેહ અછેરી,
ઈમ નિસુણી તે નારી; તેહ શું કામ રૂચેરી;
એક દિન રાય આદેશ, કપિલા તે ગામ ગયેરી,
કુટિલા કપિલા દેહ, મન્મથ પ્રગટ થયેરી. ૫
- શેઠ તણે ઘર બઈ, કહે તુમ મિત્ર તણેરી,
દેહે છે અસમાધિ, દેખણુ આવો ભણેરી;
આવ્યો તતખીણુ તેહ, કહે તે મિત્ર કિહારી,
સૂતા છે ઘરમાંહિ, શય્યા સાજ જિહારી. ૬
- દેઈ ઘરના બાર, વિલગી નારી તીસેરી,
દેખાવે નિજ ભાવ, હાવ વિલાસ હસેરી;
બાણી કપટ પ્રપંચ, શીલ સન્નાહ ધર્યેરી,
હું છું ષંઠ પુરૂષ, મુઘા નરવેષ કર્યેરી. ૭
- વિલખી થઈને તેહ, કાઠયો ગેહ થકીરી,
આજ પછી પર ગેહ, બવા નિચમ નકીરી;
શેઠ સુદર્શન એમ, રહે નિત શીલ વહેરી,
અવનિતલે ઉપમાન, એહવું કવણુ લહેરી. ૮

૩૪ ઢાળ ત્રીજી

લલનાની દેશી.

- એક દિન ઇન્દ્ર મહોત્સવે, રાજાદિક સવિ લોક લલના;
ક્રીડા કારણુ આવીયા, સન્ન કરી સઘળા થોક લલના.
શીલ ભલી પેરે પાલીએ. ૧
- શેઠ સુદર્શનની પ્રિયા, નામે મનોરમા જેહ લલના;
દેખે દેવકુમર સમા, ષટ સુત સુગુણુ સનેહ લલના. શીલ૦-૨
- અભયા રાણીને કહે, કપિલા દેખી તામ લલના;

પ્રિયા પુત્ર એ કુણુ તણા, તે દાખો મુજ નામ લલના. શીલ૦-૩
 અભયા કપિલાને કહે, લખમી અધિક અવતાર લલના;
 શેઠ સુદર્શનની પ્રિયા, પુત્ર તણે પરિવાર લલના. શીલ૦-૪
 કહે કપિલા એ કિહાં થકી, એહને પુત્ર અચંલ લલના;
 અમયા કહે અચરિજ કિશ્યું, શચી પતિ પતિએ રંલ લલના. શી૦-૫
 કહે કપિલા તે કિલખ છે, બુઠ ધરે નર વેષ લલના;
 કિમ બણ્યું રાણી કહે, કહે વૃત્તાંત અશેષ લલના. શીલ૦-૬
 મુઘે વંચી ઈમ કહી, તુજને ઇણે નિરધાર લલના;
 પરમ્મી સાથે ષંઠ છે, નિજ તરૂણી ભરતાર લલના. શી૦-૭
 સુણુ અભયા જો નર હોવે, તો ભીંજે કામ પ્રચંડ લલના;
 લોહ પુરૂષ સરીખો ગણે, યણુ નિશ્રય એ ષંઠ લલના. શી૦-૮
 કહે કપિલા મદમત કરે, એ નિશ્ચે અવિકાર લલના;
 કહે અભયા મુજ ફંદમાં, કવણુ ન પડે નિરધાર લલના. શી૦-૯
 કપિલા કહે હવે બાણ્યું, એ તુજ વચન વિલાસ લલના;
 કોઈ પ્રપંચે એહને, પાડો મન્મથ પાસ લલના. શીલ૦-૧૦
 કીધી પ્રતિજ્ઞા આકરી, જલ જલણાદિ પ્રવેશ લલના;
 અનુક્રમે કીડા વન થકી, પહોત્યા નિજ નિજ નિવેશ લલના. શી૦-૧૧

૩૫ ઠાળ ચોથી

એક દિન પુંડરીક ગણુધર રે લાલ.-એ રાગ.

હવે અભયા થઈ આકુળીરે લાલ, ચૂકવવા તસ શીલ, રાચબદ્દી;
 ધાવ માતા તસ પંડિતા રે લાલ, કહે સવિ વાત સલીલ રાચબદ્દી.
 ખલ સંગતિ નવિ કીજીએ રે લાલ. ૧
 સુણુ પુત્રી કહે પંડિતા રે લાલ, તુજ હઠ ખોટી અત્યંત રાચબદ્દી;
 નિજ વ્રત એ ભંજે નહીં રે લાલ, જો હોવે પ્રાણાંત, રાચબદ્દી. ૨
 કહે અભયા સુણુ માવડી રે લાલ, મુજ ઉપરોધે એ કામ, રાચબદ્દી;
 કરવું છલબળથી ખરૂં રે લાલ, ન રહે માહરી મામ, રાચબદ્દી. ૩

માની વચણુ ઈમ પંડિતા રે લાલ, રાખી મનમાં ચૂંપ, રાયબદી;
 કૌમુદી મહોત્સવ આવીયો રે લાલ, પડહ વળવે ભૂપ. રાયબદી. ૫૦-૪
 કાર્તિકી મહોત્સવ દેખવારે લાલ, પૂર આહિર સવિ લોક, કહે રાબ;
 જોવા કારણ આવજો રે લાલ, આપ આપણે મલી થોક. કહે રાબ. ૫૦-
 ઈમ નિસુણી શેઠ ચિતવે રે લાલ, પર્વ દિવસનું કાજ, કિમ થાશે;
 રાય આદેશ માંગી કરી રે લાલ, ઘર રહ્યો ધર્મને સાજ, દુઃખ જાશે. ૫૦-૬
 સર્વ ણિખ પૂજ કરી રે લાલ, ચૈત્ય પ્રવાડી કીધ, મનોહારી રે;
 પોસહ નિશિ પ્રતિમા રહ્યો રે લાલ, એકાંતે ચિત્તવૃદ્ધિ, સુખકારીરે. ૫૦૭
 અભયા શિર દુખણુ મિષે રે લાલ, ન ગઈ રાબ સાથ; રાયબદી;
 કપટે પંડિતા પંડિતા રે લાલ, મૂરતિ કામની હાથ; રાયબદી. ૫૦-૮
 ઠાંકી પ્રતિમા વસ્ત્રશું રે લાલ, પેસાડે નૃપ ગેહ; રાયબદી;
 પૂછયું તિહાં કણે પોળીએરે લાલ, કહે અભયા પૂજન એહ. ૨૦૫૦-૯
 એક દોય ત્રણ ઈમ કામની રે લાલ, મૂરતિ આણી તામ, રાયબદી;
 પ્રતિમાધર ઈમ શેઠને રે લાલ, કપટે આણ્યો ધામ. રાયબદી. ૫૦ ૧૦

૩૬ ઠાળ પાંચમી

ત્રિભુવન તારણુ તીરથ પાસ ચિંતામણી રે કે પાસ૦-એ રાગ.

અભયા કામ વિકાર, કરી આલિંગતી હો લાલ, કરી૦
 કામળ કમળ મૃણાલ, ભુજશયું વિંટતી હો લાલ; ભુજ૦
 નિજ થણુ મંડલ પીડે, તસ કરશું ગૃહિ હો લાલ, તસ૦
 અંગોપાંગે સર્વ, કે કરસે તે સહિ હો લાલ. કે૦ ૧
 અનુકુળને પ્રતિકુળ, કર્યા પરિસહ બહુ હો લાલ, કર્યા૦
 કોપ્યા પોહરી લોક, પોકાર્યા તે સહુ હો લાલ; પોકા૦
 રાબ આવ્યો તામ, કહે અભયા જિહાં હો લાલ, કહે૦
 મુજ એકલડી જાણી, કે એ આવ્યો ઈહાં હો લાલ. કે એ૦ ૨
 ધર્મ પિશાચી એણે, કદર્થી હું ઘણું હો લાલ, કદર્થી૦
 એણે કીધો અન્યાય, મુખે કેતા ભણું હો લાલ; મુખે૦

નિસુણી રાજ વાત કે, સંશય મન ધરે હો લાલ, સંશ૦
 એહથી ઈમ નવિ થાય, પ્રગટ દીસે પરે હો લાલ. પ્રગટ૦ ૩
 કહે રાજ અન્યાય, ઇણે મો'ટો કીયો હો લાલ, ઇણે૦
 પુરમાં કરીય વિડંબન, શૂલીએ દીયો હો લાલ શૂલી૦
 ફિરતા ઈમ પુરમાંહિ, ઋષભદાસ મંદિરે હો લાલ, ઋષભ૦
 નિસરીએ વિદ્રુપ, પ્રિયા દેખી દુઃખ ધરે હો લાલ. પ્રિયા૦ ૪
 મેરૂ ડગે પણ કંત, ન ક્ષોભે શીલથી હો લાલ, કંત૦
 કોઈક અશુભ વિપાક, ઉદયના લીલથી હો લાલ; ઉદય૦
 એ ઉપસર્ગ ટળે તો, મુજને પારણું હો લાલ, મુજ૦
 નહિતર અણસણ મુજ, દેઈ ઘર બારણું હો લાલ. દેઈ૦ ૫
 કરી કાઉસગ્ગ રહી ધ્યાન, ધરી શાસન સુરી હો લાલ, ધરી૦
 શૂલીએ દીધો શેઠ, આરક્ષકે કર ધરી હો લાલ; આરક્ષકે૦
 કનક સિંહાસન તે, થયું દેખે તીસે હો લાલ, થયું૦
 તવ મૂકી કરવાલ, કુસુમ પરે ગળે હો લાલ. કુસુમ૦ ૬
 તેહ ચરિત્ર પવિત્ર, કહે રાજ પ્રતે હો લાલ, કહે૦
 ગજ ચઢી આઁયો ભૂપ, ખમાવે માન તે હો લાલ; ખમા૦
 નારી વચણથી કાજ, કર્યું અવિચાર ને હો લાલ, કર્યું૦
 એહ ખમજો અપરાધ, કરી મનોહારને હો લાલ. કરી૦ ૭

૩૭ ઠાળ છટ્ટી

ખ એ મુનિવર વહોરણ પાંગર્યા રે-એ રાગ.

શેઠ સુદર્શન ગજ ઉપર ચઢયાળ, વીંજે તિહાં ચામર છત્ર પવિત્ર રે;
 જિત નિશાન બળવે નચરમાંળ, નાટક બત્રીશ અદ્ધ વિચિત્ર રે.

મોટો મહિમા છે મહિયલે શીયલનો રે.-૧
 દાન અવિરત દેતાં બહુ પરે રે, આવે નિજ મંદિર કેરે બાર રે;

શોભા જિન શાસનની થઈ ઉજલી રે, ધન ધન મનોરમા જસ નાર રે.
 કાઉસગ્ગ પાયોં તેણી વાર રે. મોટો-૨
 અભયા ગજે કાંસો આધને તે મૂઈ રે, નાશી પાડલીપુર ધાવ તે બ્ય રેં
 દેવદત્તા ગણિકાના ઘરમાં રહી રે, ચરિત્ર સુણીને અચરિત્ર થાયરે. મોટો-૩
 શેઠ સંવેગે સંચમ આહરે રે, શિક્ષા ગ્રહી ગીતારથ થાય રે;
 તપ દુર્બલ તનુ એકાકી પ્રતિમા ધરે રે, વિચરંતા પાડલીપુર તે બ્ય રે.
 શેઠ મુદ્દર્શન રૂપ વખાણથી રે, ગણિકા થઈ ઉત્સુક મુનિને દેખી રે;
 ભિક્ષા ભમતાં ઘરમાં રાખીયો રે, કીધાં કપિલા પરે ઉપસર્ગ અશેષરે.-૫
 એમ કદર્થી સાંભે મૂકીયો રે, આવી વન માંહે ધ્યાન ધરંત રે;
 અભયા મરીને હુઈ વ્યંતરીરે, દીઠા તેણે તિહાં મુનિ મહંત રે. મો-૬
 ઉપસર્ગ તેણે અનેકવિધ કર્યાં રે, ચઠિયો તવ ક્ષપકશ્રેણિ મુણિંદ રે;
 ઘાતી કર્મ ક્ષયે કેવલ પામીયો રે, આંબ્યા તિહાં સુરનર કેરાં વૃંદ રે.-૭
 દેશના આપે જન પ્રતિબોધવા રે, કાપે સવિ પાતક કેરા વૃંદ રે;
 ગણિકા પંડિતા ને અભયા વ્યંતરી રે, પામે તિહાં સમકિત અમંદરે.-૮
 પહેલા કેતાઈક ભવને વ્યંતરે રે, હું તો સ્ત્રી સંબંધે અભયા જીવ રે;
 શૂલિ ગાલીથી કર્મ જ બાંધીયું રે, આંબ્યું તેહનું ફલ ઉદય અતીવરે.-૯
 અનુક્રમે વિચરંતા ચંપાએ ગયા રે, પ્રતિબોધ્યા રાબદ્ધિ બહુ પરિવારરે;
 ધન ધન મનોરમા તસ સુંદરી રે, સંચમ ગ્રહી પહોતી મુક્તિ મોઝારરે.-૧૦
 પરમ પદ પામે મુદ્દર્શન કેવળી રે, જયવંતો જેહનો છે જગમાં જસવાદ રે
 નિત નિત હોબે તેહને વંદના રે, પહોંચે સવિ વાંછિત મનની આશરે.-૧૧
 સહજ સોભાગે સમકિત ઉજળું રે, ગુણીના ગુણ ગાતાં આનંદ થાય રે;
 જ્ઞાનવિમલ ગુણ વાધે અતિ ઘણા રે, અધિક ઉદય હુએ સુજસ સવાય રે.

શ્રીઋપભવિજયજી કૃત

૩૮ ઋતુવંતી અસન્નઝાય નિવારક સન્નઝાય

અડશોમાં જ્ને-એ રાગ.

સરસતી માતા આદિ નમીને, સરસ વચન દેનારી;
 અસન્નઝાયનું સ્થાનક જોલું, ઋતુવંતી જે નારી.
 અલગી રહે જે, ઠાણાંગસૂત્રની વાણી, કાને સુણજે. ૧
 મોટી અશાતના ઋતુવંતીની, જિનજીએ પ્રકાશી;
 મલિનપણું જે મન નવિ ધારે, તે મિથ્યામતિ વાસી. અલગી૦-૨
 પહેલે દિન ચંડાલણી સરિખી, બ્રહ્મઘાતિની વલી ખીજે;
 પરશાસન કહે ધોબણ ત્રીજે, ચોથે શૂદ્રી વદી જે. અલગી૦-૩
 ખાંડે પીસે રાંધે પીએને, પરને લોજન પીરસે;
 સ્વાદ ન હોવે ષટ્સ દોષે, ઘરની લક્ષ્મી શોષે. અલગી૦-૪
 ચોથે દિવસે દરિસણ સૂઝે, સાતે પૂજા ભણીયે;
 ઋતુવંતી મુનિને પડિલાભે, સદ્ગતિ સહેજે હણીયે. અલગી૦-૫
 ઋતુવંતી પાણી ભરી લાવે, જિનમંદિર જલ લાવે;
 જોધિખીજ નવિ પામે ચેતન, બહુલ સંસારી થાવે. અલગી૦-૬
 અસન્નઝાઈમાં જમવા એસે, પાંત વિચે મન હિંસે;
 નાત સર્વે અભડાવી જમતી, દુર્ગતિમાં બહુ ભમશે. અલગી૦ ૭
 સામાયિક પડિઠ્ઠમણે ધ્યાને, સૂત્ર અક્ષર નવિ જ્નેગી;
 કોઈ પુરૂષને નવિ આભડીયે, તસ ફરસે તન રોગી. અલગી૦ ૮
 જિન મુખ જ્નેતાં ભવમાં ભમીયે, ચંડાલણી અવતાર;
 ભુંડણ ભુંડણ સાચિણી હોવે, પર ભવે ઘણી વાર. અલગી૦ ૯
 પાપડ વડી ખેરાદિક ફરસે, તેહનો સ્વાદ વિણાસે;
 આતમનો આતમ છે સાખી, હૈડે જ્ને ને તપાસી. અલગી૦૧૦
 જાણી ઈમ ચોકખાઈ ભજીયે, સમકિત કિરિયા શુદ્ધિ;
 ઋપભવિજય કહે જિન આણાથી, વહેલા વરશો સિદ્ધિ. અલગી૦૧૧

શ્રીરત્નવિજયજી વિરચિત

(૩૯)

હે સુખકારી, આ સંસાર થકી જો મુજને ઉદ્ધરો—એ રાગ.

સુણ સોલાગી, સુખકારી જિનવાણી મનમાં આણી....એ આંકણી.
 શિવસાધક જિનવરની વાણી, કેઈ તરીયા તરશે ભવિ પ્રાણી;
 પીસ્તાલીશ આગમ શુભ જાણી. સુણ૦ ૧
 જે પવિત્ર થઈને સાંભલીએ, અપવિત્રતાઈ દૂરે કરીએ;
 સમવસરણુ માંહે જિમ સંચરીએ. સુણ૦ ૨
 અપવિત્રતાઈ અલગી કરજો, ઋતુવંતી સંગતિ પરિહરજો;
 અસબ્જાઈથી દૂરે સંચરજો. સુણ૦ ૩
 દર્શન દહેરે કરો ચોથે દિવસે, પડિચ્છમણું પોસહ પરિહરશે;
 સામાયિક ભણવું નવિ કરશે. સુણ૦ ૪
 ઓધિબીજ તે કીધે જશે, જ્ઞાનાવરણીય કર્મ તે બંધારશે;
 સમકિત તેહનું મૂળથી જશે. સુણ૦ ૫
 દિન સાતે જિનવર પૂજજે, નાતજાતમાં જમવા નવિ જઈએ;
 વલી હાથે દાન નવિ દીજે. સુણ૦ ૬
 ઋતુવંતી તુમે અલગી રાખો, ઘર કારજ કાંઈ મત ભાખો;
 અન્નપાણી શય્યા દૂર રાખો. સુણ૦ ૭
 ઋતુવંતી સાધુને વહોરાવે, તસ પાતકથી નરકે જાવે;
 પાંચે મહાવ્રત અલગા થાવે. સુણ૦ ૮
 ઋતુવંતી જો વહાણુમાં એસે, તે પ્રવહણુ સસુદ્રમાં પેસે;
 તોફાન ઘણેરા તે લેશે. સુણ૦ ૯
 મજાક હિંગલો થાયે કાળો, એકેંદ્રિય દલને દુઃખ ભાળો;
 તો પંચેંદ્રિય વિશેષે ટાળો. સુણ૦ ૧૦
 શિવાદિક શાસ્ત્રે એમ વાણી, ઋતુવંતી રાખો દૂર જાણી;
 વળી અસુર કુરાને ઈમ વાણી. સુણ૦ ૧૧

પહેલે દિન ચાંડાલણી સરખી, બીજે દિન બ્રહ્મઘાતણી નિરખી;
 ત્રીજે દિન ઘોબલડી પરખી. સુણુ ૧૨
 ખાંડણુ પીસણુ રાંધણુ પાણી, તસ કરસે દુઃખ લહે ખાણી;
 જ્ઞાનીને હોય જ્ઞાનની હાણી. સુણુ ૧૩
 સૂત્ર સિદ્ધાંત મંત્ર જ નાંહિ કલે, અસન્નઝાયે આશાતના સખલે;
 પહોર ચોવીશ પછી ના એહવી મલે. સુણુ ૧૪
 આશાતના અસન્નઝાયની રાખી, જિન મુનિ રત્નવિજય સાખી;
 એ ધર્મકરણી સાચી ભાખી. સુણુ ૧૫

શ્રીલક્ષ્મીવિજયણુ વિરચિત

૪૦ અસન્નઝાય નિવારક સન્નઝાય

ચોપાઠ

પવચણુ દેવી સમરી માત, કહીશું મધુરી શાસન વાત;
 ધર્મ આશાતન વળું કરો, પુણ્ય ખળનો પોતે ભરો. ૧
 આશાતના કહીએ મિથ્યાત્વ, તસ વર્જન સમકિત અવદાત;
 આશાતન કરવા મન ધરે, દીર્ઘ ભવ દુઃખ પોતે વરે. ૨
 અપવિત્રતા આશાતન મૂળ, તેહનું ઘર ઋતુવંતી પ્રતિકુળ;
 તે ઋતુવંતી રાખો દૂર, જો તમે વાંછો સુખ ભરપૂર. ૩
 દર્શન પૂજા અતુકમે ઘટે, ચારે સાતે દિવસે મટે;
 પરશાસન પણુ એમ સદહે, ચારે શુદ્ધ હોયે તે કહે. ૪
 પહેલે દિન ચાંડાલણી કહી, બીજે દિન બ્રહ્મઘાતિની સહી;
 ત્રીજે દિન ઘોબલણુ સમ જાણુ, ચોથે શુદ્ધ હોયે ગુણુખાણુ. ૫
 ઋતુવંતી કરે ઘરનું કામ, ખાંડણુ પીસણુ રાંધણુ ઠામ;
 તે અન્ને પ્રતિલાભ્યા મુનિ, સદ્ગતિ સઘલી પોતે હણી. ૬
 તેહ જ અન્ન ભર્તાદિક જમે, તેણુ પાપે ધન દૂરે ગમે;
 અન્નસ્વાહ ન હોય લવલેશ, શુભ કરણી જાયે પરદેશ. ૭

પાપક વડી ખેરાદિક સ્વાદ, ઋતુવંતી સંગતિથી લાદ;
 લુંડણુ લુંડણુને સાપિણી, પરલવે તે થાયે પાપિણી. ૮
 ઋતુવંતી ઘરે પાણી ભરે, તે પાણી દેરાસર ચડે;
 ઝાઘિખીજ નવિ પામે કિમે, આશાતનથી બહુ ભવ ભમે. ૯
 અસન્નઝાઈમાં જમવા ધસે, વચ્ચે ઝેરીને મનમાં હસે;
 પોતે સવે અલડાવી જિમે, તેણે પાપે દુરગતિ દુઃખ ખમે. ૧૦
 સામાયિક પરિક્ષમાણું ધ્યાન, અસન્નઝાઈએ નવિ સૂઝે દાન;
 અસન્નઝાઈએ જે પુરૂષ આલડે, તેણે ફરસે રોગાદિક નડે. ૧૧
 ઋતુવંતી એક જિનવર નમી, તેણે કર્મે તે બહુ ભવ ભમી;
 ચંડાલાણી થઈ તે વડી, જિન આશાતન તેહને ફૂલી. ૧૨
 એમ જાણી ચોકખાઈ ભજે, અવિધિ આશાતન દૂરે તજે;
 જિનશાસન કિરિયા અનુસરો, જિમ ભવસાયર હેલા તરો. ૧૩
 શ્રદ્ધાલુ સેવા વિધિ સાર, અનુષ્ઠાન નિજ શક્તિ અપાર;
 દ્રવ્યાદિક દૂષણુ પરિહરો, પક્ષપાત પણુ તેહનો કરો. ૧૪
 ધન્ય પુરૂષને હોય વિધિ જોગ, વિધિપક્ષારાધક સવિ જોગ;
 વિધિ બહુમાની ધન્ય જે નરા, તેમ વિધિપક્ષ અદૂષક ખરા. ૧૫
 આસન્ન સિદ્ધિ તે હોવે જીવ, વિધિ પરિણામી હોયે તસ પીવ;
 અવિધિ આશાતન જે પરિહરે, ન્યાયે શિબલચ્છી તસ વરે. ૧૬

ઉપાધ્યાય શ્રીમાનવિજયજી કૃત

૪૧ આરવ્રતની સન્ન્યાય

શ્રી જિનવીર વહઈ સુભ વાંણિ, શ્રાવક સાધુ ધર્મ અહિનાંણુ;
 દેશવિરતિ શ્રાવકનો ધર્મ, આદરો ભવિજન સમજી મર્મ. ૧
 સમકિત મૂલ અણુવ્રત પંચ, ત્રિણ્ય ગુણુવ્રતનો પરપંચ;
 ચઉ શિક્ષાવ્રત એ વ્રત આર, પ્રથમ કહૂં સમકિત વિગતાર. ૨

- દોષ અઠાર રહિત અરિહંત, દેવ ખરો ગુરૂ સાધુ મહંત;
પંચમહાવ્રત ધારી જેહ, ધર્મ જિનેશ્વર ભાષિત તેહ. ૩
- પચખો પ્રથમ મિથ્યાતમેવ, લૌકિક લોકોત્તર દુગ લેહ;
દેવ અનર્થ ગુરૂ ગણ એ દોય, એકેકઈ જોડઈ ચઉ હોય. ૪
- એ ચઉ ભેય હુઈ દ્રવ્યથી, વિવરીનઈ છંડો શુભ મતિ;
હરિહર બ્રહ્માદિક જે દેવ, મુગતિદાયક ભણી ન કરું સેવ. ૫
- પરતીર્થી પાખંડી જેહ, ગુરૂ બુદ્ધઈ વંદું નહીં તેહ;
પાત્ર બુદ્ધિ પોષું નહીં કદા, અનુકંપાદિકઈ દેહું સદા. ૬
- વંદું નહીં જિન ભવક્લ અર્થે, જિનપ્રતિમા પરતીર્થી હૃત્થે;
પાસત્યાદિક જે અગીઅર્થ, તાનઈ નમું ન કરું સર્થ. ૭
- ખેત્ર થકી અહીંનઈ પરદેશ, ન કરું મિથ્યામતનો લેશ;
ભવજીવ ચિરતા કાલથી, આતમશક્તિ લગઈ ભાવથી. ૮
- નૃપગણ બલસુર અભિઓગેણ, ગુરૂનિગાહ વિત્તી કંતારેણ;
છ ધીંડી વિણુ ન કરું મિત્થ, ચ્યાર આગાર વ્રતઈ પણિ ઇત્થ. ૯
- સમકિત આદરીઈ ઇણિ રીતિ, અતિચાર પણ ટાલો નીતિ;
ઉન્નતિ કીજઈ જિનશાસનઈ, ચઠતઈ ઉત્સાહઈ નિજ મનઈ. ૧૦
- વિધિસ્યું દેવ અને ગુરૂ વંદી, નિતુ પચ્યકખાણુ કરી આનંદી;
સાત ક્ષેત્રઈ ધનવાવીઈ, પણ પરમેષ્ટિ સદા ધ્યાઈઈ. ૧૧
- સંઘ વિનય કીજઈ ભક્તિસ્યું, નહીં તો સમકિત હુઈ કિસ્યું;
પંચ શુદ્ધિ વિધિસ્યું ભવિજના, વ્રત આદરીઈ થઈ શુભ મના. ૧૨

૪૨ ઠાળ પહેલી

રાગ પરજીઓ

- થૂલ પ્રાણુતિયાત વિરમણ, પ્રથમ અણુવ્રત કહ્યું જિનઈ;
નિરપરાધ ત્રસ જીવ ન હણું, સંકલ્પી નિરપેખીનઈ. ૧૩
- ધરો શ્રાવકી વિરતિ ભવિ વ્રત, ત્રસની અવિરતિઉતરઈ;

અવિરતિ તવ ભ્રમણ હોવઈ, વિરતિથી ભવજલ તરઈ. ૧૪
 ધરો શ્રાવકી વિરતિ ભવિ જન.—એ આંકણી.
 હણાવું પણિ નહીં ત્રિકરણઈ, એમ પહિલું વ્રત કહું;
 થૂલ મૂસાવાય વિરમણ, આણુવ્રત ળીળું લહું. ધરો ૧૫
 કન્યકા ગોભૂમિ અલિઅં, ળોલું ળોલાવું નહીં;
 થાંપણિ મોસો સાળિ ફૂડી, દુવિધ ત્રિવિધઈ પણિ નહીં. ધરો ૧૬
 દ્વિપદ ચઉપદ અપદ સરવે, જાણિ ધુરિ તિગ અલીચથી;
 થૂલ અહત્તાદાંન વિરમણ, ત્રીળું વ્રત ધરો અવશ્યથી. ધરો ૧૭
 પડી મૂંકી ગઈ આવી, વસ્તુ ચોરી ત્રિકરણઈ;
 ન કરૂં ન કરાવું કિવારઈ, ચોર નામ લહઈ જિણઈ. ધરો ૧૮
 સ્વદારા સંતોષ અથવા, અન્યદારા વર્જના;
 થૂલ મૈથુન વિરતિ ચોથું, આણુવ્રત ધરો સન્નના. ધરો ૧૯
 ચોષિતા તો દાર શખદઈ, પુરૂષ અર્થ ધરિ મર્નિ;
 દ્વિવ્ય મૈથુન દુવિધ ત્રિવિધઈ, મનુષ્યનું ઇકવિધ તનઈ. ધરો ૨૦
 તિરિચનું ઇકવિધ ત્રિકરણઈ, એમ ભાગે મન ધરો;
 થૂલ પરિચ્છદ વિરતિ પંચમ, વ્રતઈ ઇચ્છામિતિ કરો. ધરો ૨૧
 ઇહાં નવવિધ પરિચ્છદની, કરવી સંખ્યા તે સહી;
 માન ઉપરિ અધિક ત્રિકરણઈ, રખાવું રાખું નહી. ધરો ૨૨

૪૩ ઢાળ બીજી

રાગ સારંગ મલ્હાર

ઇંડર આંબા આંબલી રે.—એ રાગ.

છકૂઈ દ્વિગ્ વિરમણ વ્રતેરે, દસ દ્વિસિ કીજઈ માંન;
 જાવા મોકલવા તાણું રે, તિગ કરણઈ સાવધાન. ૨૩
 ભવિજન આદરીઈ વ્રત અંગિ, જિમવરીઈ શિવવધૂ રંગિ. ભવિ ૦

- સાતમું વ્રત દુવિધા ધરે રે, ભોગોપભોગ પરિમાંણુ; ભવિ૦ ૨૪
- ભોજનથી નઈ કર્મથી રે, ત્યજે અભક્ષાદિક બાણુ. ભવિ૦ ૨૪
- ઉંબર પીપલ પીપરડી રે, વડ કાલુંબવર પંચ; ભવિ૦-૨૫
- સુરા માંસ માંબણુ મધુરે, હિમ વિષ કરહા વંચ. ભવિ૦-૨૫
- રાત્રિભોજન માટી સવેરે, અથાણું બહુ બીજ; ભવિ૦ ૨૬
- કાયાં ગોરસચું મલે રે, વિહલ વંત્યાક નહી જ. ભવિ૦ ૨૬
- જે તુચ્છફલ મહુડાદિકાં રે, અબણ્યાં ફલ ફૂલ; ભવિ૦-૨૭
- વર્ણાદિક જસ બિગડીયાં રે, એહ ચલિત રસ સૂલ. ભવિ૦-૨૭
- વાસી વિહલ પોલી લાપસી રે, જલમાં રાંધ્યું અન્ન; ભવિ૦-૨૦
- કુત્થિત અન્ન કુલ્યું સવે રે, પકવાન્નાદિક મન્ન. ભવિ૦-૨૦
- માન પંદર વીસ ત્રીસ દિના રે, ઋતુ વર્ષા ઉબ્ધુ શીતિ; ભવિ૦-૨૯
- હધિ દિન દોષ ગયા પછી રે, છંડો શ્રાવક રીતિ. ભવિ૦-૨૯
- અનંતકાય કૂંપલ સવે રે, કંઠમૂલ સવિ વારિ; ભવિ૦-૩૦
- લૂણી છાલિ થોહરી ગલો રે, ગિરિકન્ની કુંઆરિ. ભવિ૦-૩૦
- વરિયાલિ સત્તાવરી રે, નીલિ મોથિ હલદ્ર. ભવિ૦-૩૧
- અમૃતવેલિ લોઠો લૂણો રે, ભૂમિક્ષાડા ત્યજિ ભદ્ર. ભવિ૦-૩૧
- વિહલ અંકુરા આંબલી રે, કોંલિ સૂઅર વાલ; ભવિ૦-૩૨
- નીલો કચૂરો પલ્યંકો રે, ટંકવા થૂલો બાલ. ભવિ૦-૩૨
- વંશ કરેલાં આદિકા રે, બીજાં એ પણિ બાંણુ; ભવિ૦-૩૩
- સમભંગ ગૂઠ પરવ શિરાં રે, છિન્ન રૂહની અહિનાંણિ. ભવિ૦-૩૩
- સચિત્તાદિક ચઉદનીરે રે, પ્રતિદીનની કરી સંખ; ભવિ૦-૩૪
- ભોગવું અધિક ન ત્રિકરણું રે, જાવ જીવ નિઃસંક. ભવિ૦-૩૪
- અંભદિસ તનૂંઈં પણુ હુવઈં રે, ચઉદમઈં નિયમ વિસ્તાર; ભવિ૦-૩૫
- અશનાદિક આહારની રે, ક્રીજઈં વિગતિ વિસ્તાર. ભવિ૦-૩૫
- બીજાએ પણુ આરંભા રે, નિયમીઈં એણિ વ્રતિ; ભવિ૦-૩૬
- કર્મથી પન્નર છંડીઈં રે, કર્માદાંનહ જત્તિ. ભવિ૦-૩૬

૪૪ ઠાળ ત્રીજી

રાગ કેદારો

કપૂર હોઈ અતિ ઉજલૂં રે.—એ રાગ.

અગનિ આરંભઈ જે હુએ રે, વૃત્તિ તે કર્મ ઈગાલ;
 વનસ્પતિ છેદાદિકઈ રે, વૃત્તિ વનકર્મ કરાલ રે. ૩૭
 ભવિકા ન કરો કર્મોદાન, એહનાં ફલ કડુઆં નિદાન રે. ભવિકા૦
 શકટ કરાવવાં વેચવાં રે, સાડીકર્મ અતિ હીન;
 ભાડાંની આજીવિકા રે, ભાડી કર્મ મલીન રે. ભવિકા૦ ૩૮
 ભૂમિ વિદારી હલાદિકઈ રે, જીવન ક્ષેડી કર્મ;
 ત્રસ અંગ આગાર વોહરવઈ રે, દંત વાણિજ્ય કુકર્મ રે. ભવિ૦ ૩૯
 જિહાં જીવ ઉતપત્તિ તેહનો રે, વિકરો વાંણિજ્ય લાખ;
 મદિરાદિકનું વેચવું રે, રસ વાણિજ્ય મ રાખ રે. ભવિકા૦ ૪૦
 જીવ ઘાત નિમિત્તનો રે, વિક્રય વિષ વાણિજ્ય;
 કેસવંત ગો દાસાદી રે, વેચવઈ કેસ વાણિજ્ય રે. ભવિકા૦ ૪૧
 ચંત્ર વિક્રય ચંત્ર પીલવું રે, ચંત્રપીલન કર્મ તેહ;
 નિરલંછણુ કર્મ પશુ તણાં રે, અંગ છેદન વૃત્તિ જેહ રે. ભવિકા૦ ૪૨
 ફવનું જ્ઞાન તલાવસો રે, તહ સર દ્રહનો શોષ;
 કૂર કર્મકારી તણું રે, પોષવું અસતી પોષ રે. ભવિકા૦ ૪૩
 અઠિવિહ અનરથ દંડ છે રે, પ્રથમ આરતિ રૌદ્ર ધ્યાન;
 ઘીજો પાપોપદેશના રે, ત્રીજે હિંસા પ્રદાન રે. ભવિ૦-૪૪
 દાક્ષિણુ વિણુ અધિકરણુ ઘઈ રે, તુરિય પ્રમાદાચરણુ;
 એહથી વિરતિ દુગા ત્રિકરણુઈ રે, આઠમઈ વ્રતઈ આચરણુઈ રે. ભ૦-૪૫

૪૫ ઠાળ ચોથી

ભોલીડા રે હંસા રે વિષય૦—એ રાગ.

આરતિ રૌદ્ર નિવારી જેણુઈ તજ્યું, દુગવિધ અઠવિહ સાવધ;
 ઘટિયાં દુગલગઈ સમતા તસ નવમું, સામાયિક વ્રત સધ. ૪૬

પરિણત જન સુણે સહગુરૂ દેશના, જિમ લહો મગ્ગ ઉમગ્ગ;
સુદ્ધ પ્રરૂપક દુરલલ કલિયુગઈ, તસ ચરણે જઈ લગ્ગ,

તસ પાસે વ્રત મગ્ગ. પરિણત૦-૪૭

છટ્ઠે દિસિ પરિમાંણુ ગ્રહું તેહનું, જે સંક્ષેપ સરૂપ;

દેશાવકાશિક વ્રત દશમું અહવા, સવિ વ્રત સંક્ષેપ રૂપ. પરિ૦-૪૮

અન્ય આરંભ દુવિધ ત્રિવિધઈ તજ્ઞે, મુહૂર્ત્તાદિ પ્રમાંણુ;

પ્રતિદિન ચઉદ્ધ નિયમ વિહાંણુઈધારો, સંવરો સાંજિ સુજાંણુ. પરિ૦-૪૯

આવશ્યક પર્વ દિવસઈ આદરો, વ્રત પૌષધ ઉપવાસ;

આહાર તનુ સતકાર અબ્રહ્મ તથા, સાવધનો ત્યાગ ખાસ. પરિ૦-૫૦

સો અઉવિહ દુગવિહ તિવિહઈ કરો, દિન અહોરતિ સેસ રતિ;

દેશથી સર્વથી આહાર પૌષધ ધરો, સર્વથી તિગસે સચિત્ત. પરિ૦-૫૧

નવમ એકાદશ દુગ વ્રત આરાધો, પારણુઈ અતિથિસંવિભાગ;

સહગુરૂ સાધુનઈ પડિલાલી, જમઈ તે શ્રાવક મહાભાગ. પરિ૦-૫૨

ગુરૂ વિરહઈ દિસિ અવલોકન કરઈ, સમરઈ જિણુઈ પ્રતિણુદ્ધ;

પડિલાભયા વિણુ ન ભમઈ ત્રિકરણુઈ, પાલઈ એ વ્રત શુદ્ધ. પરિ૦-૫૩

એહ વિવક્ષિત ભંગઈ વ્રત કહ્યાં, શૂલનચઈ ધારો મન્નિ;

ભગવઈ અંગે રે વિવરી ભાખીયા, ભાંગા એ ગુણુવન્ન. પરિ૦-૫૪

ઈમ શ્રાવક વ્રત આદરો ભવિ જના, પાલો તણુ અતિચાર;

આણુદ્દાદિક પરઈ સદ્ગતિ લહો, પંચમ ગતિ એણિ સાર. પરિ૦-૫૫

મોક્ષ મારગ એહ ળીજે જિન કહ્યો, જિમ તરીઈ સંસાર;

શાંતિવજ્ય યુધ વિનયી વિનયસ્થું, માન કહઈ હિતકાર. પરિણત૦-૫૬

શ્રીવિનયવિજયણ કૃત

૪૬ શ્રીમારૂદેવા માતાની સજ્ઞાય.

મરૂદેવી માતા રે એમ લણે, ઋષભણ આવોને ઘેર;

હવે મુજ ઘડપણુ છે ઘણું, મલાવા પુત્ર વિશેષ. મરૂ૦-૧

વત્સ વનમાં જઈ વશ્યા, તમારે ઓછું શું આજ;	
ઈદ્રાદિક સર્વ શોભતા, સાધ્યા ષટ્પંડરાજ.	મ૩૦ ૨
રૂપભણ આવી સમોસર્યા, વિનીતા નગરી મોઝાર;	
હરખે દેઉં રે વધામણાં, ઉઠી કરં રે ઉલ્લાસ.	મ૩૦ ૩
આઈ એકાં ગજ ઊપરે, ભરત સ્વજન વાંદવા જાય;	
પર્ષદા દીડી રે પુત્રની, ઉપન્યું કેવલજ્ઞાન.	મ૩૦ ૪
હૂરથી વાજાં રે વાગીયાં, હૈડે હરખ ન માય;	
હરખે આંસુ આવીયાં, પડલ હૂરે પલાય.	મ૩૦ ૫
સાચું સગપણ માતનું, ખીજે કારમો લોક;	
રડતાં પડતાં મેલો નહીં, હૃદય વિચારીને જોય.	મ૩૦ ૬
ધન્ય માતા ધન્ય એટડો, ધન્ય તેમનો પરીવાર;	
વિનયવિજય ઉવચાયનો, વત્યો જયજયકાર.	મ૩૦ ૭

શ્રીભાવપ્રભસૂરિ વિરચિત

૪૭ શ્રીસ્થલિભદ્રની સન્ન્યાય.

જોલો નાજી જોલો નાજી સ્થૂલિભદ્ર વહાલા, પ્રીતલડી ખટકે છે;
જોલો નાજી-એ આંકણી.

અણુજોલે અહિંયાં કેમ જ સરસે, પ્રેમનો કાંટો ખૂંચે;	
આમણ હુમણ મુજને દેખી, પાડોશી સહુ પૂછે.	જોલો ૧
જોગ ધ્યાનમાં જોડી તાલી, હાથ ગ્રહી જપમાલી;	
સ્થૂલિભદ્ર યોગીશ્વર આગે, જોલી કોશ્યા ખાલી.	જોલો ૨
મા આગલ મોસાલ વખાણો, હું ગુણ જાણું તોહીલા;	
એક ધડી રીસાણી રહેતી, ત્યારે થાતા દોહીલા.	જોલો ૩
એક વાંઝણીને એટો મહોટો, એ સાચો કેમ પ્રિછો;	
તેમ વેશ્યાની સંગે આવી, સંજમ રાખણ ઇચ્છો.	જોલો ૪
વાય ઝકોલે ડોલે દીવો, અગ્નિ ધી વિખરાવે;	
તેમ નારી સંગે વ્રત ના રહે, આખર હાંસી થાવે.	જોલો ૫

સુકાં પાન સેવાલને ખાતાં, વનવાસીયા જે યોગી;
 તે પણ નારી દરશણ દેખી, કામ તણા થયા ભોગી. ઝોલો ૬
 મુનિવરની મુદ્રા લેઈ ખેઠા, વલી ખટરસ પણ ખાવા;
 કોળીના ટોલામાં કુશલે, રતન વાંછો લેઈ જવા. ઝોલો ૭
 સ્તૂતિભદ્ર કહે સુણ રે કૌશા, કહી સાચી તેં વાણી;
 મા મોસાલ એ પદને અરથે, તું મુજ માત સમાણી. ઝોલો ૮
 છોડો નાજ છોડો નાજ છોડો નાજ, કૌશાજ વિષયનાં વયણુ વિરૂઆં.
 ધટતા બોલ કહ્યા તેં સઘલા, ઉથાપ્યા નવિ જાએ;
 નવવિષ વાડ રાખે તે મુનિવર, આગમે તે કહેવાયે. છોડો ૯
 ચિત્રે આલેખી પૂતલડી પણ, નિરખે નહીં સોભાગી;
 તો કેમ નિશદ્ધિન નારી સંગે, રાચે વડ વૈરાગી. છોડો ૧૦
 સરસ આહાર નવિ ખાએ મુનિવર, તપ જપ કિરિયા ધારી;
 વન મૂગની પરે મમતા મૂકી, વીચરે મુનિ બ્રહ્મચારી. છોડો ૧૧
 કોઈકે ભાવિ પહારથથી હું, ગુરૂ આજ્ઞા લેઈ આબ્યો;
 પણ એમ ન રહેવું ઘટે મુનિને, મુજ મન અરથ એ ભાબ્યો. છોડો ૧૨
 વિષય વિપાક તણા ફલ જાણી, વેશ્યા કિધી દૂરે;
 સરલ સ્વભાવ થકી ગુણ આવે, તરીયે ભવજલ પૂરે. છોડો ૧૩
 ધન શકટાલ તણો એ નંદન, ધન લાછલદે માય;
 શ્રીમહિમાપ્રભસૂરિનો, ભાવ નમે મુનિ પાય. છોડો ૧૪
 મીઠી વાણી તે મુનિવરની, વેશ્યાનું મન ભેદી;
 શીલ વ્રતને ખંચે સંભાલે, વિષયની વેલી છેદી. ઝોલો ૧૫

શ્રીજ્ઞાનવિમલસૂરિ વિરચિત

૪૮ શ્રીરહનેમિની સજ્જાય.

અગ્નિકુંડમાં નિજ તતુ હોમે, વચું વિષ નવિ લેવે;
 તે અર્ગધન કુલના ભોગી, તો કયું ફરી વિષ સેવે. છોડો નાજ,
 છોડો નાજ, ચદુકુલને દૂષણુ લાગે, સંચમ વ્રતના ભોગે. છોડો નાજ.૧

લોક હસેને ગુણ સવિ નિકસે, વિકસે દ્વરગતિ ખાર;
 એમ જાણીને કહો કોણ સેવે, પાપ પંક પરનાર. છેડો નાજી. ૨
 વલી વિશ્લેષે સ્ત્રીની સંગે, ઝોધિખીજ પણુ જાવે;
 સાહેબ બાંધવ નામ ધરાવો, તો કયું લાજ ન આવે. છેડો ૩
 કોઈક મૂરખ કહો કોણ ચંદન, છાર કોચલા કિજે;
 વિષ હલાહલ પાન થકી પણુ, કુલ ચિરજીવીત રાખે. છેડો ૪
 રાજીલા બાલા વચન રસાલા, જીમ અંકુશ સુંડાલા;
 શિર કરી રહનેમિ પ્રગટે, જ્ઞાનવિમલ ગુણમાલા. છેડો નાજી. ૫

૪૯ શ્રીમદ્દેવી માતાની સજ્જાચ

એક દિન મદ્દેવી આઈ, કહે ભરતને અવસર પાઈ;
 તું તો ધર્મખંડ પૃથ્વી માને, મારા સુતનું દુઃખ નવિ જાણે રે.
 સુણો પ્રેમ ધરી. ૧
 તું તો ચામર છત્ર ધરાવે, મારો રૂપલ પંથે જાવે;
 તું તો સરસા લોજન આશી, મારો રૂપલ નિત્ય ઉપવાસી રે. સુણો ૨
 તું તો મંદિરમાં સુખ વિલસે, મારો અંગજ ધરતી ફરસે;
 તું તો સ્વજન કુટુંબે મહાલે, મારો રૂપલ એકલો ચાલે રે. સુણો ૩
 તું તો વિષય તણો સુખ સોચી, મારા સુતની વાત ન પૂછી;
 એમ કહેતાં મદ્દેવી વચણે, આંસુ જલ લાગ્યાં નયણે. સુણો ૪
 એમ સહસ વરસને અંતે, લક્ષ્મું કેવલ રૂપલ ભગવંતે;
 હવે ભરત ભણે સુણો આઈ, સુત દેખી કરો વધાઈ રે. સુણો ૫
 આઈ જાજ ખંધે ખેસાડયાં, સુત મલવાને પધાર્યાં;
 કહે એહ અપૂરવ વાજાં, કીહાં વાજે છે તે તાજાં રે. સુણો ૬
 તવ ભરત કહે સુણો આઈ, તુમ સુતની એ ઠકુરાઈ;
 તુમ સુત ઋદ્ધિ આગે સહુની, તુણુ તોલે સુર નર ખેહુની રે. સુણો ૭
 હરખે નયણે જલ આવે, તવ પડલ ખેઉ ખરી જાવે;
 હું જાણતી દુઃખીયો કીધો, સુખીયો તે સહુથી અધિકો રે. સુણો ૮
 ગયાં મોહ અનિત્યતા ભાવે, તવ સિદ્ધ સ્વરૂપી થાવે;
 તવ જ્ઞાનવિમલ શિવ નારી, તસ પ્રગટે અનુભવ સારી રે. સુણો ૯

૫૦ શ્રીસ્થૂલિભદ્ર-કોશાનો સંવાદ.

કોશા—વેશ જોઈ સ્વામી આપણો, લાગી તનડામાં લાયજી;
અણધાર્યું સ્વામી આ શું કર્યું, લાજે સુંદર કાયજી.

કોણ રે ધૂતારે તમને લોળવ્યા. ૧

આવી ખબર ત્યારે હોત તો, જાવા દેત નહીં નાથજી;

છેતરીને છેહ દીધો મને, પણ નહીં છોડું હું સાથજી. કોણ૦ ૨

સ્થૂલિભદ્ર—જોધ સુણી સુચરૂ તણો, લીધો સંજમ લારજી;

માતપીતા પરિવાર સહુ, જુઠો આલ પંપાળજી.

નથી રે ધૂતારે મને લોળવ્યો. ૩

એહવું જાણીને કોશા સુંદરી, ધર્યો સાધુનો વેપજી;

આવ્યો ચરૂની આજા લેઈ, દેવા તુમને ઉપદેશજી. નથી૦૪

કોશા—કાલ સવારે લેગાં રહી, લીધાં સુખ અપારજી;

તે મને જોધ દેવા આવીયા, જોગ ધરીને આ વારજી.

જોગ સ્વામી અહીં નહીં રહે. ૫

કપટ કરી મને છોડવા, આવ્યા તમે નિરધારજી;

પણ હું છોડું નહીં નાથજી, નથી નારી ગમારજી. જોગ૦ ૬

સ્થૂલિ૦—છોડયાં માતપીતા વળી, છોડયો સહુ પરિવારજી;

ઋદ્ધિસિદ્ધિ મેં તજી દઈ, માની સઘલું અસારજી.

છેટી રહી કર વાત તું. ૭

જોગ ધર્યો અમે સાધુનો, છોડયો સઘલાનો ખ્યારજી;

માતા સમાન ગણું તને, સત્ય કહું નીરધારજી. છેટી૦ ૮

કોશા—ખાર વરસની પ્રીતડી, પલમાં તોડી ન જાયજી;

પસ્તાવો પાછલથી થશે, કહું છું લાગીને પાયજી. જોગ૦ ૯

નારી ચરિત્ર જોઈ નાથજી, તુરત છોડશો જોગજી;

માટે ચેતો પ્રથમ તમે, પાંચી હસશે સહુ લોકજી. જોગ૦ ૧૦

સ્થૂલિ૦—આજા જોઈ તારા સુંદરી, ડગું હું નહીં લગારજી;

કામશત્રુ કબજે કર્યો, જાણી પાપ અપારજી. છેટી૦ ૧૧

છેટી રહી ગમે તે કરે, મારા માટે ઉપાયલુ;
પણ તારા સામું જોઈ નહીં, શાને કરે હાયહાયલુ. છેટી૦ ૧૨

કેશા—માછી પકડે છે જાળમાં, જાળમાંથી જેમ મીનલુ;
તેમ મારા નયનના બાણથી, કરીશ તમને આધીનલુ. જોગ૦૧૩
ઢોંગ કરવા તલુ દેઈ, પ્રીતે ગ્રહો મુજ હાથલુ;
કાળજી કપાય છે માહરં, વચનો સુણીને નાથલુ. જોગ૦૧૪

સ્થલિ૦—બાર વરસ સુધી કામિની, રહ્યો તુજ આવાસલુ;
વિધવિધ સુખ મેં લોગવ્યાં, કીધા લોગ વિદાસલુ.

આશા તજે હવે માહરી. ૧૫

ત્યારે હતો અજ્ઞાન હું, હતો કામમાં અંધલુ;
પણ હવે તે રસ મેં તજ્યો, સુણી શાસ્ત્રના બોધલુ. આશા૦૧૬

કેશા—જ્ઞાની મુનિને રૂષિશ્વરો, મોટા વિદ્વાન ભૂપલુ;
તે પણ દાસ બની ગયા, જોઈ નારીનું રૂપલુ. જોગ૦ ૧૭
સાધુપણું સ્વામી નહીં રહે, મિથ્યા વહું નહીં દેશલુ;
દેખી નાટારંભ માહરો, તજશે સાધુનો વેષલુ. જોગ૦ ૧૮

સ્થલિ૦—વિધવિધ ભૂષણો ધારીને, સલુ રૂડા શણગારલુ;
પ્રાણ કાઠી નાખે તાહરો, કુદી કુદી આહોરલુ. આશા૦૧૯
તો પણ સામું જોઈ નહીં, ગણું હું વિષ સમાનલુ;
સૂર્ય પશ્ચિમ ઉગે કદી, તો પણ છોડું ન માનલુ. આશા૦૨૦

કેશા—ભિન્ન ભિન્ન નાટક મેં કર્યાં, સ્વામી આપની પાસલુ;
તો પણ સામું જોઈ તમે, પુરી નહીં મન આશલુ.

હાથ ગ્રહો હવે માહરો. ૨૧

હસ્ત જોડી હવે વીનવું, પ્યારા પ્રાણ સમાનલુ;
બાર વરસની પ્રીતડી, યાદ કરો તમ મનલુ. હાથ૦ ૨૨

સ્થલિ૦—ચેત ચેત કેશા સુંદરી, શું કહું વારંવારલુ;
આ સંસાર અસાર છે, નથી સાર લગારલુ.

સાર્થક કરો હવે દેહવું. ૨૩

જન્મ ધરી સંસારમાં, નવિ ઝોળખ્યો ધર્મજી;
વિધવિધ વૈભવ લોગવ્યાં, કીધાં ઘણેરાં કર્મજી. સાર્થક૦ ૨૪
તે સહુ લોગવલું પડે, મૂવા પછી તમામજી;
અધર્મી પ્રાણીને મલે, નહીં શર્મ કોઈ ઠામજી. સાર્થક૦ ૨૫
સિંધુ રૂપી સંસારમાં, માનવ મીન તે ધારજી;
જંબલ જલ રૂપી ગણો, કાલ રૂપી માછીમારજી. સાર્થક૦ ૨૬

કોશા—વિષય રસ વહાલો ગણી, કીધાં લોગ વિલાસજી;
ધર્મનાં કાર્યં કયાં નહીં, રાખી લોગની આશજી.

ઉદ્ધાર કરો મુનિવર માહરો. ૨૭

વ્રત ચૂકાવવા આપનું, કીધાં નાચને ગાનજી;
છેડ કરી મુનિવર આપની, બની છું હું અજ્ઞાનજી. ઉદ્ધાર૦૨૮
બાર વરસ સુખ લોગવ્યું, ખરચ્યા ખૂબ દીનારજી;
તોય હું તૃપ્ત થઈ નથી, ધિ મુજને ઘિઝ્કારજી. ઉદ્ધાર૦૨૯
શ્રેય કરો મુનિવર માહરું, બતાવીને શુભ જ્ઞાનજી;
ધન્ય છે ધન્ય આપને, દીસો મેરૂ સમાનજી. ઉદ્ધાર૦ ૩૦

સ્થૂલિ૦—છોડી મોહ સંસારનો, ધારો શીલ વ્રત સારજી;

તો સુખ શાંતી સદા મલે, પામો તમે લવ જલ પારજી. સા૦૩૧

કોશા—ધન્ય મુનિવર આપને, ધન્ય શકટાલ તાતજી;

ધન્ય સંભૂતિવિજય ગુરૂ, ધન્ય લાછલદે માતજી.

મુક્તિ કરો મોહ જલથી. ૩૨

સ્થૂલિ૦—આજ્ઞા દીયો હવે મુજ લાણી, જાવા ગુરૂની પાસજી;

ચોમાસું પુરું થયા પછી, સાધુ છંડે આવાસજી.

રૂડી રીતે શીલવ્રત પાલજો. ૩૩

કોશા—દર્શન આપજો મુજ લાણી, કરાવવા અમૃત પાનજી;

સુર ઈન્દુ કહે સ્થૂલિભદ્રજી, થયા સિંહ સમાનજી.

ધન્ય છે મુનિવર આપને. ૩૪

૫૧ શ્રીસ્થૂલભદ્રની સજ્ઞાય

[પુકખલવઈ વિજયે જયો રે-એ દેશી.]

ઝરમર વરસે મેહૂલો રે, વીજલડી ઝખૂકાર;
 કોશા કામે આકુલી રે, કીધલો સવિ શણુગાર રે. ૧
 પિઉડા માનો રે મુઝ ખેલ, રસિયા શું રંગરોલ;
 હો થૂલભદ્ર તુમે ક્યાં થયા રે, નિરગુણ નાથ નિહોર રે. પિઉં ૨
 આ ચિત્રશાલી આપણી રે, હરખે હિડોળા ખાટ;
 બાર કોડી ધન વાપર્યો રે, તેં પિઉડા મુજ માટ. પિઉં ૩
 બાર વરસનો નેહલો રે, તેહશું કેહી કહાણુ;
 જિહાં મન માને આપણું રે, તિહાં શી તાણો તાણુ. પિઉં ૪
 યૂલભદ્રે કોશા ખૂઝવી રે, શીચલ સમખ્યો હાર;
 મુનિ લાવણુચસમય લણે રે, જિનશાસન જથકાર રે. પિઉં ૫

૫૨ શ્રીસ્થૂલભદ્રની સજ્ઞાય

[લાલ તો રે દરશનકી ખલિહારી-એ દેશી.]

લાલ તુમે યું ક્યું મુજકો વિસારી, સીરી લાછલદે કે નંદ. લાલ૦-૧
 સોલ શૃંગાર સજી અતિ સુંદર, કહેલી કોશા નારી. લાલ૦-૨
 મોહન મૂરતિ ખેલનકે મસિ, આ ચિત્રશાલી સમારી. લાલ૦-૩
 પંથ તુમારા દેખન કારન, જોવત જોવત હારી. લાલ૦-૪
 ષદ્રસ સરસ આહાર લેનકું, આઝો ગલીએ હમારી. લાલ૦-૫
 પિયુ વિયોગે મેં ઝૈસી લઈ, જ્યું મછલી બિનુ વારી. લાલ૦-૬
 નયન લગાડી નિહારો સ્વામી, ચાહ કંઈ છું તુમારી. લાલ૦-૭
 ચોમાસું ચિત્રશાલી વસીયા, સ્થૂલભદ્ર મહા ઉપગારી. લાલ૦-૮
 પ્રતિખોધી કોશા વેશ્યા તિહાં, લઈ શીલ સમકિત ધારી. લાલ૦-૯
 ગુણુવિજય વાચક ઈમ ખોલે, જિનશાસન જથકારી. લાલ૦-૧૦

૫૩ શ્રીજંબુસ્વામીની સજ્જાય

[જિહો વિમલ જિનેસર સુંદર]

જિહો શ્રીસોહમ પટરાજ્યો, જિહો જિનશાસન શણુગાર;
જિહો સોલ વરસનો સંઘમી, જિહો ચઢતી ચૌવન વાર.

વિરાગી ધન ધન જંબુકુમાર.-૧

જિહો પ્રાણપ્રિયા પ્રતિબૂઝવી, જિહો સુકુલિણી સસનેહ;
જિહો ગુણવંતી ગંગા જિસી, જિહો આઠે સોવન દેહ. વિરાગી૦-૨
જિહો માત પિતા મન ચિતવે, જિહો નંદન પ્રાણુ આધાર;
જિહો આંખ થકી અળગો થએ, જિહો થાશે કવણુ પ્રકાર. વિ૦-૩
જિહો ઘડી એક પુત્ર વિયોગની, જિહો થાતી વરસ હબાર;
જિહો તે નાનડીયો વિછડયે, જિહો કિમ જશે જમવાર. વિ૦-૪
જિહો પિયરીયા પ્રેમદા તણા, જિહો પોતાનો પરિવાર;
જિહો પંચસયા પ્રતિ બૂઝવ્યા, જિહો પ્રભવો પણ તેણીવાર. વિ૦-૫
જિહો ભર જ્ઞેબન ધન ભામિની, જિહો હેજે કરતી હોડી;
જિહો હસતાં હેલે પરિહરી, જિહો કનક નવાણું કોડી. વિ૦-૬
જિહો સોભાગી શિર સેહરો, જિહો ભવિયણુ કમલ દિણુંદ;
જિહો મહિમાસાગર પ્રણુ સેવતાં, જિહો નિત નવલો આણુંદ. વિ૦-૭

શ્રીઉદયરત્નજી વિરચિત સજ્જાયો.

૫૪ શીયલની સજ્જાય

[સાંભળજો મુનિ સંજમ રાગે-એ દેશી]

મુખડાનો મટકો દેખાડી, પાડે પુરૂષ હબરી રે;
પગે પગે પ્રીત કરંતા પાપણી, ન રહે કોઈની વારી રે.
ઠમકે શું ચાલે ઠગારી રે, કામિની કામણુગારી રે. ૧
એક નરને આંખે સમબલવે, ખીજ શું બોલે કરારી રે;
ત્રીજ શું રમે તક જોઈ, ચોથો ધરે ચિત્ત સંભારી રે. ઠમકે૦-૨

કોડી જતન કરી કોઈ રાખે, માનિની મહોલ મોઝારી રે;
 તો પણ તેહને સૂતા વેચે, ધડે ન રહે ધૂતારી રે. ઠમકે૦-૩
 લાખ ભાંતે લલચાવે લંપટ, વિરૂઠ વિષયની કચારી રે;
 એહના પાસમાં જે નર પડીયા, ન છૂટયા તે નિરધારી રે. ઠમકે૦-૪
 ભામિની બોલે જે નવિ ભૂલે, શીલે દેહ સમારી રે;
 ઉદયરતન કહે તેહ પુરૂષની, હું જાઉં બલિહારી રે. ઠમકે૦-૫

૫૫ સકામ-અકામ-મરણની સંજ્ઞાચ

[પામી સુગુર પસાય રે-એ દેશી.]

મરણ અકામ સકામ રે, અકામ અજાણને; સકામ ખીજી શ્રુતવંતને એ. ૧
 પહેલું અનંતી વાર રે, પામે પ્રાણીઓ; સકામ કહ્યો કોઈ સંતને એ. ૨
 પ્રત્યક્ષ તેહ પ્રમાણુ રે, પરલોક નવિ માને; શાસ્ત્ર વાત ન સદહે એ. ૩
 લોગવે ઇચ્છિત લોગ રે, ધર્મ નથી ધરા; નાસ્તિક મુખે એહવું કહે એ. ૪
 મગન વિષય સુખમાંહિ રે, વ્રતની વાસના; સુપને પણ સમજે નહિ એ. ૫
 મૂરખ એહવા મૂઠ રે, અકાળ મરણે કરી; સંસારે ભમે તે સહી એ.-૬
 નહિ તૃષ્ણા નહિ લોભ રે, મગન મહાવ્રતે; લગન નહિ કિસી વાતનીએ.
 સુધા એહવા સાધુ રે, સકામ મરણે કરી; બલિહારી તસ નામની એ. ૮
 સ્વર્ગ અને અપવર્ગ રે, સુખ લહે શાશ્વતા; ઉદયરતન વાચક વદે એ. ૯
 ધરીએ તેહનું ધ્યાન રે, માન તજી મુદા, રંગ શુદ્ધ રાખો રદે એ. ૧૦

૫૬ એકલક અધ્યયનની સંજ્ઞાચ

(ધર્મ જિનેશ્વર ગાઉ રંગ શું-એ દેશી.)

અજને જિમ કોઈ આપણે આંગણે, પ્રાહુણા કાળે રે પ્રેમે પોષે;
 ગમતે ચારો ચરે કરે ગેલસ્યું, જવોદન પૂરે રે મનને તોષે. ૧
ભગવંત ભાંખે હો લોગ ભુડા અછે,

શિર જેમ છેદી રે અજને ચારોગે;

પંચ વિષયને પદારથે પ્રાણીઓ, ભવભવમાં ભમે ભોગ સંજોગે. ભગ૦૨

મહિરા માંસને આહારે મોહીઓ, જીવડો દંડાય રે દિવસને રાતે;
 નરકે નાનાવિધ લહે વેદના, પ્રાણી પીડાએ રે પાપને પાતે. ભગ૦ ૩
 કોડીને કાળે કનક ટકા ગમે, રાજ જિમ હારે કોઈક રાજ;
 કુપથ્ય કાચા અંબકલ કારણે, તિમ લહે દુઃખડા રે વિષય તગાજ. ભ૦૪
 સુરવર શિવસુખની તજ સાહિળી, વિષયની વાતે રે કેઈ વિગુત્તા;
 ઉદયરતન વાયક એમ ઉચ્ચરે, હુજીય ન ચેતોરે કાં ? હાહૂતા.ભ૦૫

૫૭ વૈરાગ્યની સભાચ.

(દાદાને આંગણ આંખલો-એ દેશી.)

પરપદા આગે દિયે મુનિ દેશના, જીઓ સંસારના રૂપ હો;
 જગમાં જ્ઞેતાં કો કોઈનું નહિ, અરથે લાગે અનૂપ હો. હોરે ચેતન ચેતજો.૧
 સ્વારથ લગે સહુ ખુંદું ખમે, જેમ દુઝણી ગાયની લાત હો;
 ખૂધે મારે ખૂદીને જીઓ, એમ અનેક અવદાત હો. હોરે૦ ૨
 ધૂરા વહે ધોરી જિહાં લગે, તિહાં લગે દિયે છે ગવાર હો;
 નાથે ઝાલી ઘી પાયે વળી, પછી ન નીરે ચાર હો. હોરે૦ ૩
 સુતને ધવરાવે માતા સ્વારથે, સ્વારથે સુત ધાવંત હો;
 લોહું લીળે રે દેહું દીજીયે, ભાંખે એમ ભગવંત હો. હોરે૦ ૪
 સગપણ સઘળા રે સંબંધ લગે, જે કરે પૂન્યને પાપ હો;
 નવાનો ઉધારો જૂના ભોગવે, કુણુ એટો કુણુ ખાપ હો. હોરે૦ ૫
 પહોતી અવધે કોઈ પડખે નહિ, કીળે કોટી ઉપાય હો;
 રાજ્યું તે કોઈનું નહિ રહે, પાકા પાનનો ન્યાય હો. હોરે૦ ૬
 મોહની જાળે સહુ મુંઝી રહ્યા, એક રાગને ખીજો દ્રેષ હો;
 અજવંત બંને અંધન એ કહ્યાં, તે માંહે રાગ વિશેષ હો. હોરે૦૭
 જે જેમ કરે તે તેમ ભોગવે, કડવા કર્મ વિપાક હો;
 વિષયનો વાહો જીવ ચેતે નહિ, ખાતો ક્ષણ કિંપાક હો. હોરે૦ ૮
 આખર સહુને ઉઠી ચાલવું, કોઈ આજ કે કોઈ કાલ હો;
 પરદેશી આણા પાછા નહિ વળે, એમ સંસારની ચાલ હો. હો૦૯

નરપતિ સુરપતિ જિનપતિ સરીખા, રહી ન શકયા ઘડી એક હો;
 તો ધીજનો સ્યો આશરો ? કાળ ચૂકે નહિ ટેક હો. હોરો-૧૦
 એહવું જાણીને ધર્મ આદરો, કેવલી ભાષિત જેહ હો;
 વીશમી ઢાળે ઉદયરતન વદે, સંસારમાં સાર છે એહ હો. હોરો-૧૧

૫૮ શ્રીકપિલ ઋષિની સંજ્ઞાય.

(સૂત સિદ્ધારથ ભૂપનો રે-એ દેશી.)

કાપલ નામે કેવળી રે, ઈણિપરે દીયે ઉપદેશ;
 ચોર સય પાંચને ચાહી રે, વિગતે વચણુ વિશેષ રે.
 નાચ ન નાચીએ, ચાર ગતિને ચોક રે, રંગે ન રાચીએ.-૧
 નાટક દેખાડયું નવું રે, ભવ નાટકને રે ભાવ;
 જે નાચે સવિ જીવડા રે, જ્યારે જે પ્રસ્તાવ રે. નાચ૦-૨
 પંચ વિષયને પરિહરી રે, ધરો મન સાથે રે ધીર;
 કાચરતું નહિ કામ એ રે, નર જે જે હોય વીર રે. નાચ૦-૩
 ભવ ફરીઓ તરીઓ દુઃખે રે, નિરમળ સંજ્ઞમ નાવ;
 ત્રણુ ભુવનને તારવા રે, ખાકી સર્વ બનાવ રે. નાચ૦-૪
 મન વચનાદિક વશ કરી રે, જ્યણા જે કરે જાણુ;
 દુરગતિના દુઃખ તે દલી રે, પામે પરમ કલ્યાણુ રે. નાચ૦-૫
 લાભે લોભ વાધે ઘણો રે, દો માસા લહી દામ;
 કોડી ધન મન કામના રે, તૃષ્ણા ન શમી તામ રે. નાચ૦-૬
 તસકર તે પ્રતિબૂઝીયા રે, કપિલ ઋષિ ઉપદેશ;
 ઉદયરતન વાચક વદે રે, અરથ એહ લવલેશ રે. નાચ૦-૭

૫૯ શ્રી નમિ પ્રવજ્યા સંજ્ઞાય.

સુરલોકના સુખ ભોગવી હો શ્રોતા, નગરી મિથિલા નરેશ;
 ભતિસ્મરણે જાગીયો હો શ્રોતા, મેલી ઋદ્ધિ અશેષ હો.

હું વારી શ્રોતા નિત્ય નમીજે યે.
 નિત્ય નમીજે તેહને હો શ્રોતા, વિચરે દેશ વિદેશ હો. હું નિ૦-૧
 સંજ્મ લેઈ સંચર્યો હો શ્રોતા, મેલ્યો સહુનો મોહ;
 કોલાહલ તવ ઉલ્લસ્યો રે શ્રોતા, વેઠ્યો ન જાચ વિછોડ હો. હું નિ૦-૨
 પુરંદર પારખા કારણે હો શ્રોતા, વિષ્ણુને વેશે તામ;
 પરજળતી દાખે પુરી હો શ્રોતા, સુરપતિ સહસા ઉદામ હો. હું નિ૦-૩
 ઋદ્ધે ભરી દાઝે પુરી હો સાધુ, કાં તુમે મૂકો ઉવેખ;
 મુનિ કાંઈ બળતી નથી હો વિપ્રા, ઋદ્ધિ મારી તિહાં રેખ હો. હું નિ૦-૪
 પુરી એ સમરાવી પછે હો સાધુ, કરજો આતમ કાજ;
 ગઠમઠ મંદિર શોભતી હો સાધુ, રહે અવિચલ જિમ રાજ હો. હું નિ૦-૫
 અવિચલ નગરી જેહ છે હો વિપ્રા, તિહાં કરશું મંડાણ;
 અધિર તણો શો આશરો હો વિપ્રા, જિહાં નિત્ય પડે ભંગાણ હો. હું નિ૦-૬
 કોડી કટક જિત્યા થકી હો વિપ્રા, મન જિતે તે શૂર;
 સુરપતિ સુરલોકે ગયો હો શ્રોતા, પરશંસી ભરપૂર હો. હું નિ૦-૭
 પરમ ઉદય પામ્યા નમિ હો શ્રોતા, ઉદયરતન ઉવજ્જાય;
 વલયથી મન વાલ્યું જિણે હો શ્રોતા, પ્રેમે નમું તસ પાય હો. હું નિ૦-૮

૬૦ શ્રી અનાથી મુનિની સજ્જાય.

(પ્રભુ પાસનું મુખકું જોવા-એ દેશી.)

ભંભસારે વનમાં ભમતાં, ઋષિ દીઠો રચવાડી રમતાં;
 રૂપ દેખીને મને રીઝયો, ભારે કરમી પણ ભીંજ્યો. ૧
 પાણિ જોડીને ઈમ પૂછે, સંબંધ તમારે શું છે ?
 નરનાથ હું છું અનાથ, નથી કોઈ માહરે નાથ. ૨
 હરખે જોડી કહે હાથ, હું થાઉં તુમારો નાથ;
 નરનાથ ! તું છે અનાથ, શું મુજને કરે છે સનાથ ? ૩
 મગધાધિપ હું છું મોટો, શું જોલે છે નૃપ ! જોટો;
 નાથ પણું તું નવિ જાણે, ફેગટ શું આપ વખાણે ? ૪

વત્સ દેશ કોસાંખીનો વાસી, રાજપુત હું છું વિલાસી;
 એક દિન મહા રોગે થયો, કેણે તે પાછો ન ફર્યો. ૫
 માતપિતા મુજ બહુ મહિલા, વહેવરાવે આંસુના વહેણા;
 વડા વડા વૈધ તેડાવે, પણ વેદન કોઈ ન હડાવે. ૬
 તેહવું દેખી તવ શબ્દ, ધાર્યો મેં ધર્મ અમૂલ;
 રોગ જ્યે જો આજની રાત, તો સંચમ લેઉં પ્રભાત. ૭
 ઈશ્વર ચિતવતાં વેદન નાઠી, આકરી મેં બાંધી કાઠી;
 ખીજે દિન સંચમ ભાર, લીધો ન લગાડી વાર. ૮
 અનાથ સનાથનો વહેરો, તુજને દાખ્યો કરી ચહેરો;
 જિન ધર્મ વિના નરનાથ ! નથી કોઈ મુગતિનો સાથ. ૯
 શ્રેણિક તિહાં સમકિત પામ્યો, અનાથીને શિર નામ્યો;
 મુગતે ગયો મુનિરાય, ઉદ્ધરતન વદે ઉવજ્જાચ. ૧૦

૬૧ શ્રીવિજયદેવસૂરિ વિરચિત વૈરાગ્યની સજ્જાચ.

(સાહિબજી સાચી તાહરી વાણી-એ દેશી.)

સુરતરૂની પરે દોહિલો રે, લાધ્યો નર અવતાર;
 લહી એજે મત હારજો રે, કાંઈ કરજો રે મનમાંહિ વિચાર કે.
 ચેતો રે ચિન્તપ્રાણી, મત રાચો રે તમે રમણીને સંગ કે,

માચોરે જિનવાણી. ૧

તે કારણુ તુમે સદહો રે, જે ભાખ્યો જગનાથ;
 પાંચે આશ્રવ પરિહરો રે, કાંઈ દુલ્લહો રે માનવલવ સાથ કે. ચે૦-૨
 જીવવાને વાંછે સહુ રે, મરણુ ન વાંછે કૌય;
 આપણની પેરે પાળવા રે, ત્રસ થાવર રે હણુવા નવિ હોય કે. ચે૦-૩
 અપજશકીરતિ ઈણુ લવે રે, પરલવ દુઃખ અનેક;
 કૂડ કરતાં પામીએ રે, જેણે નાણ્યો રે મનમાંહિ વિવેક કે. ચે૦-૪
 માતપિતા બાંધવ સહુ રે, પુત્ર કલત્ર પરિવાર;
 સ્વારથ લગે એ સહુ સગું રે, કોઈ પરલવ રે નહિ રાખણુહાર કે. ચે૦-૫

પુત્ર કલત્ર ઘર હાટની રે, મમ કરો મમતા ફેક;
 જે પરિગ્રહ માંહિ હતા રે, તે છાંડી રે ગયા બહુલા લોક કે. ચે૦-૬
 અદ્ય દિવસનો પ્રાહુણો રે, સહુ કોઈ ઈણે સંસાર;
 એક દિન ઉઠી જાયવો રે, ફૂણ જાણે રે કહેવો અવતાર કે. ચે૦-૭
 અંબલિગત જલની પરે રે, ખિણ ખિણ ખૂટે આય;
 જાવે તે નવિ બાહુડે રે, જરાસું ધુરે ચૌવનને ધાય કે. ચે૦-૮
 આરંભ છંડી આતમા રે, પીઓ સંજમ રસ ભરપૂર,
 સિદ્ધિ વધૂને કારણે રે, ઇમ જોલે રે શ્રી વિજયદેવસૂર કે. ચે૦-૯

શ્રીઋદ્ધિવિજયજી વિરચિત

૬૨ વિષયરાગ નિવારક સજ્જાય

[ચેતન ચેતીએ ર-એ દેશી]

મન આણી જિનવાણી પ્રાણી જાણીયે રે, એ સંસાર અસાર;
 દુઃખની ખાણી એહ વખાણી કામિની રે, મ કરીશ સંગ લગાર.

લોલા ભૂલમારે.-૧

ભમુહ ભમાડી આંખે દેખાડી પ્રીતડી રે, હસી હસી જોલે જોલ;
 મુહની રૂડી હઈડે ફૂડી જીવડા રે, એ વિષ વેલિને તોલ. લોલા૦-૨
 આંસુ પાડી દુઃખ દેખાડી આપણું રે, સાંભળ સાહસ ધીર;
 ઈણે જનમારે નવિય હમારે તુમ વિના રે, અવર હૈયાનો હીર. લો૦-૩
 લજ્જા ધરતી આગળ ફરતી ઊતરે રે, કરતી નયણ વિલાસ;
 મોહબલ માંહિ પજ્યા નજ્યા જે આપડા રે, તે નર નારીના દાસ. લો૦
 નયણે મૂકે પણ નવિ ચૂકે કામિની રે, પણઈ વિના તે બાણ;
 નામે અબલા પણ સખલાને સાંકલ્યાં રે, ઈણે ઇમ રાણોરાણ. લો૦-૫
 નારી નિહાલી તુજને બાળી મૂકશે રે, પ્રત્યક્ષ અગનની ઝાળ;
 તૃપતિ ન પામે આપ્યે દામે ભામિની રે, પરિણામે વિકરાળ. લો૦-૬
 આલસ અંગ ઉત્સંગે અંગના રે, કિહાં તેહને જિન નામ;
 આગે જોડો ધગે જોડી પડી રે, તે કિમ પામે ગામ. લો૦-૭

નિરખી રૂપવંતીને પ્રત્યક્ષ પાંતરો રે, તેને કરો સુવિચાર;
 રૂધિર માંસ મલ મૂતર શું ભરી રે, નારી નરકતું બાર. લો૦-૮
 કાને કરીને કેસરી આણે આંગણે રે, જે ઉપજે નિજ કાળ;
 ધબકી ધૂળે આઈ રે ઝૂંઝે કુતરા રે, હું બીહું અબલા આજ. લો૦-૯
 પ્રેમ તણું જે ભાજન સાજન તેહને રે, અણ પહુંચંતિ આશ;
 મૂકે હાંકી અતિ ઘણું વાંકી બોલતી રે, બરે જા તું દાસ. લો૦-૧૦
 રાય પરદેશી સૂરિકંતાએ હણ્યો રે, જે જીવન આધાર;
 પગશું સાચર રચણાચર ઉતરે રે, તે નવિ પામે પાર. લો૦-૧૧
 જે જે અંગજ હણવાને કર્યો રે, ચૂલણીએ બહૂ મર્મ;
 રાતી માતી વનિતા તે નવિ ચિંતવે રે, કરતાં કાંઈ કુકર્મ. લો૦-૧૨
 ઈંદ્ર ચંદ્ર નાગિંદ્ર સૂરિંદ્રના રે, વલી વાહ્યા બલવંત;
 તજીએ પ્રાણી એહવું બાણી કામની રે, ગુણે લીજે ગુણવંત. લો૦-૧૩
 ભાઈ સરીખો સુરપતિ સરસો રાખીયો રે, છાનો મીનીને રૂપ;
 સુખના હુંશી તુમને મુંસી મૂક્યો રે, એહ મનોભવ કૂપ. લો૦-૧૪
 માયા કરસી નારી હરસી ભોલવી રે, શીલ રચણ જે સાર;
 એહ સંઘાતેન કરીશ વાત પણ ઘણું રે, જિમ પામે જયકાર. લો૦-૧૫
 ચૂલિભદ્ર જ'ખૂને પાયે લાગીએ રે, ધન્ય ધન્નેા અણગાર,
 બાલપણે મતિ બગી વૈરાગી થયા રે, તિમ મુનિ વચર કુમાર. લો૦-૧૬
 નરને નારી હૃદય વિચારી ચેતીએ રે, છંડી વિષય વિકાર;
 મેરૂ વિજય ગુરૂ ચરણ પસાયે પામીએ રે, મહાવિજય જયકાર. લો૦-૧૭

૬૨ શ્રીજ્ઞાનસાગરજી વિરચિત શ્રીબાહુબલિજીની સજ્જાય

[અનુમતિ રે દીધી માયે રવિતા-એ દેશી]

વીરાજી ! માનો મુજ વિનતી, કહે બહેન સુકોમલ વાણી;
 સુષુ બાહુબલિ ! ગુણવંત તું, મન મ કરો તાણા તાણ.
 પાકિધારો તેડે તાતજી.-૧

ગજ ચઢીયાં કેવલ નવિ ઉપજે, માનો ખડેન વચન મુનિરાય;
 વીરાજી ગજથી ઊતરો, કહે તાતજી કેવલ થાય. યાઉ૦-૨
 ઈમ ભાંખે પ્રાહ્મી મુંદરી, વનમાંહી જાણી વીર;
 વચણ સલુણા સાંભલી, ચિત્ત ચિંતે સાહસ વીર. યાઉ-૦૩
 મેં તો સવિ ગજ રથ વોસરાવીયા, તિણ અહિં નથી ગજ કોય;
 જૂઠું તે જિન બોલે નહિ, સહી માન ગયંદજ હોય. યાઉ૦-૪
 ઋષિ કોમલ પરિણામે કરી, પારીને કાઉસગ્ગ તામ;
 જઈ વાંકું સઘળા સાધુને, માહરે છે મુગતિનું કામ. યાઉ૦-૫
 યગ ઊપાડ્યો જેટલે, મુનિ બાહુબલિ ગુણવંત;
 તવ જલહલ કેવલ ઉપનો, થયા અક્ષય પ્રભુતાવંત. યાઉ૦-૬
 સમવસરણે શુભ ભાવથી, જઈ વંદા શ્રીજિનરાજ;
 ઘણા પૂરવ કેવલ યાળીને, મુનિ સારે આતમકાજ. યાઉ૦-૭
 અષ્ટાપદ અણુસણુ લીયો, ઋષભ જિનેસર સાથ;
 આઠ કરમ ખપાવીને, મુનિ મુગતિ રમણી ગ્રહે હાથ. યાઉ૦-૮
 અજરામર પદ પામીયા, સુખ શાશ્વતા લીલ વિલાસ;
 જ્ઞાનસાગર કહે સાધુને, મુજ વંદના હોજે ખાસ. યાઉ૦-૯

શ્રીજિનવિજયજી વિરચિત

૬૪ સતી દ્રૌપદીજીની સજ્જાય

[વિમલગિરિ કચું ન ભયે હમ મોર-એ રાગ.]

લજ્જા મોરી રાખો રે દેવ ખરી.

દ્રૌપદી રાણી યું કર વિનવે, કર દોચ શીશ ધરી;
 ઘુત રસે પ્રીતમ મુજ હાયા, વાત કરી નિખરી રે. લજ્જા૦-૧
 દેવર દુર્યોધન દુઃશાસન, એહની બુદ્ધિ ફરી;
 ચીવર ખેંચે મોહી સભામેં, મનમેં દ્રેષ ધરી રે. લજ્જા૦-૨
 ભીષમ દ્રોણ કરણાદિક સરવે, કૌરવ ભીક ભરી;
 પાંડવ પ્રેમ તજી મુજ ખેડા, જે હતા જીવ જુરી રે. લજ્જા૦-૩

અરિહંત એક આધાર અમારે, શીયલ સુસંગ ધરી;
 પત રાખો પ્રભુજી ઈણુ વેલા, સમકિતવંત સુરી રે. લજ્જા૦-૪
 તતખિણુ અષ્ટોત્તર શત ચીવર, પૂયાં પ્રેમ ધરી;
 શાસનદેવી જ્યજ્યચરવ ઝોલે, કુસુમની વૃષ્ટિ કરી રે. લજ્જા૦-૫
 શિયલ પ્રભાવે દ્રૌપદી રાણી, લજ્જા લીલ વરી;
 પાંડવ કુંતાદિક હરખ્યા કહે, ધન્ય ધીર ધરી રે. લજ્જા૦-૬
 સત્યશીલ પ્રતાપે કૃષ્ણા, ભવજલ પાર તરી;
 જિન કહે શીયલ ધરે તસ જનને, નમીયે પાય પડી રે. લજ્જા૦-૭

પંડિત શ્રીસુધનહર્ષ વિરચિત

૬૫ સનતકુમાર ચક્રવર્તીની સજ્જાય

[સુત સિદ્ધારથ ભૂપતો રે-એ દેશી.]

સનતકુમાર ઋષિ રાજીઓ રે, દેવા તનુ આધાર;
 ગોઅરીયે ગુરૂ સંચરે રે, ધરતો પંચાચાર રે; ધન એ મુનિવરૂ.
 જસ જગ વિસ્તાર્યો ચંગ રે, ગંગા નિરમલો;
 જસ દઠ કરૂણાનો રંગ, જાણે સહુ સુખ મલો. ધન૦ ૧
 ચીણા ફૂર અજા તણું રે, તક લહ્યો આહાર;
 છકૂ છકૂ પારણું મુનિ કરે રે, વિચરે ઉચ્ર વિહાર રે. ધન૦ ૨
 એ આહાર કર્યા થકી રે, પ્રગટ થયા તે રોગ;
 અહિ આસઠ મુનિ ઈમ કરી રે, કર્મ ટલે ન વિણુ ભોગ રે. ધન૦ ૩
 છકૂકૂમ દશમાદિકે રે, દુર્બલ કીધું ગાત્ર;
 એહવા જે મુનિ જગ અછે, તે અછે સુધલાં પાત્ર રે.
 તે પ્રણમું અહોરાત્ર રે. ધન૦ ૪
 કો ટાળે મુજ રોગડા રે? ઈમ નવિ વંછે ચિત;
 સનતકુમાર મુનિ મોટકા રે, સુરપતિ ગુણુ ઝોલંત રે. ધન૦ ૫
 હરિ પ્રણમે મુનિ ગુણુ સુણી રે, હરખ્યા બહુલા દેવ;
 સુધનહર્ષ પંડિત કહે રે, ધર્મી સુર કરે સેવ રે. ધન૦ ૬

૬૬ પરદેશીની રાબ સબઝાય

શ્રીગુરૂ સેવો સાધુબન, આણી આઠર સાર;
રાય પ્રદેશીની પરે, બ્યું પામે ભવ પાર.—૧
શ્રીગુરૂ સુરતરૂથી અધિક, દોલતનો દાતાર;
રાય પ્રદેશી જેણે ક્રિયો, સુર રમણી ભરથાર.—૨

ઠાલ

[નમો રે નમો શ્રીશેત્રુંગ ગિરિવર—એ દેશી]

શ્રીગુરૂ સંગતિ કરબે ભાઈ, એ સહિ માનો વાત રે;
નર નારી મન માન્યા પામે, સુખ સઘલાં વિખ્યાત રે. શ્રી૦-૧
શ્વેતાંબી નગરીએ મોટો, રાય પ્રદેશી પાપી રે;
પણુ ગુરૂની વાણી નિસુણીને, વિરૂં વાત ઉથાપી રે. શ્રી૦-૨
પહેલે સુરલોકે અવતરીયો, શ્રીસૂચાંભ વિમાને રે;
અવલ આયુ લહું લીલાયે, ચાર પલ્યોપમ માને રે. શ્રી૦-૩
તિહાંથી તે ચવીને અવતરશે, મહાવિદેહ શુભ ક્ષેત્રે રે;
કેવલ પામી સિદ્ધિએ બશે, વાત કહી એ સૂત્રે રે. શ્રી૦-૪
પંડિત મહાશિવિજય ગુરૂ પાસે, ગુરૂ સંગતિ ગુણુ સુણીયા રે;
તે પંડિત સુખવિજયે બુદ્ધે, ભાવ ધરીને ભણીયા રે. શ્રી૦-૫

૬૭ શ્રી નંદિપેણુ મુનિનિ સબઝાય

[બગબવત બગ વાલહો—એ દેશી]

રહો રહો રહો વાલહા, કાં બઓ છો રૂઠી ? લાલ રે;
જેહને તન ધન સુંપીયે, તેહને ન દીજે પૂંઠી લાલ રે. રહો૦-૧
રાત દિવસ જે ગુણુ બપે, રાખે નેહ અપાર લાલ રે;
તે માણસ કિમ મેલીયે, જે હોય વાંક હબર લાલ રે. રહો૦-૨
પાય પડું પ્રભુ ! વીનવું, હસતાં મ ધારો રોશ લાલ રે;
વાડ ગળે જે ચીલડાં, કેહને દીયે દોષ ? લાલ રે. રહો૦-૩

પાંચશે નારી પરિહરી, કીધી મુઝ સંભાલ લાલ રે;
 દિન દિન પ્રત્યે દશ યૂઝવે, નંદિપેણુ વાણી રસાલ લાલ રે. રહો-૪
 ખાર વરસ સુખ ભોગવી, લીધો સંજ્ઞમ ભાર લાલ રે;
 વિનયવિજય ઉવજ્ઞાચનો, રૂપવિજય જ્યકાર લાલ રે. રહો-૫

૬૮ ગોભદ્ર શેઠ તથા શાલિભદ્રજીની સંજ્ઞાચ

લાલ પહેલી

[કરમ ન છૂટે રે પ્રાણીયા—એ દેશી]

ઔદસેં ખાવન ગણુપતિ, તેહના પ્રણુમીને પાય રે;
 શાલિભદ્ર ગોભદ્ર શેઠના, વરણું ઋણુના સમુદાય રે.

ઋણુ મત કરજો રે માનવી-૧

ઋણુ મત કરજો રે માનવી, દેણું મોટી બલાય રે;
 દીધા વિણુ છૂટે નહિ, કીજે કોટી ઉપાય રે. ઋણુ-૨

સુખમાં કદીય સૂએ નહિ, જેહને માથે છે વેર રે;
 રણીયો ને વ્યભિચારી વાલી, ઘણું ભણ્યો વળી શૂર રે. ઋણુ-૩

એ પાંચે રહે દુખલા, રાત દિવસ લહે તાપ રે;
 ધન્ય ધન્ય ધન્ય મુનિરાજને, તજ્યા પાંચે સંતાપ રે. ઋણુ-૪

એક ભવે દશ સો ભવે, લીયે લેણુદાર તેહ રે;
 દેણુદાર દુઃખથી દીયે, એહમાં નહિ સંદેહ રે. ઋણુ-૫

રૂપિયો અગિયારમો પ્રાણુ છે, લોક કહે સુબાણુ રે;
 લેઈને પાછો નવિ દિયે, ત્યારે દુઃખે દશ પ્રાણુ રે. ઋણુ-૬

માયા મોટી આજીવિકા, સગાં સણીજ છે હેઠ રે;
 માયા વિના જગમાં બહુ, દીઠા કરતાં વેઠ રે. ઋણુ-૭

લહેણું શાલીભદ્ર શેઠજી, લીધું એકે સંકેત રે;
 ગોભદ્ર શેઠે રે આપીયું, પેટી નવાણું સુહેત રે. ઋણુ-૮

દીપવિજય કવિરાજજી, પૂરવ સૂરિ મહારાજ રે;
 પૂરવભવ ત્રણુ વરણુવ્યા, તિમ વરણુવું સુસાજ રે. ઋણુ-૯

૬૬ ઠાળ બીજી

[પાડલીપુરમાં રે પ્યારે—એ દેશી]

જંબુદ્વીપે ભરત મઝાર, જયપુર નગર વસે મનોહાર;
 ગઢ મઢ મંદિર રે દીપે, માનું અલકાપુરને ઝીપે. જંબૂ-૧
 જયસેન રાબા રે રાબે, છત્રપતિ આણુ નિષ્કંટક છાબે;
 રાણી ગુણવંતી જસ નામ, દોય કુલ નિરમલ ગુણુ વિસરામ. જંબૂ-૨
 તેહ નગરનો રે વાસી, લક્ષ્મી કોટીધ્વજ સુવિલાસી;
 ધનદત્ત નામે રે વાણી, અભંગદારને સુકૃત કમાણી. જંબૂ-૩
 સાત પુત્રને સહૂ પરિવારે, જૈન ધરમ વાસિત જયકાર;
 તય જપ કિરિયા વ્રત પચ્ચક્ખાણુ, પરભવ સુકૃત તણા મંડાણુ. જંબૂ-૪
 એહવે બીજા નગરનો વાસી, રાજપાલ નામે ગુણરાશિ;
 જયપુર નગર રે આબ્યા, ધનદત્ત શેઠ તણે મન લાબ્યા. જંબૂ-૫
 પુત્ર છે રાજપાલને એક, તેજપાલ નામે સુવિવેક;
 તેજપાલને પુત્ર છે ચાર, એણી પેરે પુત્ર પિતા પરિવાર. જંબૂ-૬
 ધનદત્ત શેઠને રે પાસે, વાણોતર થઈ રહ્યા ઉલ્લાસે;
 નહિ વાણોતર શેઠ વડાઈ, ધારે શેઠજી ધરમ સગાઈ. જંબૂ-૭
 માત પિતા સગપણુ પરિવાર, વાર અનંતી હૂઆ અવતાર;
 દીપવિજય કવિરાજ પ્રધાન, સાહમિનું સગપણુ પુણ્ય નિધાન. જંબૂ-૮

૭૦ ઠાલ ત્રીજી

[ભવિ તુમે વંદો રે સૂરીશ્વર ગચ્છરાયા]

તેજપાલ એક દિન ઈમ ચિંતે, તીરથને અનુસરીએ;
 જેહથી તરીએ તેહી જ તીરથ, સેવી ભવજલ તરીએ.
 ધન્ય જિનશાસન રે, તીરથ જગ ઉપગારી. ૧
 તેહમાં જંગમ થાવર તીરથ, દોય લેદે છે વાર;
 જંગમ તીરથ છે બહૂ લેદે, વરણું તેણુ ઉદાર. ધન્ય-૨

અરિહંત ગણધર નિયમા તીરથ, તીર્થપતિ જસ નામ;
 અરિહંત સૂરિ પાઠક મુનિવર, ચઉવિહ તીરથ ધામ. ધન્ય૦-૩
 શ્રુતકેવલિ દશપૂરવી ગણધર, પ્રત્યેકબુદ્ધજી કહીએ;
 એ ચઉવિહ સંઘ તીરથ પ્રભુની, આણા શિર પર વહીએ. ધન્ય૦-૪
 દરશન નાણ ચરણએ તીરથ, રતનત્રયી જસ નામ;
 તીરથ સાધુ સાધવી શ્રાવક, શ્રાવિકા ગુણુ વિસરામ. ધન્ય૦-૫
 દ્વાદશાંગી પ્રવચન સંઘ તીરથ, અરિહા ઓપમ જેહને;
 વિશેષાવશ્યક વલી ભગવતી ટીકા, નમોતિત્થસ્સ કહે એહને. ધન્ય૦-૬
 જ્ઞાની જ્ઞાન થકી જે તરીઆ, પ્રવચન સંઘ પસાય;
 પ્રવચન સંઘ શ્રીતીરથરાજજી, નમો તિત્થસ્સ કહેવાય. ધન્ય૦-૭
 એ સહુ જંગમ તીરથ પ્રભુને, વંદો વાર હબર;
 તેજપાલ ઈમ પ્રણમે તીરથ, દીપવિજય જયકાર. ધન્ય૦-૮

૭૧ હાલ ચોથી

[કપૂર હોયે અતિ ઉજલો રે-એદે શી]

ધ્યાવે થાવર તીર્થને રે, તેજપાલ એક ધ્યાન;
 સિદ્ધાચલ ગીરનારજી રે, સમેતશિખર બહુ માન રે.
 ભવિયાં વંદો તીરથરાજ.-૧
 પાંચ કલ્યાણુક ભૂમિકા રે, બહુ મુનિવર નિરવાણુ;
 પાહુકા પ્રતિમા વંદિએ રે, દેખી તે અહિઠાણુ રે. ભવિયાં૦-૨
 તેજપાલ ઈમ ચિતવી રે, હરખ્યો તીરથ કાજ;
 ધનદત્ત શેઠને વીનવે રે, અનુજ્ઞા દિયો ગુણુપાજ રે. ભવિયાં૦-૩
 અગિયાર હબરને પાંચશેં રે, તેત્રીસ સોનૈયા લીધ;
 નામે ઉધારે લખાવીને રે, પંથ પ્રયાણુ તે કીધ રે. ભવિયાં૦-૪
 યાત્રા કરી ઘેર આવતાં રે, મારગમાં તેજપાલ;
 મરણુ લહું શુભગતિ હૂધ રે, દેણાનો રહ્યો જંબલ રે. ભવિયાં૦-૫
 ધનદત્ત શેઠ મરણુ લહી રે, સંગમે થયો ગોવાળ;
 મુનિકાન ખીર પ્રભાવથી રે, હૂચ્યો શાલિભદ્ર પુન્યપાલ રે. ભવિયાં૦-૬

તેજપાલ તીર્થ પ્રભાવથી રે, ગોલદ્ર શેઠ હૂઓ નામ;
 પુત્ર પિતા દોષ અવતર્યા રે, રાજગ્રહી શુભ ઠામ રે. ભવિયાં૦-૭
 દેહું તેજપાલ ભવ તણું રે, દીધું શેઠ ગોલદ્ર;
 લેહું ધનદત્ત ભવ તણું રે, લીધું તે ઋણ શાલિભદ્ર રે. ભવિયાં૦-૮
 પેટી નવાણું નિત દિએ રે, સ્વર્ગથી પુત્રને કાજ;
 માતાને બત્રીશ ભારજા રે, વિલસે પુન્યનાં રાજ રે. ભવિયાં૦-૯
 કોઈ રાગે કોઈ દ્રેષથી રે, લહેણું લીધે સહૂ કોય;
 તે માટે ઋણ મત કરો રે, એહ શિખામણુ જ્યે રે. ભવિયાં૦-૧૦
 ગુર્જર દેશનો શેઠજી રે, શાલિભદ્ર ઓપમ બસ;
 હેમાભાઈના રાજમાં રે, કીધો વર્ણન ખાસ રે. ભવિયાં૦-૧૧
 લેણા દેણા ઋણુ ઊપરે રે, વરણ્યો એહ સજ્જાય;
 સંવત અઠાર એકાણુંએ રે, દીપવિજય કવિરાય રે. ભવિયાં૦-૧૨

૭૨ શ્રીમૃગાપુત્રની સજ્જાય

[ધારણી મનાવે રે મેઘકુમારને રે-એ દેશી]

ભવિ તુમે વદોરે મૃગાપુત્ર સાધુને રે, બલભદ્ર રાચનો નંદ;
 તરણુ વયે વિલસે નિજ નારી શું રે, જિમ તે સુર દોગંદ. ભવિ૦-૧
 એક દિન એઠાં મંદિર માળીએ રે, દીઠા શ્રીઅણુગાર;
 પગ અણુઆણે રે જ્યણા પાલતા રે, ષટ્કાય રાખણુહાર. ભવિ૦-૨
 તે દેખી પૂરવલવ સાંભળ્યો રે, નારી મૂકી નિરાશ;
 નિરમોહી થઈ હેઠો ઊતર્યો રે, આળ્યો માતની પાસ. ભવિ૦-૩
 માતાજી આપો રે અનુમતિ મુજને રે, લેશું સંજમ ભાર;
 તન ધન જોબન એ સવિ કારમું રે, કારમો એહ સંસાર. ભવિ૦-૪
 વત્સ વચન સાંભળી ધરણી ઢળી રે, શીતલ કરી ઉપચાર;
 ચેત વડ્યો તવ એણી પરે ઉચ્ચરે રે, નયણુ વહે જલધાર રે. ભવિ૦-૫
 સુણુ મુજ જાયા રે એ સવિ વાતડી રે, તુજ વિણુ ધડીય છ માસ;
 ખિણુ નખમાયે રે વિરહો તાહરો રે, તું મુજ સાસ ઉસાસ. ભવિ૦-૬

તુજને પરણાવી રે ઉત્તમ કુળ તણી રે, સુંદર વડૂ સુકુમાલ;
 વાંક વિહૂણી રે કિમ ઉવેખીને રે, નાખે વિરહની ઝાળ. ભવિ૦-૭
 સુષ્ણ મુજ માંડી રે મેં સુખ લોગવ્યાં રે, અનંત અનંતીવાર;
 જિમ જિમ સેવે રે તિમ વાધે ઘણું રે, એ બહૂ વિષય વિકાર. ભવિ૦૮
 સુષ્ણ વત્સ માહરા રે સંજમ દોહિલું રે, તું સુકુમાલ શરીર;
 પરિસહ સહવા રે ભૂમિ સંધારવું રે, પીવું ઉનું રે નીર. ભવિ૦ ૯
 માતાજી સહ્યાં રે દુઃખ નરકે ઘણાં રે, તે મુખે કહ્યાં નવિ જાય;
 તેા એ સંજમ દુઃખ હું નવિ ગણું રે, જેહથી શિવસુખ થાય. ભવિ૦૧૦
 વત્સ ! તું રોગાંતકે પીડીયો રે, તવ કુણુ કરશે રે સાર;
 સુષ્ણ તું માડી રે મૃગલાની કૌણુ લીયે રે, ખબર તે વનહ મોઝાર. ભવિ૦
 વનમૃગ જિમ માતાજી વિચરશું રે, ઘી અનુમતિ એણી વાર;
 ઈમ બહૂ વચને રે મનાવી માતને રે, લીધો સંજમ ભાર. ભવિ૦ ૧૨
 સમિતિ ગુપતિ રૂડી પરે જાળવે રે, પાળે શુદ્ધ આચાર;
 કર્મ ખપાવીને મુગતે ગયા રે, શ્રીમૃગાયુત્ર અણુગાર. ભવિ૦ ૧૩
 વાચકરામ કહે એ મુનિ તણા રે, ગુણુ સમરો દિનરાત;
 ધન ધન જે એહવી કરણી કરે રે, ધન તસ માત ને તાત. ભવિ૦ ૧૪

૭૩ શ્રીમુનિગુણુ સંજ્ઞાય

સમતા સુખના જે લોગી, અષ્ટાંગ ધરણુ જે જોગી;
 સદાનંદ રહે જે અસોગી, શ્રદ્ધાવંત જે શુદ્ધોપયોગી.
 ભવિજન એહવા મુનિ વંદો, જેહથી ટલે સવિ દુઃખ દંદો,
 જે સમકિત સુરતરૂ કંદો. ૧
 જ્ઞાનામૃત જે રસ ચાખે, જિન આણુ હિયડે રાખે;
 સાવધ વચન નવિ ભાંખે, ભાંખયું જિનજીવું ભાંખે. ભવિ૦ ૨
 આહાર લિયે નિરદોષ, ન ધરે મન રાગને રોષ;
 ન કરે વલિ ઈંદ્રિય પોષ, ન ચિકિત્સે ન જુએ જોષ. ભવિ૦ ૩
 બાહ્યાંતર પરિશ્રદ ત્યાગી, ત્રિકરણુથી જિનમત રાગી;
 જસ શિવરમણી રહ લાગી, વિનયી ગુણવંત વૈરાગી. ભવિ૦ ૪

મહ આઠ તણા માન ગાલે, એક ઠામે રહે વરસાલે;
 પંચાચાર તે સૂધા પાલે, વલિ જિનશાસન અબ્જુઆલે. લવિ૦ ૫
 પંચાશ્રવ પાપ નિરોધે, જ્ઞાન દર્શન ચારિત્ર શોધે;
 નવિ રાચે ન કોથી કોધે, ઉપગાર લણી લવિ યોધે. લવિ૦ ૬
 લિક્ષા લે ભ્રમર પરે ભમતા, મનમાં ન ધરે કોઈ મમતા;
 રાગદ્રેષુ સુલટને દમતા, રહે જ્ઞાન યોગાનમાં રમતા. લવિ૦ ૭
 સૂધા પંચે વ્રત વહેતા, ઉપશમ ધરી પરિસહ સહેતા;
 વલિ મોહ ગહનવન દહતા, વિચરે ગુરૂ આણાએ રહેતા. લવિ૦ ૮
 જે જ્ઞાન ક્રિયા ગુણ પાત્ર, અણુદીધું ન લે તૃણ માત્ર;
 સદા શીલે સોહાવે ગાત્ર, જાણે જંગમ તીરથ જાત્ર. લવિ૦ ૯
 દયા પાલે વિશવાવીશ, ધરે ધ્યાન ધર્મ નિશદિશ;
 જગ જંતુ તણા જે ઈશ, જસ ઈંદ્ર નમાવે શીષ. લવિ૦ ૧૦
 ક્રોધ લોભાભિમાન ને માયા, તણયા જેણે ચાર કષાયા;
 બુધ ણિમાલિજય ગુરૂ રાયા, શિષ્ય જિનવિજય ગુણ ગાયા. લવિ૦ ૧૧

૭૪ શ્રીસમકિત મૂળ આરવ્રતની સજ્ઞાય

ઢાળ પહેલી

(સંભવ જિનવર વિનતી.)

જિનવાણી ઘન વૂઠડો, લવિ મન ક્ષેત્ર વિશાળ રે;
 સુગુરૂ સુદેવ સુધર્મનું, વાવ્યું ળીજ રસાળ રે. ૧
 સમકિત સુરતરૂ વર તિહાં, ઉગીયો અતિ હિતકાર રે;
 સુરનર સુખ જસ કૂલડાં, શિવ સુખ ક્ષણ દાતાર રે. સમકિત૦ ૨
 છાયા પણ ક્ષણ એહની, કરૂણાનિધિ લહે કોઈ રે;
 કાલ અનંત ઓછો કરે, મુગતિ વરે નર સોઈ રે. સમકિત૦ ૩
 સંવ્રતિ જોજો રે સંતની, જે કરે આતમ શુદ્ધ રે;
 જિમ નિસ્મલ જલ પય મલ્યું, ડુધે કીધું ડુધ રે. સમકિત૦ ૪

કાયા જીવ સહિત હોયે, તો સોહે શણુગાર રે;
 તપ જપ સંચમ દેહમાં, તિમ સમકિત કહ્યું સાર રે. સમકિત૦ પ
 શંકા કંખા પ્રસુખ જિને, પાંચ કહ્યા અતિચાર રે;
 જયવિજય રાજા પરે, કરો તેહનો પરિહાર રે. સમકિત૦-૬
 સમકિત શું પ્રેમે રમો, નવિ ભમો ભવમાં જેમ રે;
 વાચક વિજયલાખમી તણો, તિલકવિજય ભણે એમ રે. સ૦-૭

૭૫ ઠાલ ધીજી

(જિહો કુંવર જેહા ગોખડે)

જિહો પહેલા સમકિત ઉચ્ચરી રે, લાલા પછે વ્રત ઉચ્ચાર;
 જિહો કીજે લીજે ભવ તણો રે, લાલા લહો હરખ અપાર.
 સુગુણુ નર સેવો એ વ્રત ખાર, જિહો જિમ પામો ભવ પાર. ૧
 જિહો પ્રાંચ અણુવ્રતમાં કહ્યું, લાલા પ્રથમ અણુવ્રત એહ;
 જિહો પ્રાણાતિપાત વિરમણુ નામે, લાલા આદરજે ગુણુ ગેહ. સુ૦-૨
 જિહો ઘંધ વધાદિક એહના, લાલા પાંચ અછે અતિચાર;
 જિહો જાણી ખટકાયા તણી, લાલા કરૂણા ગુણુ ભંડાર. સુ૦-૩
 જિહો હરિભલ મચ્છી જે હૂઓ, લાલા જીવદયા પ્રતિપાળ;
 જિહો તેણે પામી સુખ સંપદા, લાલા રાજ ઋદ્ધિ ભંડાર. સુ૦-૪
 જિહો જેહથી શિવ સુખ પામીએ, લાલા તેહ મૂકીજે કેમ;
 જિહો બહુ ગુણુ હિયડે વસે, લાલા ન ખસે તેહથી પ્રેમ. સુ૦-૫
 જિહો શ્રાવક કુલ અજવાળીએ લાલા પાળીએ એ વ્રત સાર;
 જિહો લાખમીવિજય ઉવજાયનો, લાલા તિલક લહો જયકાર. સુ૦-૬

૭૬ ઠાલ ત્રીજી

(રે જીવ જિન ધર્મ કીજીએ)

લોલા રે જીવ મ ભૂલજે, ખોલજે સાચા ખોલ;
 જૂઠા જૂઠા ખોલે ઘણું, નિશુણા તેહ નિટોલ. લોલા૦-૧

મૃષાવાહ વિરમણ વ્રતે, પોઠા પાંચ અતિયાર;	
ટાલીએ પાલીએ નિરમલું, અણુવ્રત એહ ઉદાર.	લોલા૦-૨
કન્યા ગો ભૂમિકા મૃષા, મ કરે કુડી રે સાખ;	
થાપણ મોસો પાંચ એ, મોટા જૂઠ મ ભાખ.	લોલા૦-૩
સાચ ધરમ શું સાચલો, રાખે જો રસરંગ;	
શેઠ કમલે સુર સુખ લહું, પછે શિવ વહુ સંગ.	લોલા૦-૪
સત્ય વચને સાજન તણે, ન ચલે મનથી રે નેહ;	
જિમ વૂઠે ધન મેહલે, ન ટળે ભૂમિના ત્રેહ.	લોલા૦-૫
પાંચમાં સાખી સાચ તણી, તેણે ભાખજો સાચ;	
વાચક હાખમીવિજય તણો, તિલકવિજયની વાચ.	લોલા૦-૬

૭૭ ઢાલ ચોથી

(સાંભળજો મુનિ સંજમ રાગે)

નિસુણો શ્રાવક સમક્રિત ધારી, સદ્ગુરુ કહે સુવિચારી રે;
 અદત્તાદાન વિરમણ વ્રત ત્રીજે, પરધન કિમહી ન લીજે રે. નિ૦-૧
 હિતકારી જે હિત ચિત્ત રાખે, ભાંખ્યું જિનનું ભાંખે રે;
 સાચા સદ્ગુરુ તેહ કહાવે, ઉપમ તસ કુણુ આખે રે. નિ૦-૨
 તેના હડ પ્રમુખ અતિયારા, તેહનો કરો પરિહાર રે;
 અણુ દીધું કાંઈ મત લેજો, વ્રત નિરવાહ વહેજો રે. નિ૦-૩
 ધનદત્ત વસુદત્ત વ્યવહારી, ત્રીજું વ્રત ઉચ્ચરીઆ રે;
 નિરમલ પાલી શિવ વહુ વરીયા, લવડુખ સાગર તરીયા રે. નિ૦-૪
 ઈણી પરે ત્રીજું અણુવ્રત પાળો, આતમ જિમ અણુઆળો રે;
 તપગચ્છ હાખમીવિજય ઉવઝાયા, સીસ તલકક સુખ પાચારે. નિ૦-૫

૭૮ ઢાલ પાંચમી

(જગજીવન જગ વાલ હો)

ચતુર રહો ચોથે આણુમતે, પરદારા પરિહાર લાલ રે;
 કરીએ ધરીએ ધરમ શું, પ્રેમ તણો વ્યવહાર લાલ રે. ચતુર૦-૧
 પાકા ઘોર તણી પરે, લાગે મધુરી નાર લાલ રે;
 દીઠે દાઢા જલ ગલે, મન ચલે મોહ વિકાર લાલ રે. ચતુર૦-૨
 અપરિશ્રદ્ધિયાદિ ઈહાં, અતિચાર કહ્યા પંચ લાલ રે;
 તે ટાલીને ટાલજે, દૂરગતિ દુઃખ પરપંચ લાલ રે. ચતુર૦-૩
 શીલ તણા ગુણ સંશુદ્ધયા, શ્રીસ્થૂલિમદ્ર આણુગાર લાલ રે;
 શીલે શીલવતી સતી, જિમ પામી જયકાર લાલ રે. ચતુર૦-૪
 નવવાડો જે નિત ધરે, નિરમલ મન વચકાય લાલ રે;
 લખમીવિજય ઉવજાચનો, તિલકવિજય નમે પાચ લાલ રે. ચતુર૦

૭૯ ઢાલ છટ્ઠી

[ધણુરા લોલા-એ દેશી]

ઈચ્છા પરિણામે કરો, પરિશ્રદ્ધનું પરિમાણ; પુન્યના પૂરા.
 પંચમ આણુમત ઈમ ભણે રે, શ્રીજિનવર જગભાણુ-પૂન્ય૦
 આવો આવોરે ચતુર ગુરૂ પાસે, ભાવો રે ધરમ ભલે પાસે.
 તુમે શ્રાવક સુંદર જાણુ. પુન્ય૦-૧
 લોલ જલધિમાં લોલીયા રે, લાલચ લહરી લહંત; પુન્ય૦
 અતિ ભારે નાવા પરે રે, ખૂડયા ખહું ખલવંત. પુન્ય૦-૨
 સંતોષી સુખીયા સદા રે, લોલી દુઃખીયા લોક; પુન્ય૦
 નવવિધ પરિશ્રદ્ધ વશ નડ્યા રે, પડ્યા કુગતિમાં ફેક. પુન્ય૦-૩
 અતિચાર પાંચે ઈહાં રે, પરિહરજે પ્રતિકૂળ; પુન્ય૦
 ધનશેઠ તણી પરે રે, પાલે જે વ્રત મૂલ. પુન્ય૦-૪
 લખમીવિજય વાયક તણો રે, તિલકવિજય ખુધ સીસ; પુન્ય૦
 પભણે પંચમ વ્રત થકી રે, સીજે સકળ જગીશ. પુન્ય૦-૫

૮૦ ઢાલ સાતમી

[કુંથુ જિનેસર જાણુને રે લાલ-એ દેશી]

છક્રે દિગ્ગ વિરમણુ વ્રતે રે લાલ, દશ દિશિ ગમનનું માન રે ભવિકજન.
 કરજો પરિહરજો પરા રે લાલ, નિપટ કપટ નિદાન રે. ભવિંછ૦-૧
 લોભ થકી શ્રાવક કહ્યા રે લાલ, આરંભને અધિકાર રે; ભવિકં
 તાતા લોહ ગોળા સમા રે લાલ, શ્રીસિદ્ધાંત મોઝાર રે. ભવિંછ૦-૨
 ગુણુકારી છે તેહને રે લાલ, પ્રથમ ગુણુવ્રત એહ રે; ભવિકં
 વ્રસ થાવર હિંસા તણી રે લાલ, વિરતિ લહે ગુણુ ગેહ રે. ભવિ. છ૦
 અતિચાર એણે વ્રતે રે લાલ, પરમેસર કહે પાંચ રે; ભવિકં
 છંડો મંડો મુગતિશું રે લાલ, સંચમ કેરો સંચ રે. ભવિં ૭૦-૪
 મહાનંદ જિમ નિરમલું રે લાલ; અતિ ભલું પાલે જેહ રે; ભવિક.
 કાકેન્દ્ર રાજ પરે રે લાલ, સુખ સંપદ લહે તેહ રે. ભવિં ૭૦-૫
લખમીવિજય ઉવઝાયનો રે લાલ, તિલકવિજય કહે સીસરે; ભવિકં
 સમકિત શું વ્રત સેવતાં રે લાલ, લહીએ મનહ જગીશ રે. ભવિંછ૦-૬

૮૧ ઢાલ આઠમી

[સ્વામી સીમંધર વિનતી-એ દેશી]

આદરો ભાવશું આતમા, સાતમા વ્રત તણા ભાવ રે;
 તરણુ તારણુ લણી જે લણ્યા, ભવજલે નિરમલ નાવ રે. આદરો-૧
 ભોગ ઉપભોગ પરિમાણુનું, ખીજું એ ગુણુવ્રત જાણુ રે;
 ભોગથી પાંચ વળી કર્મથી, પત્રર ભેદ મન આણુ રે. આદરો-૨
 અલક્ષ્ય ખાવીસ ઈહાં પરિહરો, અનંતકાય ખત્રીશ રે;
 વ્રત પચ્ચખાણુ સંભારીયે, વારીયે મન થકી રીશ રે. આદરો-૩
 સમકિત ચિત્ત ધરી ભવિજના, સુધું વ્રત એહ આરાધો રે;
 ખહુખુદ્ધિ મંત્રીપુત્રી પરે, સદા તુમે શિવસુખ સાધો રે. આદરો-૪
 સચિત્ત પડિખદ્ધા પ્રમુખ અછે, વીશ અતિચાર ઈહાં જેહ રે;
લખમીવિજય ગુરૂથી લદ્યા, તિલકવિજય કહ્યા તેહ રે. આદરો-૫

૮૨ ઢાળ નવમી

[લઘુ પણ હું તુમ મન નવિ માવું રે-એ દેશી]

આઠમું અનર્થદંડ પરિહાર રે, વ્રતનો જિનવર કહે સુવિચાર રે;
 સુણજો શ્રાવક સમકિત ધાર રે, આતમનો જિમ હોય ઉદ્ધાર રે. ૧
 પાપ કરમશું તેણે મતિ મંડે રે, પુન્ય ધન હારે આતમ દંડે રે;
 તિણે કારણ નામ અનર્થદંડ રે, પરિહરતાં હોય પુન્ય પ્રચંડ રે. ૨
 હલ ઉખલ મુશલ ઉપદેશ રે, આરત રૌદ્ર હોય ધ્યાન નિવેશ રે;
 નયણ વયણ કરી કામ પ્રવેશ રે, મ કરો લાલચે લોભનો લેશ રે. ૩
 વીરસેન કુસુમશ્રી જેમ રે, પાલ્યું એ વ્રત પાળો તેમ રે;
 અતિચાર પાંચનો નેમ રે, કરો જિમ પામો હેમ જેમ રે. ૪
 તપગચ્છ લખમીવિજય ઉવજ્જાય રે, પદ સેવાનો લહી સુપસાય રે;
 તિલકવિજય હરખે ઇમ ગાય રે, ત્રીજી ગુણવ્રતનો સન્ન્યાય રે. ૫

૮૩ ઢાળ દશમી

[વણજારા રે-એ દેશી.]

મુણુ માણી રે, સામાયિક વ્રત સાર, નવમું સોહામાણું;
 સુઠ આણી રંગ અપાર, ભગતે કીજે ભામણું. ૧
 સુઠ શિક્ષાવ્રત છે ચાર, તેહમાં પહેલું એ ભલું;
 સુઠ નિદ્રા વિકથા વાર, મન હોવે જેમ નિરમણું. ૨
 સુઠ સામાયિક શણગાર, આપ જ્યું એ ઘડી આદરે;
 સુઠ તે તો જિમ અણગાર, પૂજાએ પ્રભુતા વરે. ૩
 સુઠ ગુરૂ મુખથી સિદ્ધાંત, સુણવા પ્રેમ રસે રમે;
 સુઠ ધર સમતા એકાંત, મમતા મનથી નિરગમે. ૪
 સુઠ ચંદ્રાવતંસક ભૂપ, તિમ ધનમિત્ર વ્યવહારીએ;
 સુઠ એહ દષ્ટાંત સ્વરૂપ, દેખી દોષ નિવારીએ. ૫
 સુઠ પાંચ જે ઇહાં પરતક્ષ, અતિચાર અળગા કરે;
 સુઠ વાચક લખમી શિષ્ય, તિલક ભણે તે ભવ તરે. ૬

૮૪ ઢાળ અગિયારમી

[સાંભળી જિનવર મુખમી સાચું રે-એ દેશી.]

દેશાવગાસિક વ્રત છે દશમું, શિક્ષાવ્રત એ ખીલું રે;
પાપ તાપ શમાવું પરિઘલ, ઉપશમ રસમાં ભીલું રે. દેશાં ૧
જાવજીવ લગે વ્રત છે છટું, લીધું જેણે ભાંગે રે;
તે સંક્ષેપ કરીને પાળો, દશમું વ્રત વૈરાગે રે. દેશાં ૨
ચૌદ નિયમ શું ચાર પહોર લગે, પચખીજે પરભાતે રે;
બદ્ધી સંધ્યાવેલા સંભાળો, જિમ દિવસે તિમ રાતે રે. દેશાં ૩
આણવણુ પેસવણાદિક ટાળો, અતિચારનો ચાળો રે;
ધનદ ભંડારીની પરે પાળો, નરભવ ઈમ અબુવાળો રે. દેશાં ૪
સદા સુગંધા હોય તે શ્રાવક, જે વ્રત કૂલે વાસે રે;
વાચક લખમીવિજય ગુરૂ સેવક, તિલકવિજય બુદ્ધ ભાસે રે.

૮૫ ઢાળ બારમી

(એ તીરથ તાર-એ દેશી)

અગિયારમે વ્રત ધરજો પોસો, મૂકી રાગને રોશો રે શ્રાવક સવેગી.
તપ જપ કરીને કાયા સોસો, આતમ ધર્મને પોષો રે; શ્રાવક૦
વેગે મત કરો વાર રે, શ્રા૦ તેા તુમે ભજવલ તારૂ રે. શ્રાવક૦-૧
કિરિયા કરજો સમકિત ધરજો, નરભવ લાહો લેજો રે; શ્રાવક૦
કરમ ભરમ વારેવા ઔષધ, પૌષધ વ્રત પાલે જો રે. શ્રાવક૦-૨
સદગુરૂ પાસે શ્રુત અભ્યાસે, નાસે દુરમતિ દૂર રે; શ્રાવક૦
ધ્યાન પસાયે તિમ સન્ન્યાયે, જાયે ભાવક ભૂર રે. શ્રાવક૦-૩
આનંદ કામદેવ પરે વ્રત મેવા, લટકે લેવા ચાહો રે; શ્રાવક૦
અતિચાર પરિહાર કરીને, વિધિશું વ્રત નિરવાહો રે. શ્રાવક૦-૪
દીપશિખા વ્રત ઉપશમ કંદે, પાળ્યું સાગરચંદે રે; શ્રાવક૦
વાચક લખમીવિજય પદ વંદે, તિલકવિજય આનંદે રે. શ્રાવક૦૫

૮૬ ઢાળ તેરમી

[ધર્મજિનેસર ગાહિં રંગશું]

રસીયા રાચો રે દાન તણે રસે, વસીયા સમકિત વાસ; સોભાગી.
 જાગી મતિ જો સાધુ ભગતિ ભણી, ખિજમત કીજે રે ખાસ. સો૦ ૨૦
 ખાર મુગતિનું વ્રત એ ખારમું, નામ અતિથિસંવિભાગ; સો૦
 શ્રાવક ભાવક પંચમ ગુણુઠાણે, આણે આતમરાગ. સો૦ ૨૦ ૨
 ખાદિમ સ્વાદિમ અશનને પાણુ એ, શુદ્ધ મન ચારે આહાર; સો૦
 પાત્રની ખુદે રે દીજે પાત્રને, લીજે લાભ અપાર. સો૦ ૨૦ ૩
 મૂલદેવ રાજ દાન થકી ઢૂઆ, શાલિભદ્ર પાખ્યા રે ભોગ; સો૦
 દેતાં દેતાં દેતાં પાખીએ, ચિત્ત વિત્ત પાત્રસંયોગ. સો૦ ૨૦ ૪
 તપમચ્છ નાયક દાયક વ્રત તણો, શ્રી વિજયપ્રભ ગણુધાર; સો૦
 વાચક લખમીવિજય સુપસાયથી, તિલકવિજય જ્યકાર. સો૦ ૨૦ ૫

૮૭ ભીલડીની સજ્જાચ

સરસ્વતી સ્વામીને વિનવું, માણું એક પસાય;
 સતી રે શિરોમણી ગાઈશું, ધિંગડમલ રાય. વન છે અતિ રૂચડો. ૧
 ભીલી કહે સુણો સ્વામીજી, મારું વચન અવધારો;
 ફલરે ખાવા અમે જાઈશું, ઈણા વન મોઝાર. વન૦ ૨
 ભીલ કહે સુણો ગોરડી, ઈણા વન ન જાશે;
 પરપુરૂષ તમને દેખશે, ધિંગડમલ રાય. વન૦ ૩
 ભીલી કહે સુણો સ્વામીજી, મારો વચન અવધારો;
 પરપુરૂષ ભાઈ ખાંધવ, મારે ભીલ જ રાય. વન૦ ૪
 સ્વામી તણી આજ્ઞા લેઈ, ભીલી રમવાને ચાલી;
 વન રે દીઠો રે રળીઆમણો, ભીલી ખેલવા લાગી. વન૦ ૫
 દ્રમકરાય પૂઠે જિલો, ગ્રખકી નાઠી રે ભીલી;
 કમળે કમળે શુક્ષ્ણ અછે, ભીલી ભીતિમે પેઠી. વન૦ ૬

ગજપતિ ચાલે ચાલતી, તારાં દુઃખે છે પાય;	
નમણી પદમણી વાલહી, પહેરણુ પહેચાં છે પાન.	વન૦ ૭
રાય કહે પ્રધાન મુણો, ભીલી રૂપે છે રૂડી;	
ભોળ કરીને ભોળવો, મારે મંદિરે લાવો તેડી.	વન૦ ૮
પ્રધાન ચલીને આવીયો, લાગ્યો ભીલીને પાય;	
રાય કહે પ્રાણુ તણું, શું કરવું મોરી માય.	વન૦ ૯
કહે તું અપ્સરા દેવકન્યા, કહે તું દેવ જ પુત્રી;	
એક અચંબો મુજને પડ્યો, પહેરણુ પહેચાં છે પાન.	વન૦ ૧૦
નહિ હું અપ્સરા દેવકન્યા, નહિ હું દેવ જ પુત્રી;	
જન્મ દીયો મુજ માવડી, રૂપ દીયો કીરતારે.	વન૦ ૧૧
વન વસો તુમે ઝુંપડાં, આવો અમારે આવાસ;	
અમ રે સરીખા રાજવી, કેમ મેલો નિરાસ.	વન૦ ૧૨
વન રે ભલું મારે ઝુંપડું, ખપ નહિ રે આવાસ;	
અમ રે સરીખી ગોરડી, તારે ઘેર છે દાસ.	વન૦ ૧૩
સાલ દાલ ધૃત સાલણા, નિત્ય નવા રે તંબોલ;	
પેરણુ ચીર પટોલીયાં, બેસો હિંચકે હિંડોલ.	વન૦ ૧૪
ભોજન કાંઈકે કરાવીએ, રાજ અર્થે અબાણ્યો;	
ભોજન અમારો કદકીયાં, તાંડુલાદે વણર.	વન૦ ૧૫
પેરણુ કાંઈકે સરાવીએ, રાજ અર્થે અબાણ્યો;	
પેરણુ પાન પટોલીયાં, મુજ ભીલીને સોઢે.	વન૦ ૧૬
પૃથ્વીપતિનો રાજ્યો, તે તો કહીએ ખાય;	
અમને પરિસહ કાં કરો, તમને લાગે છે પાપ.	વન૦ ૧૭
મેરૂં ડગે તો હું ના ડચું, ઊગે પશ્ચિમ બે ભાણ;	
શિયળ ખંડીત માઈં નવિ કઈં, બે બચે અમ પ્રાણુ.	વન૦ ૧૮
રાય તુરંગેથી ઊતરીએ, લાગ્યો ભીલીને પાય;	
વચન કુવચન કીધાં ઘણાં, તે ખમબે મોરી માય.	વન૦ ૧૯
ભેરી વાગે ભુંગલ વાગે, વાગે નવરંગ તાલ;	
ભીલી પધાર્યાં મંદિરે, વતર્યો જયજયકાર.	વન૦ ૨૦

ઉદયરતનની વિનતી, એ ઢાલ છે પૂરી;
નર નારી તુમે આંલળો, એ સતી છે રૂડી.

વન૦ ૨૧

૮૮ શ્રીકેશી ગણુધરની સજ્જાચ

શિષ્ય જિનેશ્વર પાર્વના, કેશી કુમાર મુષ્ટિદ રે;
ગોયમ વીર જિહ્વદના, એક સુરજ એક ચંદ રે. ધનધન૦ ૧
ધનધન એ દોય ગણુધરા, ગોયમ કેશી કુમાર રે;
તિંદુકવન લેલા મહી કરે, જિનધર્મ વિચાર રે. ધનધન૦ ૨
સંધાડા એઉ જિન તણા, મનમાં આણે સંદેહ રે;
સુક્રિતમાર્ગ દોય જિન કહે, તો કાં અંતર એહ રે. ધન૦ ૩
આર મહાવ્રત કેશીને, ગોયમ પુણુ પંચ રે;
કેશી પૂછે ગોયમા, કહે ઉત્તર પરપંચ રે. ધન૦ ૪
જ્જુ જડ પહેલા જિન તણા, અંતિમ વકે જડ હોય રે;
જાણુ સરલ આવીશ જિન, તિણે હુવા મારગ દોય રે. ધન૦ ૫
પરમારથ પૂરણુ જ્જેવતાં, મારગ ભેદ મ લહો રે;
રૂડી મતિ તુજ ગોયમા, કેશી ટલિયા સંદેહ રે. ધન૦ ૬
અધ્યયને ત્રેવીસમે, જે જે પૂછ્યું તેહ રે;
ગોયમસ્વામીએ સહુ કહ્યું, કેશી ટલિયા સંદેહ રે. ધન૦ ૭
સુક્રિત ગયા દોય ગણુધરા, જિહાં સુખ ખાન અલંગ રે;
શ્રીવિજયસેનસૂરિસરૂ, શિષ્ય ઉદય રસ રંગ રે. ધન૦ ૮

૮૯ અરણિકમુનિની સજ્જાચ

મુનિ અરણિક ચાલ્યા ગોયરી રે, વનના વાસી.

એનું રવિ તપે રે લલાટ; મુનિવર વૈરાગી.

મુનિ ઉંચા મંદિર વેશ્યા તણા રે, વન૦

જઈ ઊભા રહ્યા ગોખની હેઠ. મુનિ૦ ૧

- વેશ્યાએ દાસીને મોકલી ઉતાવળી રે, વન૦
 પેલા મુનિને અહીં તેડી લાવ; મુનિ૦
- મુનિ મંદિરે તે ચાલ્યા ઉતાવળા રે, વન૦
 ત્યાં જઈ દીધો ધર્મલાલ. મુનિ૦ ૨
- મુનિ પચરંગી બાંધો પાઘડી રે, વન૦
 તુમે મેલો ઢળકતા તાર રે; મુનિ૦
- મુનિ નવા નવા લેઉં વારણાં રે, વન૦
 તમે જમો મોદકનો આહાર રે. મુનિ૦ ૩
- મુનિની માતા હીંડે શેરી શોખતાં રે, વન૦
 ત્યાં તો જોવા મલ્યા બહુ લોક; મુનિ૦
- કોઈએ દીઠો મારો અરણિકો રે, વન૦
 એ તો લેવા ગયો છે આહાર રે. મુનિ૦ ૪
- ગામે તે જઠાં રમે સોગઠે રે, વન૦
 ત્યાં તો સાંભળ્યો માતાજીનો શ્લોક; મુનિ૦
- ગાખેથી હેઠો જિતયો રે, વન૦
 જઈ માતાજીને લાગ્યો પાચ. મુનિ૦ ૫
- મુનિ નહિ કરવાના કામ તમે કર્યા, વન૦
 તમે થયા ચારિત્રના ચોર; મુનિ૦
- અમે શીલા જીપર જઈ કરશું સંથારો રે, વન૦
 મને ચારિત્રથી અધિક સુહાય. મુનિ૦ ૬
- મુનિએ શીલા જીપર જઈ કર્યો સંથારો રે, વન૦
 ત્યાં તો ઉપન્યું છે કેવલરાન; મુનિ૦
- શ્રીહીરવિજય ગુરૂ હીરલો રે, વન૦
 લખિધવિજય ગુણુ ગાય. મુનિ૦ ૭

૯૦ આઠ પ્રભાવકની સજ્ઞાય

આઠ પ્રભાવક પ્રવચનના કહ્યા, પાવયણી ધૂરિ બાણુ;
 વર્તમાન શ્રુતના જે અર્થનો, પાર લહે ગુણુ ખાણુ.

ધનધન શાસન મંડન મુનિવરા.

ધર્મકથી તે ખીજો જાણીએ, નંદિષેણુ પરે જેહુ;
 નિજ ઉપદેશે રે રંજે લોકને, લંજે હૃદય સંદેહ. ધનધન૦ ૨
 વાદી ત્રીજો રે તર્ક નિપુણ લણ્યો, મદલવાદી પરે જેહુ;
 રાજદારે જયકમલા વરે, ગાજંતો જિમ મેહુ. ધનધન૦ ૩
 ભદ્રબાહુ પરે જે નિમિત્ત કહે, પરમત જિપણુ કાજ;
 તેહ નિમિત્તી રે ચોથો જાણીએ, શ્રીજિનશાસન રાજ. ધન૦ ૪
 તપગુણુ ઓપે રે રોપે ધર્મને, ગોપે નવિ જિન આણુ;
 આશ્રવ લોપે રે નવિ કોપે કદા, પંચમ તપસી તે જાણુ. ધન૦ ૫
 છકો વિદ્યા રે મંત્ર તણો અલિ, જિમ શ્રીવચર મુણિદ;
 સિદ્ધ સાતમો રે અંજન યોગથી, જિમ કાલિકે મુનિ ચંદ. ધન૦ ૬
 કાવ્ય સુધારસ મધુર અર્થ ભર્યા, ધર્મ હેતુ કરે જેહુ;
 સિદ્ધસેન પેરે રાજ રીઝવે, અક્રમ વર કવિ તેહ. ધનધન૦ ૭
 જખ નવિ હોવે પ્રભાવિક એહવા, તવ વિધિ પૂર્વ અનેક;
 જાત્રા પૂજાદિક કરણી કરે, તેહ પ્રભાવક છેક. ધનધન૦ ૮

૯૧ શ્રીશાલિભદ્રની સજ્જાચ

જોલો જોલો રે શાલિભદ્ર દોવરીયાં, દોચ વરીયાં દોચ ચાર વરીયાં. ૧
 માચ તુમારી ખડીય પોકારે, વહુચર સખ આગે ખડીયાં. જો૦-૨
 પોઢયો પુત્ર શિલાપટ પેખી, આંખે આંસુ ઝળહળીયાં. જો૦-૩
 કૂલની શમ્યા જેહને ખૂંચતી, તેણે સંથારા શિલા કરીયાં. જો૦-૪
 પૂર્વભવ માડી આહિરણી, આહાર કરી અણસણુ કરીયાં. જો૦-૫
 આઘે પીછે ડુંગર ચરવેકી, હુંસ કરં છું ઇણુ વરીયાં. જો૦-૬
 સનમુખ જોલ જોયો નહિ માકું, ધ્યાન નિરંજન મન ધરીયાં. જો૦-૭
 કાજ સરે ઉદયરતન ઉનહી કે, જિણે પલકમેં શિવવરીયાં. જો૦-૮

૯૨ સંતોષીની સજ્જાચ

શૈયા ભલી સંતોષની, કીણએ ધર્મ રસાલ રે;
 મુક્તિ મંદિરમાં પોઢતા, સૂતાં સુખ અપાર રે. શૈયા૦-૧

સંચમ તળાઈ ભલી પાથરી, વિનય ઓશીકાં કીધ રે;
 સમતા એ ગાલ મસુરીયાં, વિજ્ઞાણીઓ વ્રત લીધો રે. શૈયા૦-૨
 ઉપશમ ખાટ પછેવડી, સોડ લીધે વૈરાગ્ય રે;
 ધર્મ શીખણ ભલી ઓઢણી, ઓઢે તે ધર્મને બાણે રે. શૈયા૦-૩
 એણી રે શૈયાએ કેણુ પોઢશે, પોઢશે શીલવંતી નારી રે;
 કવિયાણુ મુખ ઈમ ઉચ્ચરે, પોઢશે પુરુષ વ્રતધારી રે. શૈયા૦-૪
 ધર્મ કરો રે આણુંદ શું, આતમને હિતકારી રે;
 વિનયવિજય ઉવઝાયનો, લો કેવલ સુખકારી રે. શૈયા૦-૫

૯૩ અમકા સતીની સજ્જાય.

અમકા તે વાદળ જીગીયો સૂર, અમકા તે પાણીડાં સંચયાં રે;
 સામા મળ્યા દોષ મુનિરાય, માસખમણનાં પારણાં રે. અ૦ ૧
 ખેડું મેલ્યું સરોવરીઆ પાળે, અમકાએ મુનિને વાંદીયાં રે;
 ચાલો મુનિરાજ આપણે ઘેર, માસખમણનાં પારણાં રે. અ૦ ૨
 ત્યારે ઢોળાવું સોવન પાટ, ચાવળ ચાકલા અતિ ઘણાં રે;
 આછાં માંડને ખોખલે ખાંડ, મહિં તે ઘી ઘણાં લચપચારે. અ૦ ૩
 લો લો મુનિરાજ ન કરો ઠીલ, અમ ઘર સાસુજી ખીજશે રે;
 ખાઈ રે પાટોશણુ તું મારી બેન, મારી સાસુ આગળ ન કરીશ વાતડીરે.
 કે તને આણું મારા કાનની ઝાલ, હાર આણું હીસ તણો રે;
 કાનની ઝાલ તારે કાને સોહાય, હીરાનો હાર તારે કંઠે સોહાય. અ૦ ૫
 મારે છે વાત કર્યાંની ઘણી ટેવ, વાત કર્યાં વિના નવિ રહું રે;
 પાટોસણી આવી ખડકી રે માંહિ, ખાઈ રે પાટોસણુ સામી ગઈરે. અ૦ ૬
 પાટોસણુ ખાઈ તને કહું એક વાત, તારી વહુએ મુનિને વહેરાવીઓરે;
 નથી જીગ્યો હજી તુલસીનો છોડ, બ્રાહ્મણે નથી કર્યાં પારણાં રે. અ૦ ૭
 સોવન સોવન મારો પુત્ર, ઘરમાંથી કાઢો ધર્મ છેલડી રે;
 લાતુ મારી ગડદા મારો રે માંચ, પાટુએ પરિસહ કરો રે. અ૦ ૮
 એ ખાળક ગોરીએ લીધા સાથ, અમકા તે ખારણે નીસયાં રે;
 ગાયના ગોવાળ ગાયના ચારણુ હાર, કોઈએ ઠીઠી મહિયર વાટડી રે. અ૦

ડાળી દિશે ડુંગરીઆ હેઠે, જમણી દિશે મહિયર વાટડી રે;
 આણા વિના મહિયર કેમ જાઉં, લોજાઈઓ મેણાં ઓલશે. અ૦ ૧૦
 ગાયના ગોવાળ ગાયના ચારણુ હાર, કોઈએ દીડી મહિયર વાટડી રે;
 ડાળી દિશે ડુંગરીઆ હેઠે, ઉજ્જડ વાટે જઈ વસ્યાં રે. અ૦ ૧૧
 સુકાં સરોવર લહેરે જાય, વાંઝીયૌ આંખો ત્યાં ફલ્યો રે;
 નાના ઋષભજી તરસ્યા થાય, મોટા ઋષભજી ભૂખ્યા થયા રે. અ૦ ૧૨
 નાના ઋષભજીને પાણી પાય, મોટા ઋષભજીને કૃણ આપીયાં રે;
 સાસુજી જીએ ચોરડા માંહે, વહૂ વિના સૂનાં ચોરડા રે. અ૦ ૧૩
 સાસુજી જીએ પરસાલ માંહે, પુત્ર વિના સૂનાં પારણાં રે;
 સાસુજી જીએ રસોડા માંહે, રાંધી રસોઈઓ સગે ભરી રે. અ૦ ૧૪
 સાસુજી જીએ માટલા માંહે, લાડુઆના ઢગલા થયા રે;
 સાસુજી જીએ કોઠલા માંહે, ખાબના ખડકા થયા રે. અ૦ ૧૫
 સોવન સોવન મારો પુત્ર, તેડી દાવો ધર્મ ઘેલડી રે;
 ચાલો ગોરા દેવી આપણે ઘેર, તમ વિના સૂનાં ચોરડા રે. અ૦ ૧૬
 ગાયના ગોવાળ ગાયના ચારણુહાર, કિહાં રે વસે ધર્મ ઘેલડી રે;
 ડાળી દિશે ડુંગરીઆ હેઠે, જમણી દિશે ધર્મ ઘેલડી રે. અ૦ ૧૭
 ચાલો ઋષભદેવ આપણે ઘેર, તમ વિના સૂનાં પારણાં રે;
 સાસુજી ક્ષીટીને માય જ થાય, તોય ન આણું તુમ ઘરે રે. અ૦ ૧૮
 પાડોશણુ ક્ષીટીને ખેની રે થાય, તોય ન આણું તુમ ઘરે રે;
 બાઈ રે પાડોશણુ તું મારી ખેન, ઘર રે ભાંગવા ક્યાં મલી રે. અ૦ ૧૯
 ફણિધર ક્ષીટીને કૂલ માલા થાય, તોય ન આણું તુમ ઘરે રે;
 કાંકરો ક્ષીટીને રતન જ થાય, તોય ન આણું તુમ ઘરે રે. અ૦ ૨૦
 બે બાળક ગોરીએ લીધા છે સાથ, અમકાએ જલમાં ઝંપાવીઆંરે;
 બે બાળક ગોરીનો પડ્યો રે વિયોગ, ઘરે રે જઈને હવે શું કહું રે. અ૦ ૨૧
 સગાં સંબંધી હસશે લોક, પિત્રાઈ મેણાં ઓલશે રે;
 પછવાડેથી પડ્યો બાઈનો કંથ, પડતાં વેંત જ થયો ફેંસલો રે. અ૦ ૨૨
 આળ દીધાનાં એ કૃણ હોય, તેહ મરી થયો કાચળો રે;
 હીરવિજય ગુરૂ હીરલો હોય, વીરવિજય ગુણુ ગાવતાં રે. અ૦ ૨૩

૯૪ પાંજરાની સજ્જાય.

- પાંજરં પોતાનું પોપટ જાળવે રે, તું છે અતુર સુભાષુ રે;
 પારધી પૂઠે ફરેજી, કાંઈ આવશે ઓચિંતાનું બાણુ રે. ૧
- કડવાં ફલ છે ચાર કષાયનાંજી, સારાં ફલ છે ધર્મ રે;
 સુર નર સરીખો સાચવેજી, એ છે નવકારનો સાર રે. ૨
- એરે કાયા રે પોપટ પાંજરે રે, ઈંદ્રીનો પહેરેલો વેશ રે;
 મૂકી માયા રે જમડા પારધીજી, કર્મ સુથારે ઘડીઓ તેહ રે. ૩
- કડવાં કસાએલાં ખાટાં ખારવાજી, તેમાં ન બોળીશ ચાંચ રે;
 સારાં ફળ હોય તે સેવજે રે, એમ કહે કવિ કરજોડ રે. ૪
- તું જઈ એસજે આડને આડવેજી, તિહાં મલશે કોઈ પોપટનો સંગ રે;
 કોઈક આવશે તુજને તેડવા રે, એમ કાંતિબિજય કરજોડ રે. ૫

૯૫ શ્રીમૌનએકાદશીની સજ્જાય

- આજ મ્હારે એકાદશી રે, નણુહલ મૌન કરી મુખ રહીએ;
 પૂછ્યાનો પડુત્તર પાછો, કેહને કાંઈ ન કહીએ. આજ૦ ૧
- મ્હારો નણુદોઈ તુજને વહાલો, મુજને ત્હારો વીરો;
 ધુમાડાનાં બાયકા ભરતાં, હાથ ન આવે હીરો. આજ૦ ૨
- ધરનો ધંધો ઘણો કર્યો પણ, એક ન આંચો આડો;
 પરલવ બતાં પાલવ આલે, તે મુજને દેખાડો. આજ૦ ૩
- માગશર સુદી અગીયારસ મ્હોટી, નેહું જિનનાં નિરખો;
 દોઢસો કલ્યાણુક મ્હોટાં, પોથી જોઈને હરખો. આજ૦ ૪
- મુવત શેઠ થયો શુદ્ધ શ્રાવક, મૌન ધરી મુખ રહીયો;
 પાવક પુર સઘળો પરબળ્યો, એહનો કાંઈ ન હહીયો. આજ૦ ૫
- આઠ પહોર પોસો તે કરીએ, ધ્યાન પ્રભુનું ધરીએ;
 મન વચ કાયા જો વશ કરીએ, તો ભવસાગર તરીએ. આ૦ ૬
- ઈર્ચાસમિતિ ભાષા ન બોલે, આડું અવળું પેખે;
 પડિકમણા શું પ્રેમ ન રાખે, કહો કિમ લાગે લેખે. આજ૦ ૭

કર ઉપર તો માળા ફિરતી, જીવ ફરે વન માંહી;
 ચિત્તહું તો ચિહું દ્વિશિયે દોડે, ઈણુ ભજને સુખ નાંહી. આજ્ઞ ૮
 પૌષધશાળે ભેગાં થઈને, ચાર કથા વળી સાંધે;
 કાંઈક પાપ મિટાવણુ આવે, બાર ઘણું વળી બાંધે. આજ્ઞ ૯
 એક ઉડંતી આળસ મરડે, બીજી ઉંઘે બેઠી;
 નદીયોમાંથી કાંઈક નિસરતી, જઈ દરીયામાં પેઠી. આજ્ઞ ૧૦
 આઈ બાઈ નહાંદ લોબઈ, નહાની મોટી વહુને;
 સાસુ સસરો માને માસી, શિખામણુ છે સહુને. આજ્ઞ ૧૧
 ઉદયરતન વાચક ઉપદેશે, જે નર નારી રહેશે;
 પોસા માંહે પ્રેમ ધરીને, અવિચળ લીલા લહેશે. આજ્ઞ ૧૨

૯૬ શ્રીવૈરાગ્યની સન્ન્યાય

ઉંચા તે મંદિર માળીયાં, સોડય વાળીને સુતો;
 કાઢો રે કાઢો સહુ કહે, બાણે જનમ્યો જ નહોતો.
 એક રે દિવસ એવો આવશે. ૧
 એક રે દિવસ એવો આવશે, મને સખળોજી સાલે;
 મંત્રિ મળ્યા સર્વે કારમા, તેનું કાંઈ નવ ચાલે. એક ૨
 સાવ સોનાનાં રે સાંકળાં, પહેરણુ નવ નવા વાઘા;
 ઘોણું વસ્તર એના કર્મનું, તે તો શોધવા લાગ્યા. એક ૩
 ચરૂ કઠાઈચા અતિ ઘણા, બીજાનું નહિ લેખું;
 ખોખરી હાંલી એના કર્મની, તે તો આપળ દેખું. એક ૪
 કેનાં છોડને કેનાં વાછરૂ, કેના માયને બાપ;
 અંતકાળે બહુ જીવને એકલું, સાથે પુન્યને પાપ. એક ૨૦ ૫
 સગી રે નારી એની કામિની, બહી ડગમગ ભેવે;
 તેનું પણુ કાંઈ ચાલે નહિ, બેઠી ધ્રુસકે રાવે. એક ૨૦ ૬
 બહાલાં તે બહાલાં શું કરો, બહાલાં વોળાવી વળશે;
 બહાલાં તે વનનાં લાકડાં, તે તો સાથેજી બળશે. એક ૨૦ ૭

નહિ ત્રાપો નહિ તુંબડી, નથી તરવાનો આરો;
ઉદયરતન પ્રભુ ઈમિ લણે, મને પાર ઉતારો.

એક રે૦ ૮

૯૭ શરીરના ગર્વની સજ્જાય

ગર્વ ન કરશો રે ગાત્રનો, આખર એ છે અસાર રે;
રાખ્યું કોઈનું નવિ રહે, કર્મ ન કરે કિરતાર રે.

ગર્વ ન કરશો રે ગાત્રનો. ૧

- સડણુ પડણુ વિધ્વંસણુ, સહવું માટીનું ભાંડ રે;
ક્ષણુમાં વાગે રે જોખણું, તે કેમ રહેશે અખંડ રે. ગર્વ૦ ૨
- મુખને પૂછી રે જે જમે, પાન ખાય ચૂંટી ચૂંટી ડીંટ રે;
તે મુખ અંધાણા આડવે, કાગ ચરકતા વિષ્ટ રે. ગર્વ૦ ૩
- મુખ મરડે ને મોભે કરે, કામિનીશું કરે કેળિ રે;
તે જઈ સુતા મશાણુમાં, મોહ મમતાને મેલી રે. ગર્વ૦ ૪
- દિશેા દિશી યોલતા હેજમાં, નરનારી લખ કોડ રે;
તે પરલવ જઈને પોઠીયા, ધન કણ કંચન છોડ રે. ગ૦ ૫
- કોડ ઉપાય બે કીબિયે, તો પણુ નવિ રહે નેટ રે;
સજ્જન મિલિ સહુ તેહને, કરે અગ્નિને લેટ રે. ગ૦ ૬
- કૃષ્ણુ સરીખો રે રાજવી, બળભદ્ર સરીખો છે વીર રે;
બંગલમાં જૂઓ તેહને, તાકી માર્યું છે તીર રે. ગ૦ ૭
- બત્રીશ સહસ અંતેઉરી, ગોવાળણી સોળ હજાર રે;
તરશે તરકડે ત્રીકમો, નહિ કોઈ પાણી પાનાર રે. ગ૦ ૮
- કોટીશિક્ષા કર પર ધરી, ગિરીધારી થયા નામ રે;
બેઠા ન થવાનું તે બળે, બુઓ બુઓ કર્મનાં કામ રે. ગ૦ ૯
- જન્મતાં કેણે નવિ જાણીયા, મરતાં નહિ કોઈ રોનાર રે;
મહા અટવીમાંહિ એકલા, પડ્યા પડ્યા કરે પોકાર રે. ગ૦ ૧૦
- છબીલો છત્ર ધરાવતો, ફેરવતો ચૌદિશિ ફેજ રે;
વનમાં વામુદેવ જઈ વસ્યા, બેસે જિહાં વનચર રોજ રે. ગ૦ ૧૧

- ગજે એસીને જે ગાજતો, થતી જિહાં નગારાની ઠોર રે;
 ઘુડ હોલા તિહાં ઘુઘવે, સાવજ કરતા તિહાં શોર રે. ગાં ૧૨
- જરાકુમાર જંગલ વસે, ખેલે છે તિહાં શિકાર રે;
 હરિ પગે પદ્મ તે દેખીયો, મૃગની બ્રાંતે તેણિ વાર રે. ગાં ૧૩
- તીર માર્યો તેણે તાણીને, પગ તળે બળ પૂર રે;
 પગ ભેટીને તે નીસર્યો, તીર પડ્યો જઈ દૂર રે. ગાં ૧૪
- આપ બળે ઉઠીને કહે, રે રે હું તો છું કૃષ્ણ રે;
 બાણે કોને મને વીંધીયો, એવો કોણ છે હુર્જન રે. ગાં ૧૫
- શબ્દ તે કૃષ્ણનો સાંભળી, વૃક્ષ તળે જરાકુમાર રે;
 કાં હું વસુદેવ પુત્ર છું, રહું છું આ વન મોઝાર રે. ગાં ૧૬
- કૃષ્ણ રખોપાને કારણે, વર્ષ થયાં મુજ બાર રે;
 પણ નવિ દીઠો કેઈ માનવી, આજ લગે તે નિરધાર રે. ગાં ૧૭
- હુષ્ટ કર્મ તણે ઉદય, આંહી આવ્યા તુમે આજ રે;
 મુજને હત્યા રે આપવા, વળી બગાડવા લાજ રે. ગાં ૧૮
- કૃષ્ણ કહે આવો બંધવા, જિણ કાજ સેવો છો વન રે;
 તે હું કૃષ્ણ તેં મારીયો, ન મટે શ્રી નેમનાં વચન રે. ગાં ૧૯
- ઈમ સુણી આંસુડા વરસાવતો, આવ્યો કૃષ્ણની પાસ રે;
 મોરારી તવ બોલીયા, લે આ કૌસ્તુભ ઉલ્લાસ રે. ગાં ૨૦
- એ નિશાની પાંડવને આપજે, બ તું ઈહાંથી વેગ રે;
 નહિ તો બળભદ્ર મારશે, ઉપજશે ઉદ્દેગ રે. ગાં ૨૧
- આ સમે કિમ બઉં વેગળો, જો તુમે મોકલો મોરારી રે;
 ફરી ફરી પાહું જોતો થકો, વરસત આંસુ જળધાર રે. ગાં ૨૨
- દ્રષ્ટિ અગોચર તે થયો, તેવીશમી ઢાળ રે;
 ઉદયરતન કહે એ થઈ, સહુ સુણજો ઉજમાળ રે. ગાં ૨૩

શ્રીસાગરાનંદસૂરિશ્વરજી વિરચિત

૯૮ પહેલી પ્રમોદ ભાવનાની સજ્જાય

(આદર જીવ ક્ષમા ગુણ આદર.-દેશી.)

ઢોહા.

ગુણ ધ્યાને ગુણ પાંમીયે, ધ્યાન વિના ગુણ શન્ય;
પ્રમોદ ગુણીમાં ધારીયે, તો ગુણગણ સહ પુન્ય. ૧
ફલ વર્તનથી પામીયે, વર્તન મૂલ વિચાર;
વિચાર હોય સંસ્કારથી, ભાવ અને સંસ્કાર. ૨

ભાવ પ્રમોદ ધરો ભવિ મનમાં, જીમ ન ભમો ભવવનમાં રે. આંકણી
કાલ અનાદિ વાસ નિગોદે, અક્ષર ભાગ અનંતો રે;
ધરતો ચેતના જિનવર દીઠો, નવિ તેનો હોય અંતો રે. ભાવ૦ ૧
નિર્જરતો ઘનકર્મ સકામૈ, દીસે પગ પગ ચડતો રે;
અધ્યવસાય તથાવિધ સાધી, કર્મઅંધને નવિ પડતો રે. ભાવ૦ ૨
બાહર વિકલેંદ્રિયતા પામી, પંચેંદ્રિય પાણું પામે રે;
નરભવ આરજ્યક્ષેત્ર ઉત્તમકુલ, શાસ્ત્ર શ્રવણ સુખ ધામે રે. ભાવ૦ ૩
ગુરૂ સંયોગે કરણી તરણી, ભવજલધિ સુખ શરણી રે;
લવ મિથ્યાત્વી પણ સુખવરણી, માર્ગ ગામિની નિસરણી રે. ભાવ૦ ૪
દાન દયા ક્ષાંતિ તપ સંચમ, જિન પૂજા ગુરૂ નમને રે;
સામાયિક પૌષધ પડિહ્મભણે, શુભ મારગને ગમને રે. ભાવ૦ ૫
પામે ભવિ સમકિત ગુણઠાણો, તેણ કિરિયા રૂચી નામો રે;
કરીયે અનુમોહન ગુણકામો, લહીયે સુખના ધામો રે. ભાવ૦ ૬
કાષ્ટ પરથર ફલકૂલ પણામાં, જિન પડિમા જિનધરમાં રે;
શુભ યોગ થયો જે દલનો, તે આરાધના ધરમાં રે. ભાવ૦ ૭
દશ દષ્ટાંતે નર ભવ પામ્યો, સત્ય મારગ નવિ લાઠ્યો રે;
પણ ગુણવંત ગુરૂ સંયોગે, સમકિત અહ્ભૂત વાઠ્યો રે. ભાવ૦ ૮

હોય તે આઘ ચતુષ્ટય ક્ષયથી, આરાધે ભવ આઠ રે;
 શાશ્વત પદવી લાલે તેહને, નમીયે સહસને આઠ રે. ભાવ૦ ૯
 સમોવસરણુમાં જિનવર જેસે, નમન કરી ધર્મ કથવા રે;
 દેશવિરતિ પણુ જિનવર દીધી, ભવજલ પાર ઉતરવા રે. ભાવ૦ ૧૦
 માતા પિતા સુત દાર તજીને, રજત કનક મણિ મોતી રે;
 હિંસા નૃત ચોરી સ્ત્રી સંગમ, નમીયે તે જિન જ્યોતિ રે. ભાવ૦ ૧૧
 ઘાતિ કરમ ક્ષય કેવલ વરતા, કરતાં ગોધ અકામો રે;
 જીવાજીવ નવતત્ત્વ બતાવી, ભવિજન તારણુ ધામો રે. ભાવ૦ ૧૨
 સકલ કર્મક્ષયથી સિદ્ધ પહોતા, સાદિ અનંત નિવાસો રે;
 તે સિદ્ધ નિત્ય પ્રભાતે નમીયે, વરવા શમસુખ ભાસો રે. ભાવ૦ ૧૩
 ચારીત્ર પાલી હોય ઐવેચક, પણુ નવિ જીવે મુકિત રે;
 જીવ અભવ્ય તે કારણુ ગુણનો, રાગ ન લેશે સદુકિત રે. ભાવ૦ ૧૪
 જિન ગુરૂ ધર્મતણુ ગુણુ ભાવે, અવગુણુ સતત ઉવેજે રે;
 ક્ષણુક્ષણુ ગુણુગણુ ઉજ્જવલ પામી, આનંદ વાસ તે પેજે રે. ભાવ૦ ૧૫

૯૯ મૈત્રી ભાવનાની સજ્જાચ

દોહા

મૈત્રી મનમાં જે ધરે, બાધે કરમ ન ઘોર;
 પરહિત બુદ્ધિ ધારતાં, રાગ દ્રેષ નહીં થોર. ૧
 જે જગહિત મન ચિંતવે, તસ મન રાગ ન રોષ;
 ઈર્ષ્યા વન દાવાનલો, હોવે ગુણુગણુ ચોષ. ૨

દાલ “ રાગ પ્રભાત ”

મૈત્રી મન ભાવતો વૈર દવ શામતો, પામતો કર્મફલથી અચંબો,
 કોધવશ જે કર્યા હનન જીઠને ભયાં, પારકાં કનકમણિ રત્ન લંબો;
 પર તણી કામિની પાપ ધન સામિણી, પેખતાં ચિત્તમાં પ્રબલ મોહો,
 લોભવશ ધમધમ્યો શુદ્ધ ગુણુ નવિ રમ્યો, વૈરની અગ્નિમાં સમિધ દોહો.

જનક હુહિતા હરી વંશ નિજ ક્ષય કરી, રાવણે નરકમાં વાસ કીધો,
 રામ બ્રાતા હરી દેખી ત્યાં થરહરી, વારતો ઈંદ્ર શમ વાસ દીધો;
 પૂર્વભવ રાણીને દોષ કોઈ બાણીને, વીર જીવે શયન વાસ વાર્યો,
 વ્યંતરી ભવ લહી દોષ ક્ષત સંગ્રહી, વેદના તીવ્રતર વીર ધાર્યો. ૨
 વાવીયો વૈર વૃક્ષગુરૂ સ્વૈરનો, છેદ પામે ન જન્મે અનંતો,
 એક વૈર હોય વ્યાપર્તુ સકલ જોય, બીજ અંકૂર ન્યાયે વધંતો;
 હરી ભવે ક્રાડીયો સિંહ દરી કહાડીમો, ડોલતો વીરભવ નાવ દેખો,
 કબલા શંભલા દેવ દો અતિ ભલા, વીરને કીધ ગત બાધ પેખો. ૩
 પૂર્વભવ વૈરથી મોક્ષગતિ સ્નારથી, હલિક તે પેખીને બચ ભાગી,
 ગૌતમે બુઝવ્યો મોક્ષ પંથે ઠવ્યો, વારજો વૈરનાં વીર બાગી;
 વીર અવસાનમાં બોધ દેવશર્મમાં, થાયવા મોકલ્યા ઈન્દ્રભૂતિ,
 સિંહ ભવ શાંતિનો લાભ શુભ ભાંતિનો, બોધિને અર્પતા આત્મભૂતિ. ૪
 જીવ સમ્યક્ત્વમાં સત્ત્વ શુભ તત્ત્વમાં, દેખતો વૈર બલા નિવારે,
 ક્રોધ કંડુતિએ ધર્મનવિ સુખ દીએ, વારતો વિરહ સૂરિ અંથ સારે;
 પાંચ લક્ષણ વર્યો જીવ સમકિત ભર્યો, આદિમાં શમ ભર્યો સમયસારે,
 શમ નવિ બોધરે વૈર મનમાં ભરે, સાધુ તપસી ભમે ભવ અસારે. ૫
 કુરૂટ ઉત્કુરૂટ પણ સાધુ જે તપ રટણ, વૈરથી નરકમાં વાસ વેકે,
 શાંતિ ગુણ સાચરૂ વીર રચણાગરૂ, દષ્ટિવિષ સાપ પણ હોડ વેકે;
 નચણ અમી સીંચીયો વૈર દવ મીંચીયો, ક્રીડીકા સહસનું દુઃખ સહોતો,
 શાંતિ ધરી પક્ષમાં વીરજીન લક્ષમાં, દેવ ભવ આઠમે જીવન લહેતો. ૬
 ધર્મનું સારએ સુજન ચિત્ત ધારએ, ભાવના મૈત્રીની મોક્ષ દ્વાર,
 બિન કહે કાલદો પડિક્કમે તે પદો, સર્વજીવ મૈત્રી નહીં વૈર કાંઈ;
 વિશ્વ નથી વાલહો શત્રુ વાને લહો, સર્વ સંસારમાં હોય તેહવો,
 મિત્ર પતિ પુત્રમાં પતિન સખી બ્રાતમાં, નવનવો રંગ છે તેજ દેવો. ૭
 થાય અરિ મિત્ર પણ જઈ જીવો રાજ્ય પણ, વૈરથી કર્મ બાંધે નકામા,
 વૈર મન ધારતાં જીવ હિત વારતાં, ભવ ભવ અધમતા લે સકામા;
 જીવ શીખ સાંભલી વૈર દઈ આંબલી, આપ ભાવે સદા મગ્ન થાને,
 બોધ સમતા રસી અરણુ ગુણુ ઉલ્લસી, શાશ્વતાનંદ રસ ગાન ગાને. ૮

૧૦૦ કાર્ણ્ય ભાવનાની સંજ્ઞાય

- કરૂણા ધારણ્યો રે, કરૂણા સકલ ગુણોની ખાણ. એ આંકણી
 કરૂણા આઘ મહાવ્રત છાજે, આઘ અનુવ્રત પાન;
 કરૂણા વિણ હિંસક પશું પામે, દુર્ગતિ દુઃખ નિવાન. કરૂણા૦ ૧
- ઈર્થાસમિતિ યોગે આલે નહીં, મુનિ પેખી મુખ ઠાણ;
 જીવો આવે પગ તલ હેકે, બચે સઘલા પ્રાણ. કરૂણા૦ ૨
- શુભ ઉપયોગી મુનિવરને નહિ, બંધ દુરિત અલસાન;
 કરૂણા ખુદ્ધિ પ્રતિ રામે હોય, કર્મ નિર્ભરા ખાણ. કરૂણા૦ ૩
- શ્રાવક પણ કરૂણા ધરતો જે, વૃક્ષ વધે પત્થખાણ;
 માટી ખોદે મૂલ વધે પણ, નહિ હિંસા લવ વાન. કરૂણા૦ ૪
- કરૂણા રહિત પ્રવૃત્તિ કરતાં, કોઈ મરે નહિ બાન;
 તો પણ તે હિંસકમાં ગણીયો, નહિ કરૂણા બલવાન. કરૂણા૦ ૫
- અપરાધી જનમાં ધર કરૂણા, જે સમકિત અહિ ઠાણ;
 વીર પ્રભુ સંગમ કરૂણા એ, અશ્રુ નેત્ર મિલાણ. કરૂણા૦ ૬
- દીન દીન જન જે દેખી, નવિ કરૂણા દિલ ભાન;
 તેહના ઘટમાં ધર્મ વરયો નથી, ભાજ્યો જિન ભગવાન. કરૂણા૦ ૭
- અધમ ઉદ્ધારણ તન મન વરતે, ધન ખરચે અસમાન;
 કુમાર નૃપ જગદુ પરદેશી, સંભવ વૃત્ત સુવાન. કરૂણા૦ ૮
- સંપ્રતિરાજ કરે પ્રતિ ગામે, દીન અનાથ વિહાણ;
 દેશ અનાર્થ જિનધર કરતો, કરૂણા ભાવ સુબાણ. કરૂણા૦ ૯
- શ્રુત શિક્ષા ધરી મનમાં સચણાં, કરજો અભયનું દાન;
 અનુકંપા ધરજો ભવિ કરજો, ધર્મે દહતા ભાન. કરૂણા૦ ૧૦
- મેઘરથે પારેવો રાજ્યો, ગોશાલો જિનલાણ;
 વૈશ્યાયન તેજો લેશ્યાથી, ધરી કરૂણા અમિલાણ. કરૂણા૦ ૧૧
- બ્રહ્મદત્ત સુભૂમાદિક નરપતિ, કરૂણા વિણ દુઃખ ખાણ;
 પેખી આત્મસમા પરજીવો, ધરો કરૂણા શાન. કરૂણા૦ ૧૨

દ્રવ્ય ભાવ અનુકંપા ધરતા, ભવ ભવ સુખનું નિધાન;
સત્ત્વ સાર બલ રિદ્ધિ પામી, લો આનંદ અમાન.

૧૩

૧૦૧ માધ્યસ્થ ભાવનાની સજ્જાય

શુભ્યવંતા મન ધારજો રે, માધ્યસ્થ શુભ મણી ખાણ;
કરૂણા મુદ્ધિતા મિત્રતા રે, હોવે તખ સુખ ઠાણ રે.

ભવિકા ધરજો માધ્યસ્થ ભાવ. ૧

કાલ અનાદિથી આતમા રે, કર્મ બલે શુભ હિન;
પામ્યો ના સમકિત ઠાણને રે, રખડ્યો ચઉગતિ ઠાન રે. ભવિં ૨
સંયમી વિષુ વીતરાગતા રે, નહિ સ્વપ્ને પણ સિદ્ધ;
કર્મ પ્રભાવ તે ધારતો રે, શુભી માધ્યસ્થે લીધ રે. ભવિં ૩

જિનવર સરખો સાથી રે, પામ્યો વાર અનંત;
કર્મવિવર નવિ પામીયો રે, જીવન લહ્યો શુભ્યવંત રે. ભવિં ૪

નિજ શુભ માને નાસતો રે, છોડે ભાવ મધ્યસ્થ;
પર પરિભવ કર ઝોલતો રે, વચન વાચ્ય અસ્વસ્થ રે. ભવિં ૫

કલ્પ્યો વીર જિનેશ્વરે રે, ભવ મરીચિ નવ વેષ;
રૂપલ પ્રભુ નવિ વારીયો રે, જાણી કર્મનો દેશ રે. ભવિં ૬

વચન પદે શુભ ધારીને રે, સતત ભાવ પ્રસન્ન;
દેખી નિજ શુભ શૂન્યતા રે, થાય મધ્યસ્થ પ્રપન્ન રે. ભવિં ૭

કેવલીપણું નિજ ભાખતો રે, વીરને કહે છન્નસ્થ;
ગૌતમ પ્રશ્ન ન છોડવે રે, જમાલી અસ્વસ્થ રે. ભવિં ૮

લગ્નિધરા દેવ દેવીયો રે, વલી જિનવર શુભ દીખ;
મધ્યસ્થ ભાવ વિમલ ધરી રે, ન દે તેહને શીખ રે. ભવિં ૯

ગોશાલે મુનિ યુગ્મને રે, ખાળી જિન પર તેજ;
નાંખ્યું જેહથી વીરજી રે, ખટમાસ લોહી રેજ રે. ભવિં ૧૦

વીર જિનેશ્વર સાહિબો રે, સહી સુરનર ઉપસર્ગ;
 કર્મબંધન થતું દેખીને રે, અનુપાય રહે મધ્યસ્થ રે. ભવિં ૧૧
 જગ નાશન રક્ષણુ સમો રે, બલ ધરતા મહાવીર;
 ધારે મધ્યસ્થ ભાવને રે, કોણુ અવર જીવ ધીર રે. ભવિં ૧૨
 સ્નતકુમાર નરેશ્વર રે, ધરતો ભાવ મધ્યસ્થ;
 વિધવિધ વેદના વેદતો રે, નહિ ઐષધ ઉત્કંઠ રે. ભવિં ૧૩
 જીવ જીહા કર્મ જીજીઆ રે, સજીવ જીવ વૃત્તાંત;
 દેખી ભવિ મન ધારજો રે, ભાવ મધ્યસ્થ એકાંત રે. ભવિં ૧૪
 સુખ દુઃખકારી સમાગમે રે, નવિ મનમાં રતિ શૈષ;
 ધરીયે વરીયે સામ્યને રે, જેહથી આનંદ પોષ રે. ભવિં ૧૫

અષ્ટાન્હિકા - કલ્પ - સુબોધિકા

શ્રી પર્યુષણાષ્ટાન્હિકાનાં ત્રણ તથા કલ્પ સુબોધિકાનાં નવે વ્યાખ્યાનોનું
અક્ષરશઃગુજરાતી ભાષાંતર-અસોને પચીસ ચિત્રો સહિત; અષ્ટમંગલની
પાટલીઓ સાથે: મૂલ્ય પ્રતાકારે રૂ. ૩૦-૦-૦ પુસ્તકકારે રૂ. ૩૨-૦-૦

ચિત્રકલ્પસૂત્ર

(ભારસાસૂત્ર) રૂ. ૨૦-૦-૦

શ્રીકાલકાર્યાર્થ કથા સહિત

આજ સુધી બહાર પડેલા કલ્પસૂત્રો (ભારસાસૂત્રો)માં તદ્દન અનોખી
જ ભાત પાડનારા આ ચિત્રકલ્પસૂત્ર (ભારસાસૂત્ર)ના પ્રત્યેક પાને પાને
ગુજરાતની ચિત્રકલ્પનાના સર્વોત્કૃષ્ટ નમૂનાઓ રજૂ કરતી વેલખુટ્ટીઓ,
પ્રાણીઓ તથા નૃત્ય કરતાં પાત્રોના હાંસિયાઓ ને કિનારો, ધાર્મિક તથા
પ્રાકૃતિક મંગલ સંકેતો ને પ્રતિકોનાં વિવિધ સુશોભનો સુંદરમાં સુંદર
તાડપત્રની તથા કાગળની હસ્તપ્રતોમાંથી ચૂંટીચૂંટીને લેવામાં આવ્યાં છે.

પ્રતના દરેક પાનાની વચ્ચે (અંશિસ્થાને) પણ વિધવિધ જાતનાં ઝેરંગી
સુશોભનોથી આ પ્રતને સુશોભિત કરવામાં આવેલી છે. ઉપરાંત સ્થાને-
સ્થાને પ્રસંગાનુરૂપ ઝેરંગી, ત્રિરંગી, ચતુરંગી તથા પચરંગી ચિત્રોથી
આ પ્રતને મંડિત કરવામાં આવેલી છે.

ચિત્ર સામગ્રીની આટલી સમૃદ્ધિ તથા વિપુલતા અને વિવિધતા સાથે
આટલા ખર્ચ અને આટલી મહેનતે તૈયાર કરવામાં આવેલા આ અનુ-
પમ અંથરત્નની કિંમત માત્ર વીસ રૂપીઆ જ રાખવામાં આવેલ છે.

અંથલંકારો પૂરતી જ માત્ર પચાસ નકલ સોનેરી શાહીમાં બુદ્ધિ
છાપવામાં આવેલી છે. જેની કિંમત રૂ. ૫૧-૦-૦ રાખવામાં આવી છે.

પ્રકાશક તથા પ્રાપ્તિસ્થાન

સારાભાઈ મણિલાલ નવાળ • છીપા માવજીની પોળ • અમદાવાદ